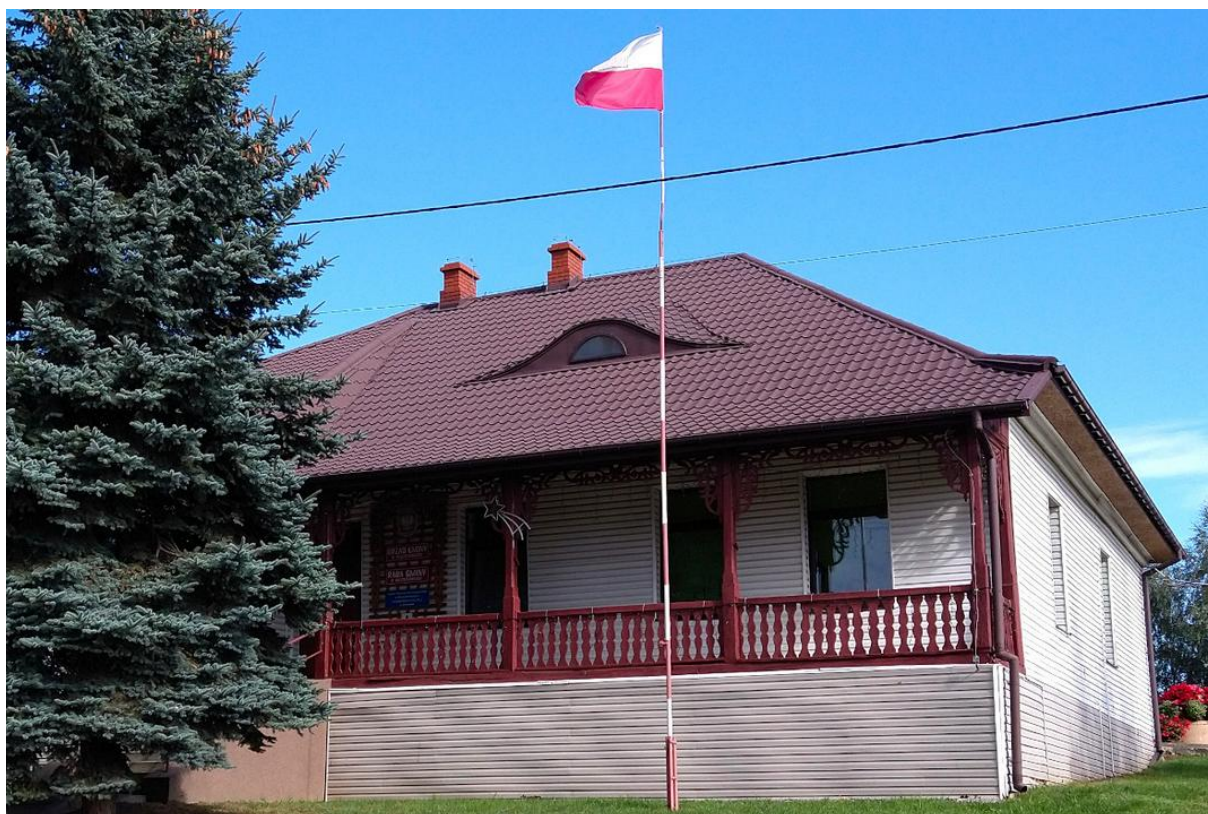

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2023-2030

AKTUALIZACJA

CKSP

CENTRUM
KSZTAŁCENIA
SEKTORA
PUBLICZNEGO

CKSP Sp. z o.o.
ul. Powązkowska 15
01-797 Warszawa
www.cksp.pl

sierpień 2025 r.

SPIS TREŚCI

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli	2
Podstawowe informacje o opracowaniu	3
CZĘŚĆ ANALITYCZNA	4
1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Wojciechowice.....	4
1.1 Sytuacja społeczna	5
1.2 Sytuacja gospodarcza.....	24
1.3 Sytuacja przestrzenna	29
1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa	51
1.5 Wnioski z diagnozy	53
2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej	56
2.1 Analiza SWOT	56
2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy	60
CZĘŚĆ STRATEGICZNA.....	60
3 Wizja, misja i cele Strategii	61
3.1 Wizja i misja	61
3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań	64
3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym	69
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny	80
4 Założenia wdrożeniowe	98
4.1 Planowane przedsięwzięcia	98
4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania.....	98
4.3 System realizacji Strategii	99
Podsumowanie	103

Wykaz najważniejszych skrótów i symboli

1.	COVID-19	–	choroba zakaźna wywoływana przez wirusa SARS-CoV-2
2.	Dz.U.	–	Dziennik Ustaw
3.	EBI	–	Europejski Bank Inwestycyjny
4.	EBOR	–	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
5.	EOG	–	Europejski Obszar Gospodarczy
6.	Gmina	–	Gmina Wojciechowice
7.	GOPS	–	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowicach
8.	GPZ	–	Główny Punkt Zasilający, stacja elektroenergetyczna zasilająca sieć SN
9.	JCWP	–	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
10.	JCWPD	–	Jednolita Część Wód Podziemnych
11.	Mg	–	megagram
12.	PKD	–	Polska Klasyfikacja Działalności
13.	REGON	–	Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
14.	S.A.	–	spółka akcyjna
15.	SN	–	linia elektroenergetyczna o średnim napięciu
16.	SOPO	–	System Osłony Przeciwsuwiskowej
17.	Sp. z o.o.	–	spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
18.	SWOT	–	analiza SWOT, metoda porządkowania i weryfikowania informacji
19.	UE	–	Unia Europejska
20.	WN	–	linia elektroenergetyczna o wysokim napięciu
21.	zł	–	złoty, podstawowa jednostka monetarna w Polsce

Podstawowe informacje o opracowaniu

Jedną z podstawowych metod zarządzania gminną jednostką samorządu terytorialnego jest planowanie strategiczne rozwoju gminy w dłuższym horyzoncie czasowym. Głównym narzędziem wykorzystywanym w planowaniu strategicznym jest natomiast dokument planistyczny w postaci strategii rozwoju gminy, która stanowi wyznacznik kierunków rozwoju gminy w przyjętej perspektywie czasowej. Horyzont czasowy przedmiotowej Strategii wyznaczono na lata 2023-2030, wskazując tym samym na długofalowy charakter tego dokumentu pozwalający na osiągnięcie wszystkich zakładanych celów oraz realizację przedsięwzięć przeznaczonych do realizacji. Przyjęty okres obowiązywania nowego dokumentu strategicznego wynikał także w dużej mierze z uwarunkowań zewnętrznych wynikających z horyzontów czasowych stosowanych w planowaniu strategicznym w skali regionalnej, krajowej czy w skali całej UE. Strategia obejmuje wszystkie sfery działalności gminy i została podzielona na 4 obszary działania: sferę społeczną, sferę gospodarczą, sferę przestrzenną i sferę klimatyczno-środowiskową. W tym zakresie cele i przedsięwzięcia wyznaczone w ramach Strategii odnoszą się jednak nie tylko do zadań i obszarów działania gminy jako samorządu terytorialnego realizowanych przez władze gminy, ale mają swoje odniesienie także do sposobów i kierunków działania wszystkich innych instytucji/podmiotów działających na terenie gminy. Gmina Wojciechowice będzie pełniła rolę instytucji wdrażającej w życie założenia Strategii oraz odpowiedzialnej za jej prawidłową realizację i osiągnięcie założonych celów Strategii. Metodologię opracowania Strategii oparto o powszechnie stosowane metody planowania strategicznego. W pracach nad Strategią kierowano się jednocześnie potrzebą zapewnienia jak najpełniejszego uspołecznionego charakteru Strategii i umożliwienia wpływu na jej kształt na każdym etapie jej przygotowywania i wdrażania społeczności lokalnej. W tym zakresie w trakcie opracowywania Strategii przeprowadzono konsultacje z mieszkańcami dotyczące najważniejszych potrzeb i kierunków rozwoju w gminie. W końcowym etapie Strategii opracowano system jej wdrażania, monitoringu oraz oceny stopnia realizacji jej założeń. Jak wynika z powyższego opisu przedmiotowa Strategia – co jest charakterystyczne dla tego typu dokumentów – ma charakter ogólny, wyznaczając kierunki rozwoju gminy na poziomie celów (strategicznym i operacyjnym) oraz typów przedsięwzięć zmierzających do realizacji tych celów. Nie określano natomiast zamkniętego katalogu konkretnych i szczegółowych projektów do realizacji, które zostaną określone w szczegółowych dokumentach planistycznych gminy. Opracowany w ten sposób dokument będzie stanowił swoistą mapę drogową wytyczającą priorytety rozwoju gminy w perspektywie do 2030 r. Jednocześnie Strategia ma charakter otwarty a metodologia jej wdrażania zakłada możliwość dokonywania zmian i aktualizacji jej zapisów w reakcji na zmieniające się uwarunkowania makroekonomiczne, wyniki okresowych analiz efektów realizacji Strategii czy inne czynniki mogące mieć wpływ na przyjęte założenia. Wszystkie zmiany w tym zakresie będą jednak odbywały się przy udziale i konsultacji ze społecznością lokalną zachowując uspołeczniony charakter tego dokumentu.

CZĘŚĆ ANALITYCZNA

1 Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Wojciechowice

Poniżej przedstawiono podstawowe uregulowania działania Gminy Wojciechowice.

Wójt jest organem wykonawczym. Wójt wykonuje uchwały Rady Gminy i zadania określone przepisami prawa. Do zadań Wójta należy w szczególności:

- opracowywanie strategii i programów rozwoju,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu.

Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym. Radni gminy wybierani są w głosowaniu powszechnym przez mieszkańców. Tworzą Radę Gminy. Ich obowiązkiem jest kierowanie się dobrem wspólnoty samorządowej, utrzymywanie stałej więzi z mieszkańcami oraz ich organizacjami, przyjmowanie zgłaszanych przez nich postulatów i przedstawianie ich organom gminy do rozpatrzenia. Radni mają obowiązek brać udział w pracach rady gminy i jej komisji oraz innych instytucji samorządowych, do których zostali wybrani lub desygnowani. Nadzór nad działalnością gminną (m.in. działalnością Rady Gminy) sprawuje prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa (art. 86 ustawy). Gmina wykonuje swoje zadania głównie przy pomocy Urzędu Gminy Wojciechowice. Urząd Gminy wykonuje zadania mające na celu realizację spoczywających na gminie zadań własnych, zadań zleconych, zadań wykonywanych na podstawie porozumienia z organami administracji rządowej (zadań zleconych), zadań publicznych powierzonych gminie w drodze zawartych porozumień. Urząd Gminy Wojciechowice obejmuje swoją strukturą organizacyjną m.in. następujące jednostki:

- Wójt,
- Sekretarz,
- Referat Organizacyjny i Obsługi Rady Gminy,
- Referat Finansowy,
- Referat Spraw Obywatelskich i Kadr,
- Referat Rozwoju Gospodarczego i Rolnictwa,
- Referat Gospodarki Komunalnej.

Ponadto Gmina wykonuje swoje zadania przy pomocy gminnych jednostek organizacyjnych: Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojciechowicach, Gminnej Bibliotece Publicznej w Wojciechowicach wraz z Filią w Bidzinach, Publicznej Szkole Podstawowej w Bidzinach.

Gmina Wojciechowice jest członkiem:

- Lokalnej Grupy Działania Powiatu Opatowskiego w zakresie rozwoju lokalnego,
- Partnerstwa „Ziemia Opatowska” w zakresie wzmocnienia współpracy rozwojowej obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją i małych miast powiatowych w powiecie opatowskim,
- Porozumienia określającego zasady współpracy jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przygotowania i wdrażania Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Obszaru Strategicznej Interwencji – Dolina Wisły na lata 2021-2030.

1.1 Sytuacja społeczna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji społecznej gminy Wojciechowice. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące demografii i rynku pracy. W dalszej części opisano infrastrukturę społeczną gminy w kontekście oświaty i wychowania, kultury i sportu, ochrony zdrowia, opieki społecznej oraz działalności organizacji pozarządowych. Opisano kwestię bezpieczeństwa publicznego, występujących problemów społecznych oraz cyfryzacji usług publicznych.

Demografia

Poniżej przedstawiono liczbę mieszkańców gminy Wojciechowice w latach 2016-2021.

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Wojciechowice w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców	4006	3884	3845	3817	3797	3742

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższej tabeli wynika, że liczba mieszkańców gminy w latach 2018-2024 spadła o 293 osoby. Trend ten jest spowodowany migracjami, co potwierdzają dane dotyczące salda migracji oraz ujemnego przyrostu naturalnego ludności w latach 2019-2024 w poniższych tabelach.

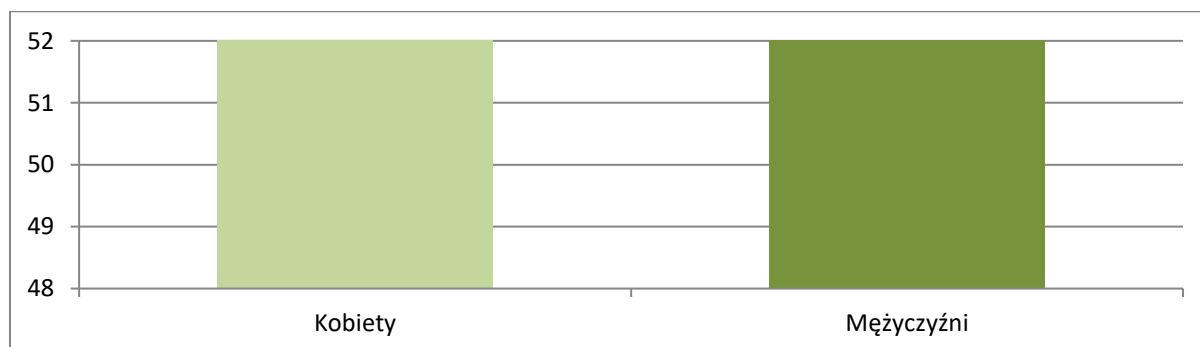
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Wojciechowice w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo migracji wewnętrznych	-8	12	-10	2	-14	nd
Saldo migracji zagranicznych	-1	0	0	0	0	nd

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono strukturę ludności gminy Wojciechowice w podziale na płeć.

Wykres 1 Ludność gminy Wojciechowice w podziale na płeć w 2023 r.

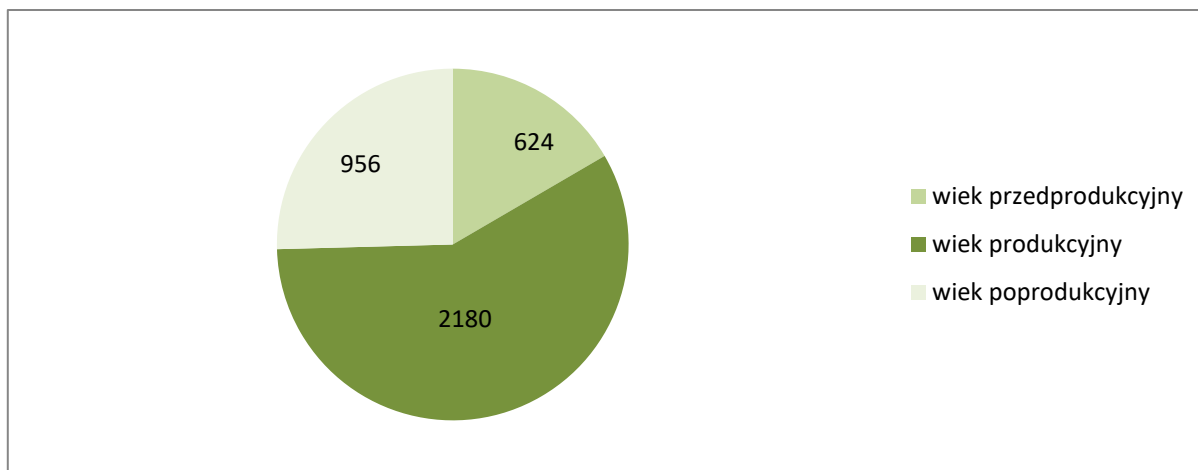

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W gminie Wojciechowice na koniec 2023 r. występowała minimalna różnica w liczbie kobiet i mężczyzn.

Poniżej zaprezentowano liczbę mieszkańców gminy Wojciechowice w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.).

Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Wojciechowice w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2023 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Struktura wieku mieszkańców gminy w ujęciu procentowym przedstawia się następująco:

- wiek przedprodukcyjny: 16,6%,
- wiek produkcyjny: 58,0%,
- wiek poprodukcyjny: 25,4%.

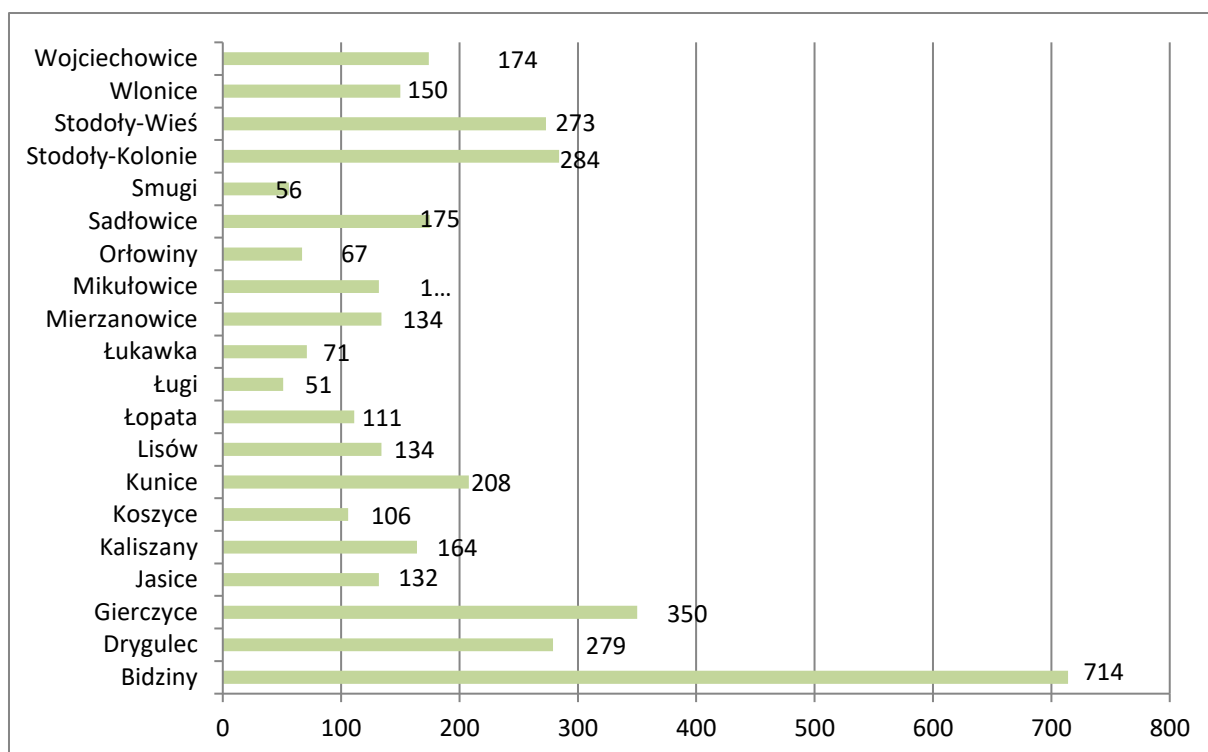
Powyższa struktura wskazuje, że współczynnik obciążenia osobami w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik opisuje ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Wojciechowice wynosi 43,9%, co jest wartością wyższą niż współczynnik dla Polski (40%) i niższą dla województwa świętokrzyskiego (45,5%) za 2023 r. Wskaźnik potwierdza, że społeczeństwo gminy Wojciechowice jest społeczeństwem starzejącym się.

Ponadto wskaźnik obciążenia demograficznego (wskaźnik opisuje stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do osób w wieku produkcyjnym) dla gminy Wojciechowice wynosi 72,5%, co jest wartością wyższą niż współczynnik dla Polski (71,2%) i dla województwa świętokrzyskiego (74,7%) za 2021 r.

Pod względem administracyjnym gmina Wojciechowice składa się z 20 sołectw: Bidziny, Drygulec, Gierczyce, Jasice, Kaliszany, Koszyce, Kunice, Lisów, Łopata, Ługi, Łukawka, Mierzanowice, Mikułowice, Orłowiny, Sadłowice, Smugi, Stodoły-Kolonie, Stodoły-Wieś, Wlonice i Wojciechowice.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Wojciechowice.

Wykres 3 Udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Wojciechowice

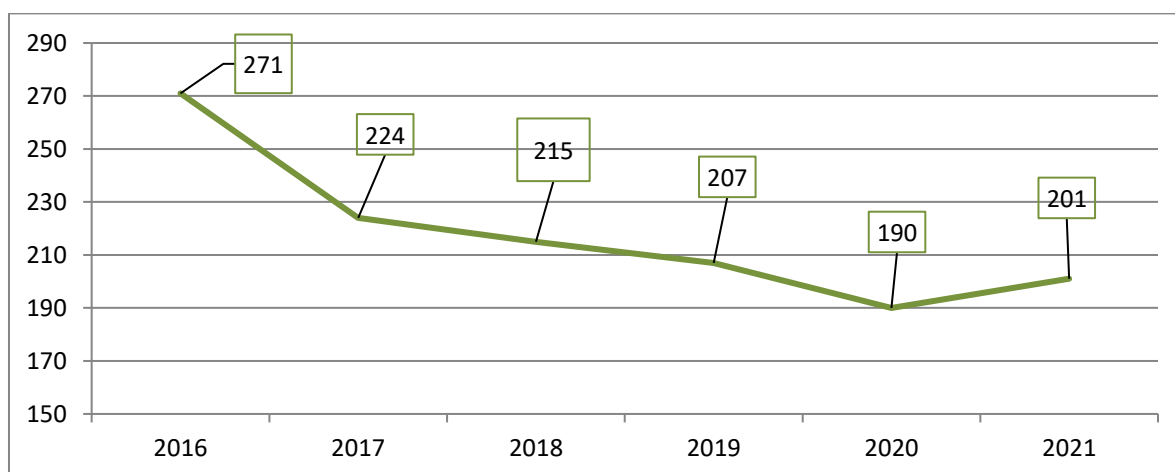
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Wojciechowice za 2023 rok

Z powyższego wykresu wynika, że najbardziej zaludnione są jednostki zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej nr 74 (Bidziny, Gierczyce).

Rynek pracy

Poniżej zaprezentowane dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba osób bezrobotnych w analizowanym okresie zmalała jednak w 2021 r. liczba ta wzrosła w stosunku do roku poprzedniego. Poniżej przedstawiono dane dotyczące bezrobocia w gminie Wojciechowice w porównaniu do innych gmin powiatu opatowskiego (stan na 31.12.2021 r.).

Tabela 3 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego – stan na 31.12.2021 r.

GMINA	LICZBA BEZROBOTNYCH	UDZIAŁ LICZBY BEZROBOTNYCH W LICZBIE OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM (%)
Iwaniska	533	14,2%
Lipnik	346	11,8%
Tarłów	296	10,7%
Opatów	646	10,2%
Ożarów	590	9,9%
Wojciechowice	201	9,0%
Baćkowie	228	8,2%
Sadowie	175	7,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wskaźnik procentowy udziału liczby osób bezrobotnych w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym w gminie Wojciechowice kształtuje się na 3 najniższym poziomie wśród wszystkich gmin powiatu opatowskiego.

Oświata i wychowanie

Infrastruktura

Na terenie gminy funkcjonują 4 szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi:

- Publiczna Szkoła Podstawowa w Bidzinach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Gierczycach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Stodołach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wojciechowicach.

Dla placówek w Gierczycach, Stodołach i Wojciechowicach organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Na Rzecz Edukacji Gminy Wojciechowice „Dzieci Naszym Dobrem” a dla placówki w Bidzinach Gmina Wojciechowice.

Zdjęcie 1 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Bidzinach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 2 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Gierczycach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 3 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Stodołach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 4 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Wojciechowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Szkoły Podstawowe dysponują salami przedszkolnymi z dostępem do łazienek dostosowanych zgodnie z wymaganiami, salami lekcyjnymi wyposażonymi w nowoczesne pomoce dydaktyczne, pracowniami komputerowymi wyposażonymi w stanowiska komputerowe z dostępem do szerokopasmowego Internetu. Obiekty posiadają także sekretariat, bibliotekę, pokój nauczycielski, stołówkę, świetlicę. Placówki oświatowe dysponują sprzętem komputerowym i narzędziami informatycznymi niezbędnymi do prowadzenia działalności edukacyjnej. Zauważalna jest jednak konieczność doposażenia i modernizacji placówek oraz zwiększenia ich komputeryzacji i cyfryzacji. Szkoły w Bidzinach, Stodołach i Wojciechowicach dysponują salami gimnastycznymi.

Finansowanie

Poniżej zaprezentowano wydatki z budżetu gminy Wojciechowice na oświatę i wychowanie w latach 2016-2021.

Tabela 4 Wydatki z budżetu gminy Wojciechowice na oświatę i wychowanie w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Wydatki na oświatę	3 516 311,14	4 155 613,96	5 089 934,53	4 715 624,45	5 040 445,75	5 274 241,72

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wydatki z budżetu gminy Wojciechowice na oświatę i wychowanie znacząco wzrosły w 2021 r. w porównaniu do 2016 r. Zmiany te spowodowane są zmniejszającą się liczbą uczniów, a co za tym idzie mniejszymi subwencjami z budżetu państwa. Niepokojącym zjawiskiem od kilku lat występującym w gminie Wojciechowice jest pogłębiający się niż demograficzny. Klasy w szkołach podstawowych są mało liczne, koszty zatrudnienia nauczycieli oraz bieżące koszty funkcjonowania szkół stale rosną. Ponadto bardzo duży problem (organizacyjny i finansowy) w małych wiejskich szkołach to edukacja dzieci z różnego rodzaju deficytami, w tym z niepełnosprawnością, których niestety z roku na rok jest coraz więcej. Organy prowadzące pozyskują środki finansowe na prowadzenie aktywnej polityki w zakresie podniesienia kompetencji uczniów na różnym etapie rozwoju.

Ochrona zdrowia

Na terenie gminy Wojciechowice w 2021 r. nie funkcjonowały podmioty lecznicze, zarządzane przez gminę. Natomiast funkcjonują 2 podmioty niepubliczne zaspokajające potrzeby zdrowotne mieszkańców gminy Wojciechowice tj.:

- Ośrodek Zdrowia Stanisław Kołodziej, Marzena Malec-Chodorek Spółka Jawna,
- Gabinet Stomatologiczny „ELDENT” Elżbieta Pięcińska.

Na terenie gminy znajduje się jeden punkt apteczny „ESCULAP” S.C w Wojciechowicach. Ośrodek Zdrowia działa w oparciu o coroczną umowę ze Świętokrzyskim Oddziałem Narodowego Funduszu Zdrowia w zakresie świadczenia lekarza POZ, świadczenia pielęgniarki POZ i świadczenia pielęgniarki szkolnej. Wszystkie dzieci i młodzież szkolna objęte są podstawową opieką zdrowotną lekarską (obejmującą również szczepienia). Pacjenci wymagający specjalistycznego leczenia kierowani są do Opatowa. Poniżej przedstawiono dane dotyczące wskaźnika liczby zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021.

Tabela 5 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zgonów na 1000 mieszkańców	14,08	15,15	14,32	13,88	12,49	17,91

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Liczba zgonów nie jest determinowana zakresem oraz skalą opieki zdrowotnej w gminie Wojciechowice. Wzrost zgonów w 2021 r. powiązany jest z pandemią COVID-19.

Jednym z działań na rzecz poprawy stanu zdrowia mieszkańców gminy Wojciechowice jest rozszerzenie oferty konsultacji medycznych i badań specjalistycznych oraz promowanie zdrowego trybu życia zarówno wśród dzieci jak i osób dorosłych.

Opieka i pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowicach. Do zadań własnych gminy realizowanych przez GOPS w zakresie pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym należą m.in.:

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, celowych i na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowym na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w NFZ,
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie zamieszkującym matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki na dzieckiem i rodziną,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej.

Zauważalna jest konieczność doposażenia instytucji.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby beneficjentów pomocy społecznej w gminie Wojciechowice w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w latach 2016-2020.

Tabela 6 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców	104	83	81	75	66	57

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Obserwowany jest spadek wartości analizowanego wskaźnika podobnie jak w przypadku liczby rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci oraz ogólnej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej zgodnie z danymi w poniższych tabelach.

Tabela 7 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci	181	169	161	141	121	103

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 8 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	429	341	331	304	267	228

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Trend spowodowany jest skuteczną działalnością Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojciechowicach i wzrostem zamożności społeczeństwa.

Kultura i sport

Kultura

Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowicach jest samorządową instytucją kultury, wpisana do rejestru instytucji kultury. Biblioteka służy mieszkańcom gminy upowszechniając i promując czytelnictwo. Obejmuje swą działalnością obszar gminy Wojciechowice.

Zdjęcie 5 Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Sieć bibliotek tworzą - Gminna biblioteka Publiczna w Wojciechowicach i Filia Biblioteczna w Bidzinach.
Zadania podstawowe:

- gromadzenie, opracowywanie i przechowywanie materiałów bibliotecznych, zakup nowości czytelniczych z uwzględnieniem poszczególnych grup czytelniczych,
- udostępnianie zbiorów bibliotecznych,
- ocena posiadanych zbiorów pod kątem ich przydatności w środowisku i dokonywanie niezbędnych selekcji,
- popularyzacja książki i czytelnictwa,

- przygotowanie i rozliczenie wniosku o udzielenie dotacji na zakup nowości wydawniczych ze środków Biblioteki Narodowej,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji związanej z działalnością biblioteki,
- dbałość o stan lokalu i estetyczny wygląd,
- prowadzenie statystyki dziennej, miesięcznej i rocznej.

Ważną funkcję ośrodka kulturalnego pełnią szkoły. W ciągu roku organizowane są na terenie szkół różne uroczystości i spotkania dla mieszkańców gminy. Tematyka dotyczy tradycji obchodzenia świąt, historii regionu, obchodów wielu wydarzeń, ważnych dla mieszkańców gminy. Szkoły organizują szereg imprez, zawodów sportowych i wycieczek. Aktywność kulturalna ma miejsce również w ośrodku kultury w Wojciechowicach, świetlicach i klubach wiejskich. Poniżej przedstawiono zdjęcia obiektów ośrodka kultury, świetlic i klubów wiejskich oraz remiz OSP.

Zdjęcie 6 Ośrodek Kultury, remiza OSP w Wojciechowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 7 Wiejski Klub Kultury w Mikułowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 8 Wiejski Klub Kultury we Wlonicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 9 Świetlica wiejska, remiza OSP w Drygulcu

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 10 Świetlica wiejska, remiza OSP w Bidzinach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 11 Świetlica wiejska, remiza OSP w Lisowie

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 12 Świetlica wiejska, remiza OSP w Gierczycach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 13 Świetlica wiejska, remiza OSP w Kaliszanach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 14 Świetlica wiejska w Sadłowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 15 Świetlica wiejska w Koszycach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 16 Świetlica wiejska w Orłowinach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 17 Remiza OSP w Łopacie

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 18 Świetlica wiejska w Kunicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 19 Świetlica wiejska w Jasicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 20 Świetlica wiejska w Łukawce

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 21 Świetlica wiejska Smugi – Ługi

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 22 Strażnica OSP w Stodołach – Wsi

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 23 Wiejski Klub Kultury w Mierzanowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Sport i rekreacja

W skład infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenie gminy Wojciechowice wchodzi obiekt kulturalno-rekreacyjno-sportowy w Wojciechowicach i znajdująca się przy nim siłownia zewnętrzna wraz z placem zabaw dla dzieci, boiska przyszkolne przy szkołach podstawowych, sala gimnastyczna w szkołach w Bidzinach, Stodołach i Wojciechowicach. Widoczna jest potrzeba tworzenia nowych placów zabaw, miejsc rekreacji i wypoczynku, boisk sportowych. Na terenie gminy działa Stowarzyszenie Gminnego Klubu Sportowego "ESTER" w Wojciechowicach, które uczestniczy w rozgrywkach prowadzonych przez Świętokrzyski Związek Piłki Nożnej. Przez teren gminy Wojciechowice na trasie Wlonice-Bidziny-Jasice-Mikułowice-Wojciechowice-Drygulec przebiega zielony szlak rowerowy im. Witolda Gombrowicza. Przez teren gminy Wojciechowice przebiega 13 km ww. szlaku.

Organizacje pozarządowe

Spółeczność gminna wykazuje coraz większe zainteresowanie działalnością w organizacjach pozarządowych. Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wojciechowice.

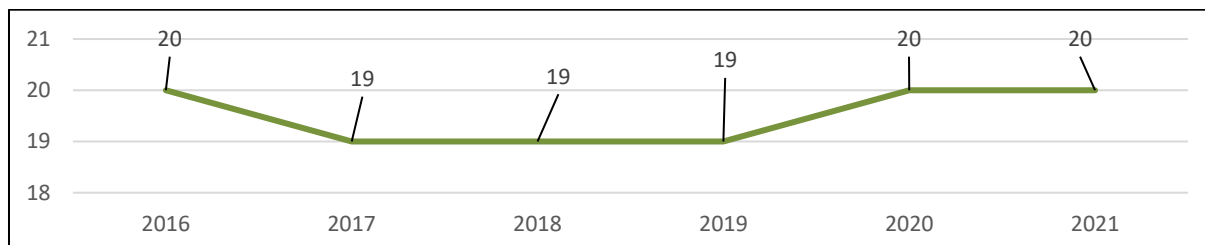
Tabela 9 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców	4,86	4,68	4,69	4,74	5,02	5,06

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Zauważalna jest rosnąca tendencja w analizowanym okresie, co spowodowane jest malejącą liczbą mieszkańców. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych kształtuje się od 2016 r. na podobnym poziomie, co pokazuje poniższy wykres.

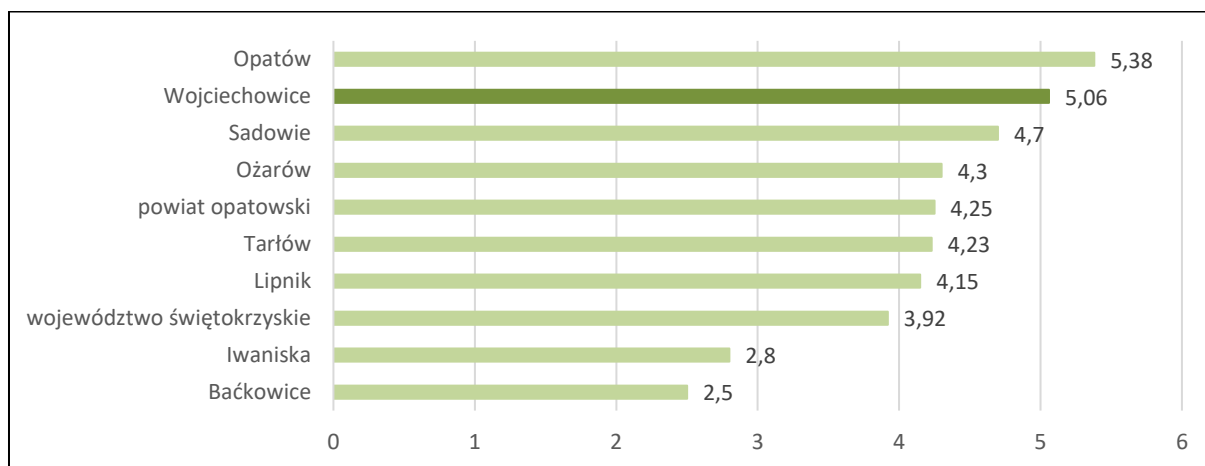
Wykres 5 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Poniżej przedstawiono porównanie analizowanego wskaźnika dla gminy Wojciechowice z innymi gminami powiatu opatowskiego, powiatem opatowskim i województwem świętokrzyskim.

Wykres 6 Wskaźnik fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i gmin wchodzących w jego skład (2021 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższego wykresu wynika, że gmina Wojciechowice charakteryzuje się 2 najwyższym wskaźnikiem wśród gmin powiatu opatowskiego i wskaźnikiem wyższym niż dla powiatu opatowskiego i dla województwa świętokrzyskiego.

Na terenie gminy działają m.in.:

- Stowarzyszenie Gminnego Klubu Sportowego w Wojciechowicach,
- Koła Gospodyń Wiejskich w Bidzinach, Drygulcu, Gierczycach, Koszycach, Kunicach, Mierzanowicach, Mikułowicach, Sadłowicach,, Stodołach, Smugach-Ługach i Wojciechowicach,
- Ochotnicze Straże Pożarne w Bidzinach, Drygulcu, Gierczycach, Kaliszanach, Lisowie, Łopacie, Mierzanowicach, Mikułowicach, Stodołach, Wlonicach i Wojciechowicach,
- Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Gminy Wojciechowice „Dzieci Naszym Dobrem”.

Gmina Wojciechowice rokrocznie opracowuje i przyjmuje do realizacji Roczny Program współpracy Gminy Wojciechowice z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zauważalna jest potrzeba tworzenia jeszcze lepszych warunków dla organizacji pozarządowych, tworzenia oddolnych inicjatyw.

Problemy społeczne

W gminie Wojciechowice można zaobserwować typowe problemy społeczne dla gmin o podobnej charakterystyce – mowa tu w szczególności o uzależnieniach, ubóstwie, bezrobociu, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, niepełnosprawności, wykluczeniu społecznym czy małej aktywności osób starszych. Część z problemów społecznych jest rozwiązywana lub łagodzona poprzez działalności GOPS w Wojciechowicach. Gmina posiada Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wojciechowice na lata 2022-2025. Zauważalna jest potrzeba m.in. działalności antyuzależnieniowej i zwalczającej zjawiska patologiczne, przeciwdziałającej wykluczeniu społecznemu czy aktywizacji osób starszych i opieki nad nimi.

Bezpieczeństwo publiczne

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Wojciechowice odpowiada Komisariat Policji w Ożarowie oraz ochotnicze straże pożarne. W 2021 roku w gminie Wojciechowice stwierdzono szacunkowo 63 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 15,78 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa świętokrzyskiego (18,46) i średniej dla całej Polski (21,51). Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Wojciechowice wynosi 84,60% i jest większy niż wskaźnik wykrywalności dla województwa świętokrzyskiego (77,50%) oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski (71,20%). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Wojciechowice najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym – 8,5 (wykrywalność 77%) oraz przeciwko mieniu – 7,47 (wykrywalność 77%). W dalszej kolejności odnotowano o charakterze gospodarczym – 4,07 (88%), przestępstwa drogowe - 2,48 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,31 (81%).

Na terenie działania Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej w 2021 roku w gminie Wojciechowice miało miejsce 27 pożarów i 26 miejscowych zdarzeń. Istnieje potrzeba doposażenia ochotniczych straży pożarnych z terenu gminy.

Na bezpieczeństwo publiczne wpływ ma również stan infrastruktury publicznej, w szczególności dróg. Zauważalna jest potrzeba modernizacji i budowy chodników, parkingów, przejść dla pieszych, oświetlenia dróg i właściwego ich oznakowania.

Dostęp do usług publicznych

Celem Ustawy z dnia 19.07.2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2022 r. poz. 2240) jest poprawa warunków życia i funkcjonowania obywateli ze szczególnymi potrzebami, którzy są narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność lub obniżony poziom sprawności z powodu wieku czy choroby. Zgodnie z Ustawą sektor publiczny jest zobowiązany do zapewnienia co najmniej minimalnej dostępności, która zagwarantuje dostępność podmiotu publicznego. Podmiot publiczny zapewnia dostępność przez stosowanie uniwersalnego projektowania nowych rozwiązań lub racjonalnych usprawnień w usuwaniu istniejących barier. Minimalne wymagania obejmują zapewnienie w instytucjach publicznych:

- dostępności architektonicznej – zarówno korytarze, jak i klatki schodowe powinny być wolne od barier i zapewniać możliwość poruszania się po nich m.in. osób na wózku, osób korzystających z kul, lasek i innych pomocy ortopedycznych, osób starszych, a także osób z wózkami dziecięcymi, mających różne problemy z poruszaniem się (windy, schody, korytarze, ciągi piesze w budynku),
- dostępności cyfrowej – została kompleksowo uregulowana w ustawie o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych,
- dostępności informacyjno-komunikacyjnej – zapewnienie informacji na temat tego, jakie zadania wykonuje dany podmiot w postaci nagrania w polskim języku migowym dla osób niesłyszących, informacji w tekście łatwym do czytania (ETR) - m.in dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, czy pliku odczytywalnego maszynowo, dzięki któremu taką informację może udzielić osoba niewidoma – dostępność w tym zakresie to także umożliwienie komunikacji z podmiotem w taki sposób, jaki jest dogodny dla osoby ze szczególnymi potrzebami np. poprzez SMS czy przy użyciu usługi tłumaczenia migowego online.

W instytucjach publicznych w gminie Wojciechowice coraz większą uwagę przykładą się do dostępności architektonicznej, informacyjno-komunikacyjnej i cyfrowej usług publicznych. Dotyczy to infrastruktury budynków publicznych, udogodnień, które mogą ułatwić komunikację osobom ze szczególnymi potrzebami i narzędzi informatycznych ułatwiających korzystanie ze stron internetowych. W Gminie brak jest jednak m.in. platformy elektronicznej, dzięki której można załatwiać sprawy w Urzędzie Gminy Wojciechowice przez internet bez konieczności fizycznej obecności w Urzędzie. Widoczna jest również potrzeba cyfryzacji placówek oświatowych.

Zarządzanie kryzysowe

Urząd Gminy w Wojciechowicach posiada opracowany Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego, który jest realizacją zapisów ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym. Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na terenie gminy Wojciechowice jest Wójt Gminy. Organem pomocniczym Wójta w zapewnieniu wykonywania zadań zarządzania kryzysowego jest Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego (GZZK). W gminie Wojciechowice funkcjonuje Teleinformatyczny System SISMS służy do bezpośredniego ostrzegania i informowania mieszkańców poprzez wysyłanie wiadomości na telefony komórkowe. Mieszkańcy gminy Wojciechowice mogą otrzymywać bezpłatne wiadomości sms informacjami m.in. o wichurach, gwałtownych burzach, powodziach, katastrofach, awariach infrastruktury elektroenergetycznej, gazowej i wodno-kanalizacyjnej, imprezach kulturalnych i sportowych, bezpłatnych badaniach lekarskich, programach zdrowotnych, edukacji szkolnej i przedszkolnej. Dla zapewnienia odpowiedniego zabezpieczenia w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych zauważa się potrzebę rozwoju współpracy międzygminnej.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze społecznej należy zaliczyć rozwiniętą sieć szkół publicznych, malejące bezrobocie jedno z najniższych w powiecie, stosunkowo wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego mimo występujących problemów społecznych, spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej, opiekę zdrowotną w skali adekwatnej do potrzeb mieszkańców, rozwiniętą bazę kulturalną (ośrodek kultury, świetlice i kluby wiejskiej, działalność kulturalna szkół, funkcjonowanie Biblioteki Publicznej w Wojciechowicach), bazę sportowo-rekreacyjną adekwatną do potrzeb mieszkańców oraz aktywność mieszkańców w organizacjach pozarządowych jedną z najwyższych w powiecie.

Jako niezadowolającą należy ocenić sytuację demograficzną gminy (malejąca liczba mieszkańców, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, starzejące się społeczeństwo), wzrastające wydatki na oświatę i wychowanie obciążające budżet gminny, występujące problemy społeczne (w szczególności w Wojciechowicach, Bidzinach i Gierczycach) oraz niski poziom cyfryzacji usług publicznych.

1.2 Sytuacja gospodarcza

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji gospodarczej gminy Wojciechowice. Zaprezentowano dane statystyczne wraz z wnioskami dotyczące podstawowych wskaźników obrazujących siłę gospodarczą gminy. Opisano charakter gospodarczy gminy, podejmowane działania w celu pozyskiwania inwestorów oraz scharakteryzowano główne podmioty gospodarcze z terenu gminy.

Charakter gospodarczy gminy

Gmina Wojciechowice jest gminą rolniczą. Użytki rolne zajmują 8 145 ha, natomiast lasy i grunty leśne stanowią 201 ha. Grunty zabudowane i zurbanizowane, pod wodami oraz pozostałe grunty i nieużytki stanowią 300 ha. Wskaźnik lesistości dla gminy Wojciechowice wynosi 2,3% i jest niższy niż wskaźnik lesistości dla powiatu opatowskiego, który kształtuje się na poziomie 15,6% i dużo niższy niż dla województwa świętokrzyskiego, który wynosi 28,2%. Użytki rolne stanowią blisko 95% % powierzchni gminy. Największą powierzchnię użytków rolnych zajmujących powierzchnię stanowią grunty orne, sady, łąki i pastwiska. Istnieją warunki dla wzrostu towarowości i specjalizacji gospodarstw rolnych, rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. Jednym z kluczowych kierunków rozwoju gospodarczego gminy jest m.in. wykorzystywanie lokalnego potencjału rolniczego, promocja ekologicznego rolnictwa, prowadzenie doradztwa w zakresie działalności gospodarczej oraz tworzenie warunków dla rozwoju agroturystyki.

Ponad 95%% spośród zarejestrowanych podmiotów stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Przemysł, jako dział gospodarki w gminie Wojciechowice nie zajmuje znaczącej pozycji. Brak jest na omawianym terenie znaczącej liczby średnich i dużych przedsiębiorstw. Większość firm zarejestrowanych w gminie ma charakter rodzinny i zatrudnia do 9 pracowników, jednak tworzą one miejsca pracy dla niewielkiej liczby ogółu zatrudnionych.

Działalność gospodarcza w gminie

Charakterystyka przedsiębiorstw

W formie tabelarycznej zaprezentowano rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów z gminy Wojciechowice zarejestrowanych w rejestrze REGON w latach 2018-2021.

Tabela 10 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Wojciechowice w latach 2018-2021

SEKCJA PKD	2018	2019	2020	2021
A: Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	23	21	21	21
B: Górnictwo i wydobywanie	0	0	0	0
C: Przetwórstwo przemysłowe	24	22	21	30
D: Wytwarzania i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0	0	0
E: Dostawa wody, gospodarowanie ciekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	1	1

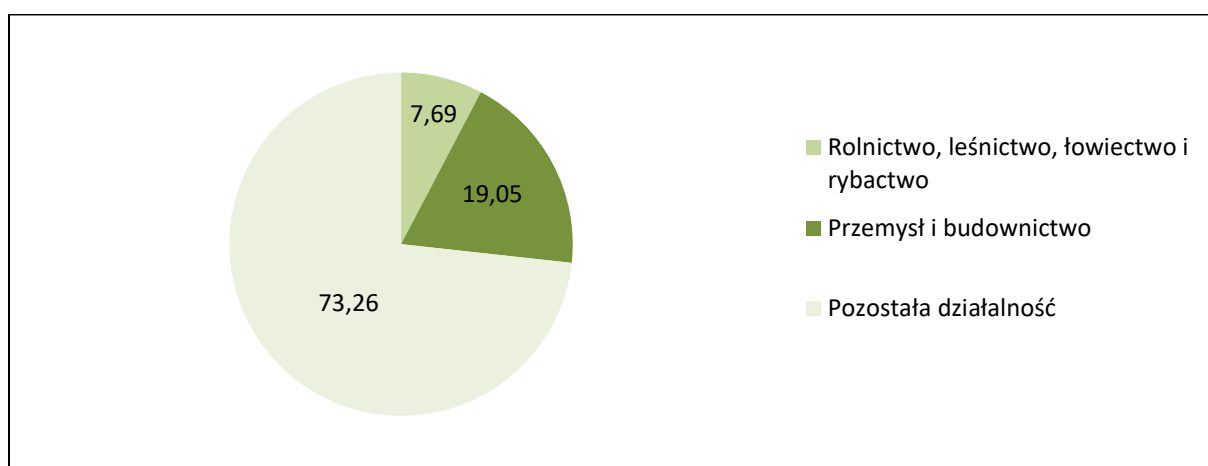
F: Budownictwo	16	18	22	21
G: Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	55	55	54	54
H: Transport i gospodarka magazynowa	32	35	36	37
I: Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	7	9	9
J: Informacja i komunikacja	6	6	5	4
K: Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	6	6	6
L: Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	3	3	3
M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13	13	14	13
N: Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4	4	7	8
O: Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	13	13	13	13
P: Edukacja	4	5	5	6
Q: Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5	6	6	6
R: Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	3	3	4
S i T: Pozostała działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	31	34	36	36
U: Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Z powyższych danych wynika, że w obrazie gospodarczym gminy dominuje działalność z sekcji A, C, F, G, H oraz S i T.

Poniżej przedstawiono wykres obrazujący udział podmiotów gospodarczy z sektora rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa, przemysłu i budownictwa oraz pozostałej działalności w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w gminie Wojciechowice.

Wykres 7 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2021 r. (%)

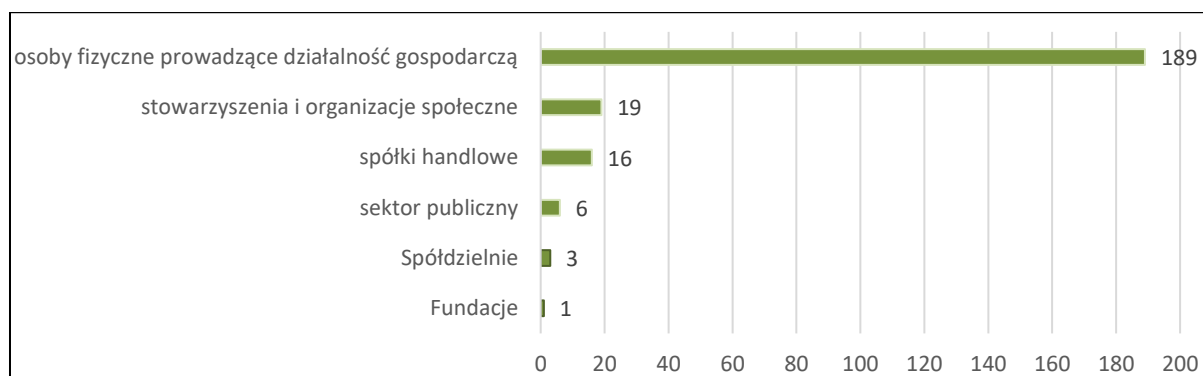

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres ten pokazuje, że zdecydowaną większość udziału w profilu gospodarczym gminy stanowi działalność inna niż przemysł i budownictwo oraz rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Poniżej zaprezentowano liczbę podmiotów gospodarczych w gminie Wojciechowice w podziale na sektory własnościowe w 2021 r.

Wykres 8 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Wojciechowice (2021 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wyraźnie wskazuje, że gospodarka w gminie Wojciechowice oparta jest w szczególności o osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Wskaźniki siły gospodarczej gminy

Poniżej przedstawiono podstawowe wskaźniki opisujące siłę gospodarczą gminy Wojciechowice.

Tabela 11 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców	54	56	60	62	65	69

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Tabela 12 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	36	37	41	43	45	48

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

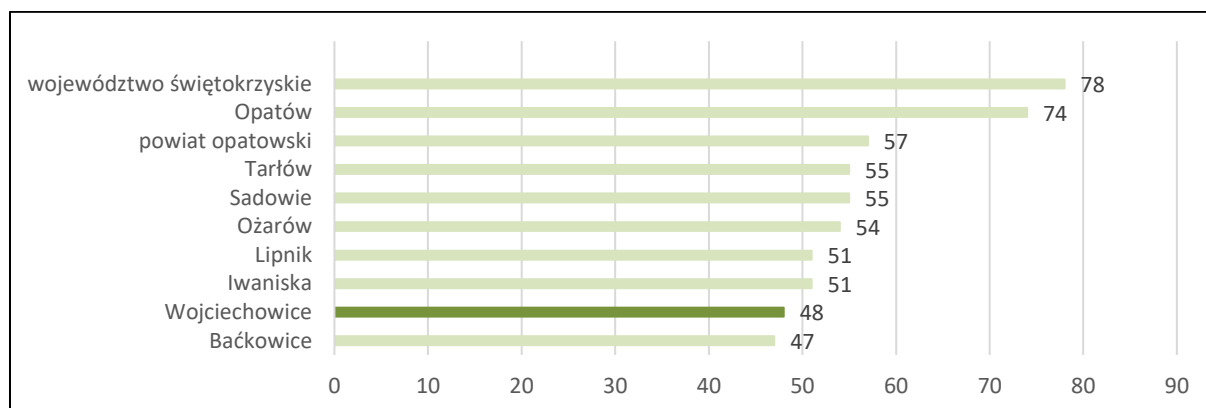
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	146	152	167	171	180	189

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dane w powyższych tabelach jednoznacznie wskazują na rosnącą liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 mieszkańców i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą również w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na przestrzeni lat 2016-2021. Na rozwój podmiotów gospodarczych w gminie ma również wpływ dostępność środków od zewnętrznych źródeł finansowania na ich powstanie i rozwój. Poniżej przedstawiono jak wskaźnik liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców kształtuje się dla gminy Wojciechowice na tle innych gmin powiatu opatowskiego, średniej dla powiatu opatowskiego i województwa świętokrzyskiego.

Wykres 9 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i gmin wchodzących w jego skład

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Powyższy wykres wykazuje, że analizowany wskaźnik dla gminy Wojciechowice – pomimo wzrostu przedsiębiorczości na przestrzeni ostatnich lat – jest znacząco niższy niż dla powiatu opatowskiego a w szczególności dla województwa świętokrzyskiego i jest jednym z najniższych wśród gmin powiatu opatowskiego.

Główne podmioty gospodarcze

Do największych pracodawców na terenie gminy należą:

- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Bidzinach,
- PPHU „GES” Sp. z o.o. w Bidzinach,
- „Ośrodek Zdrowia” w Wojciechowicach NZOZ,
- Omya Sp. z o.o. Oddział Jasice,
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Stodołach,
- Andrzej Ostrowski P.P.H.U „ANGE”,
- Wiesław Barszcz Firma – Handlowa,
- Produkcja Serów Mariusz Małkiewicz – „DZIEDZIC”,
- Maciej Małkiewicz „MEGAWITA”,
- Zbigniew Sendrowicz PHU „ZBIGHAL”,
- Magdalena Kordek KWASZARNIA „PODGAJCZE”,
- TRANS-BID S.C. Adam Czajkowski Wojciech Marchewka,
- Dariusz Wywiura F.H.U. DARBET,
- „AKADEMIA POMYSŁU” – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bidzinach,
- PCO Serwis Sp. z o.o.,
- PUH „SKAR” KARWOWSKA Spółka Jawna,
- REHSIP Sp. z o.o. sp. komandytowa,

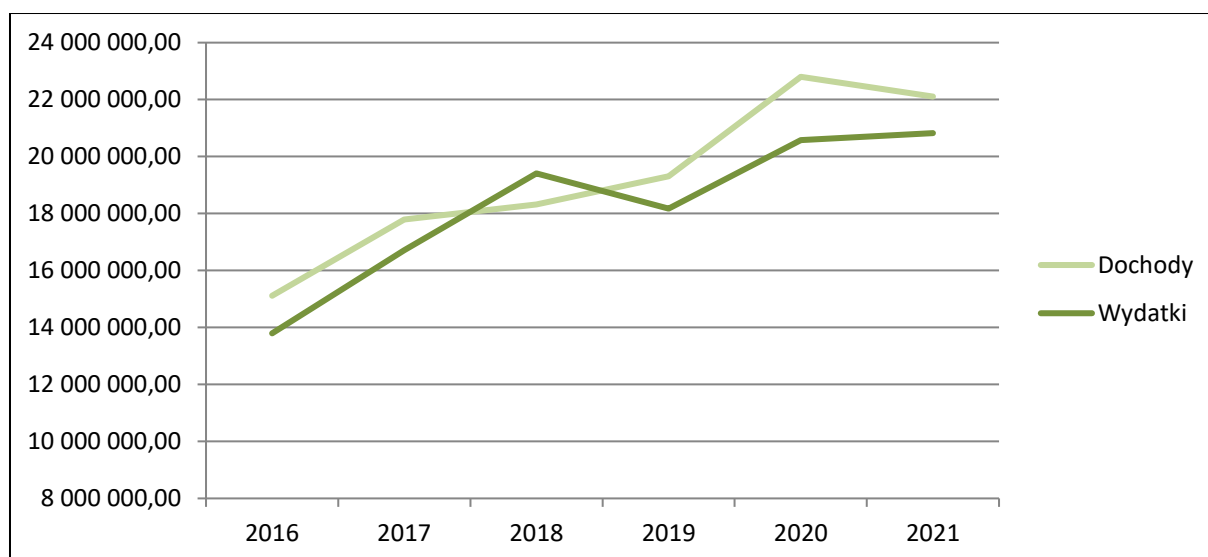
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe „METAROL” Sp. z o.o.

Ponadto należy wymienić również gminne jednostki organizacyjne: Urząd Gminy Wojciechowice, Publiczna Szkoła Podstawowa w Bidzinach, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowicach i Bibliotekę Publiczną w Wojciechowicach. W przestrzeni gminy widoczne brak jest zakładów zajmujących się działalnością mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko naturalne (np. zakłady chemiczne, utylizacja azbestu, przetwarzanie odpadów). Widoczna jest potrzeba pozyskiwania inwestorów (zarówno krajowych jak i zagranicznych), co może nastąpić m.in. w efekcie tworzenia profesjonalnej oferty inwestycyjnej gminy, wyznaczania terenów inwestycyjnych i wprowadzania zachęt formalno-prawnych dla inwestorów.

Finanse publiczne

Poniżej przedstawiono dane dotyczące wysokości dochodów i wydatków gminy Wojciechowice w latach 2016-2021.

Wykres 10 Dochody i wydatki ogółem gminy Wojciechowice w latach 2016-2021 (zł)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Wykres wskazuje, że jedynie w 2018 r. dochody gminy Wojciechowice były niższe niż wydatki z budżetu. Od 2019 r. widać wyraźnie większą przewagę dochodów na wydatkami.

Poniżej przedstawiono wskaźnik dochodów gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w latach 2016-2021 oraz porównanie wartości za 2021 r. w stosunku do pozostałych gmin powiatu opatowskiego.

Tabela 14 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Dochody na 1 mieszkańca (zł)	3 668,62	4 347,57	4 523,48	4 783,71	5 695,89	5 577,56

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W powyższej tabeli zaobserwować można ciągły wzrost wysokości dochodów gminy Wojciechowice w przeliczeniu na 1 mieszkańca w okresie 2016-2020. W 2021 r. wskaźnik jest nieznacznie niższy niż roku poprzedzającym.

Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wojciechowice w 2021 w porównaniu do gmin powiatu opatowskiego

GMINA	DOCHODY GMINY W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA (zł)
Ożarów	6 965,02
Baćkowie	6 947,19
Lipnik	6 070,44
Iwaniska	6 058,35
Sadowie	5 693,29
Wojciechowice	5 577,56
Tartów	5 245,86
Opatów	4 902,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Analizowany wskaźnik plasuje gminę Wojciechowice na 6 miejscu spośród wszystkich gmin powiatu opatowskiego.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy w sferze gospodarczej należy zaliczyć zauważalny wzrost przedsiębiorczości w gminie, brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko, warunki do rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego oraz korzystną sytuację finansową gminy.

Jako niezadowolające należy ocenić brak dużych zakładów pracy na terenie gminy, wskaźnik zamożności gminy jeden z najniższych w powiecie, rozdrobnienie gospodarstw rolnych stanowiące barierę w rozwoju rolnictwa, wskaźnik przedsiębiorczości jeden z najniższych w powiecie.

1.3 Sytuacja przestrzenna

W przedmiotowym punkcie przedstawiono diagnozę sytuacji przestrzennej gminy Wojciechowice. Opisano lokalizację gminy pod kątem komunikacyjnym i przedstawiającym charakter rolniczo-przemysłowy gminy. Następnie przedstawiono kwestie gospodarki odpadami, infrastruktury technicznej, środowiska naturalnego, dóbr kulturowych i zagospodarowania przestrzennego.

Lokalizacja

Gmina Wojciechowice zlokalizowana jest we wschodniej części województwa świętokrzyskiego w powiecie opatowskim.

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie województwa świętokrzyskiego

Źródło: opracowanie własne

Gmina Wojciechowice zlokalizowana jest w centralnej części powiatu opatowskiego. Sąsiaduje z gminami Opatów, Ożarów i Lipnik z terenu powiatu opatowskiego i gminami Ćmielów z powiatu ostrowieckiego oraz Wilczyce z powiatu sandomierskiego.

Rysunek 2 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie powiatu opatowskiego

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono materiał zdjęciowy przedstawiający charakter gminy Wojciechowice.

Zdjęcie 24 Zdjęcia terenów gminy Wojciechowice

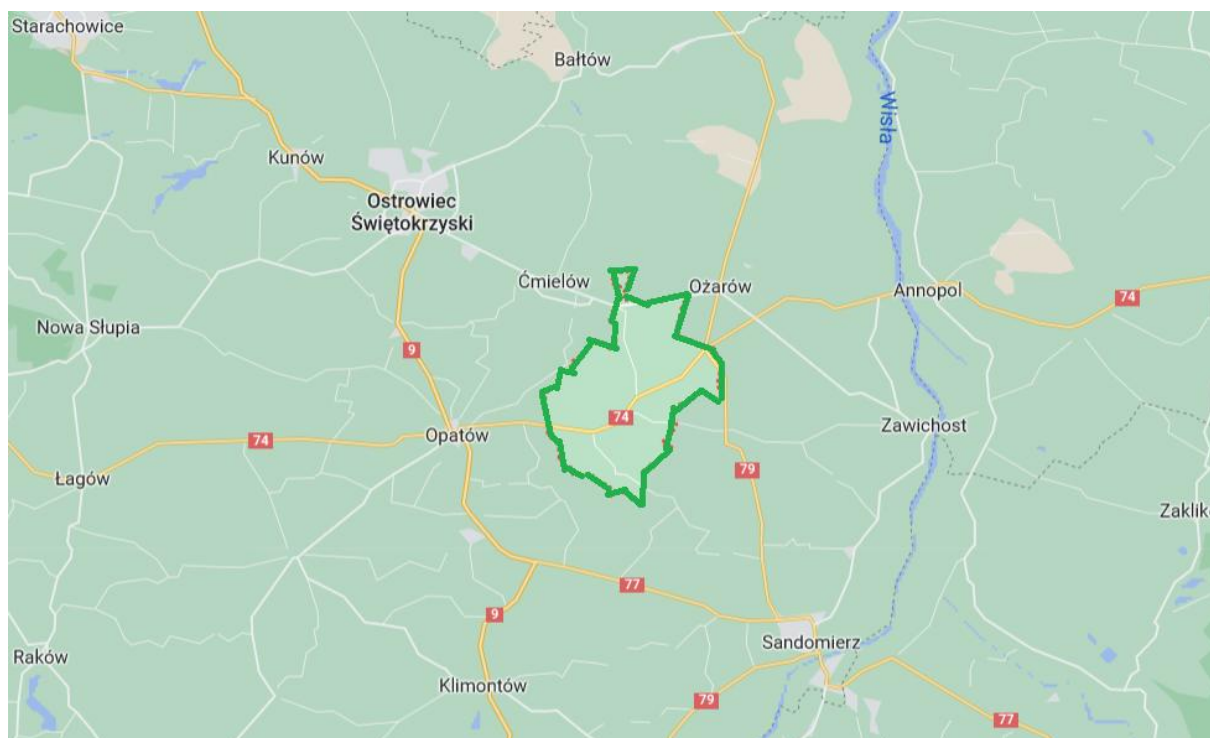

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.wojciechowice.com.pl

Gmina pod względem krajobrazu ma charakter rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie i miejscowości o luźnej zabudowie. Występuje głównie zabudowa rozproszona. Rozproszony charakter zabudowy mieszkalnej i służącej prowadzeniu działalności gospodarczej powoduje wizualny chaos przestrzenny. W układzie przestrzennym nie identyfikuje się znaczących kolizji w zagospodarowaniu przestrzennym.

Poniżej przedstawiono położenie komunikacyjne gminy Wojciechowice.

Rysunek 3 Położenie komunikacyjne gminy Wojciechowice

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.google.pl/maps

Przez gminę Wojciechowice przebiega droga krajowa nr 74 i 79. Pozostałą część dróg stanowią drogi gminne, powiatowe i wewnętrzne.

System drogowy odgrywa najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy. Sieć dróg o układzie promienistym jest dobrze rozwinięta i zapewnia dobre połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie, ośrodkami miejskimi wyższego rzędu tj. Kielcami, Ostrowcem Świętokrzyskim i Lublinem.

Drogi i infrastruktura towarzysząca wymagają przebudowy do pełnych parametrów wymaganych dla danej kategorii dróg. Podstawowy układ komunikacyjny gminy stanowią drogi powiatowe i lokalne gminne. Ponadto w gminie występuje sieć dróg wewnętrznych gospodarczych stanowiących dojazd do pól.

Środowisko naturalne

Gleby

Gleby gminy Wojciechowice mają wysoką klasę. Tworzą je prawie w całości (93%) lessy głębokie i średnie Wyżyny Sandomiersko-Opatowskiej, w tym:

- czarnoziemy zdegradowane o miąższości poziomu próchnicznego co najmniej 35 cm, I i II klasy bonitacyjnej,
- gleby brunatne właściwe o różnej grubości warstwy próchnicznej, klasy II, IIIa i IVa,
- czarnoziemy właściwe, wytworzone na lessach, klasy I.

Płaskodenne i nieckowate doliny lessowe wypełniają często gleby deluwialne – czarnoziemy nabyte i gleby brunatne deluwialne, powstałe ze spływających ze zboczy części gleb, wzbogaconych glebami organicznymi, typu murszowego, mułowo-torfowego, glejowego, i mąd pyłowych. Taka struktura i jakość gleb sprawia, że na terenie gminy ziemie wykorzystywane są głównie jako grunty orne (73%), a w dolinach rzecznych jako łąki i pastwiska (5,3 %). Gleby o najniższej bonitacji prawie w całości leżą w sołectwach północnych: Drygulec, Smugi, Ługi. Kompleks leśny „Uroczysko Lisów” ma gleby o wysokiej bonitacji, natomiast lasy północne leżą na gruntach słabych (V i VI klasa).

Zgodnie z danymi przedstawionymi w Systemie Osłony Przeciwsuwiskowej (projekt realizowany przez Państwowy Instytut Geologiczny, Państwowy Instytut Badawczy) na terenie gminy Wojciechowice w sołectwach Drygulec, Łukawka, Lisów i Sadłowice występują obszary predysponowane do powstawania osuwisk.

Wody

Wody powierzchniowe

Gmina Wojciechowice leży w lewobrzeżnym dorzeczu Wisły, w obrębie trzech zlewni:

- od południa w zlewni Opatówki,
- od wschodu w zlewni kanału Ożarów-Wisła,
- od centrum i północnego zachodu w zlewni Kamiennej, z jej dopływem rzeczką Przepaść.

Granice regionów wodnych Górnej-Zachodniej Wisły i Środkowej Wisły będąca wododziałem, przebiega wzdłuż linii kolejowej Ostrowiec-Sandomierz, między zlewnią rzeczki Kamiennej i Wisły od Sanu do Sanny. Na południu od miejscowości Balbinów, przez Kolonię Lisów do miejscowości Łopata oraz między Kolonią Wlonice a wsią Kunice przebiega wododział między Kamienna a Opatówką. Wojciechowice mają bardzo zróżnicowaną sieć rzeczna, ale żaden ciek, jak i rzeczka Przepaść nie mają większego znaczenia dla gospodarki wodnej gminy. Ciek wodne przyczyniły się do bardzo znacznego ukształtowania rzeźby terenu i urozmaicenia krajobrazu. Znaczniejsza sieć cieków występuje w środkowej części gminy: ciek od Nowej Wsi, ciek od Gierczyc, zwany też Wojciechówką, ciek od Podgrochocic i ciek od Podłukawki, tworzą główny nurt Przepaści. Sieć rzeczna Gminy jest wzbogacana siecią rowów melioracyjnych. Powierzchnia zmeliorowanych gruntów wynosi ok. 695,9 ha, a długość rowów melioracyjnych 37,8 km. Na terenie gminy brak jest znaczących zbiorników wodnych. Niewielkie zbiorniki wodne występują w Podgajczu (sołectwo Drygulec), Jasicach (zbiorniki stabilizacyjne oczyszczalni ścieków) oraz małe oczka wodne śródpolne w sołectwach: Kunice,

Gierczyce, Bidziny, Łopata. Poniżej przedstawiono informacje o jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP) w gminie Wojciechowice.

A) PLRW20001123499 „Kamienna od Świśliny do ujścia” (RZGW w Warszawie):

- status: naturalna część wód
- stan ogólny: zły stan wód
- przypisane cele środowiskowe:
 - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [IO, MIR, EFI+PL/ IBI_PL]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D; zapewnienie drożności cieku według wymagań gatunków chronionych,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w), fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- działania podstawowe:
 - rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryt,
 - realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - kontrola przestrzegania warunków stosowania środków ochrony roślin,
- działania uzupełniające:
 - analiza możliwości przebudowy budowli piętrzących w zakresie zapewniającym ciągłość biologiczną i spełnienie celów środowiskowych
 - kontrola funkcjonowania urządzeń do migracji ryb,
 - monitoring skuteczności istniejących urządzeń do migracji ryb,
 - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona;

B) PLRW200006234949 „Przepaść” (RZGW w Warszawie):

- status: naturalna część wód
- stan ogólny: zły stan wód
- przypisane cele środowiskowe:
 - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
- działania podstawowe:
 - rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń,
 - renaturyzacja JCWP z uwzględnieniem celów środowiskowych JCWP,
- działania uzupełniające:
 - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP;
- ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona;

C) PLRW200006231499 „Opatówka” (RZGW w Krakowie):

- status: naturalna część wód
- stan ogólny: zły stan wód
- przypisane cele środowiskowe:
 - umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [OWO, przewodność elektrolityczna właściwa w 20°C, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości);

zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,

- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w),fluoranten(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry
 - działania podstawowe:
 - rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta,
 - kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
 - realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - działania uzupełniające:
 - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP;
 - ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona;
- D) PLRW20000623169 „Łacha II” (RZGW w Krakowie):
- status: naturalna część wód
 - stan ogólny: zły stan wód
 - przypisane cele środowiskowe:
 - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
 - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [benzo(a)piren(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
 - działania podstawowe:
 - rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie dopływu zanieczyszczeń,
 - kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność,
 - realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
 - rozpoznanie zasadności realizacji działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta,
 - renaturyzacja JCWP z uwzględnieniem celów środowiskowych JCWP
 - działania uzupełniające:
 - aktualizacja programu ochrony środowiska pod kątem poprawy efektywności dotyczącej ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP.
 - ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona.

Stan wszystkich JCWP w gminie Wojciechowice oceniony został jako zły.

Zagospodarowanie wód

Przeprowadzone melioracje odwadniające zmniejszają możliwości naturalnej retencji wody na terenach podmokłych oraz na terenach leśnych. Zdolność retencji wody oraz przeciwdziałania powodzi posiadają zbiorniki w Jasicach i Bidzinach. Istnieje potrzeba budowy nowych zbiorników i modernizacji systemów melioracyjnych.

Wody podziemne

Obszar gminy Wojciechowice położony jest w zlewni Środkowej Wisły (w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie) i Górnej-Zachodniej Wisły (w obszarze działania Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie). Gmina Wojciechowice leży w granicach jednolitej części wód podziemnych:

- JCWPd PLGW2000117 (przypisane do RZGW w Krakowie),
- JCWPd PLGW2000102 (przypisane do RZGW w Warszawie),
- JCWPd PLGW2000103 (przypisane do RZGW w Warszawie).

Poniżej przedstawiono dane dot. ww. JCWPd, cele środowiskowe przypisane do nich oraz ocenę ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Tabela 16 Opis Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie gminy Wojciechowice

Kod JCWPd	Numer JCWPd	Stan ogólny JCWPd	Przypisane cele środowiskowe	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
PLGW2000117	117	dobry	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLGW2000102	102	dobry	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny	niezagrożona
PLGW2000103	103	dobry	dobry stan ilościowy, dobry stan chemiczny	niezagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie II aPGW

Stan wód podziemnych gminy Wojciechowice należy ocenić jako dobry. Na terenie gminy znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych (udokumentowany) Wierzbica-Ostrowiec nr 420.

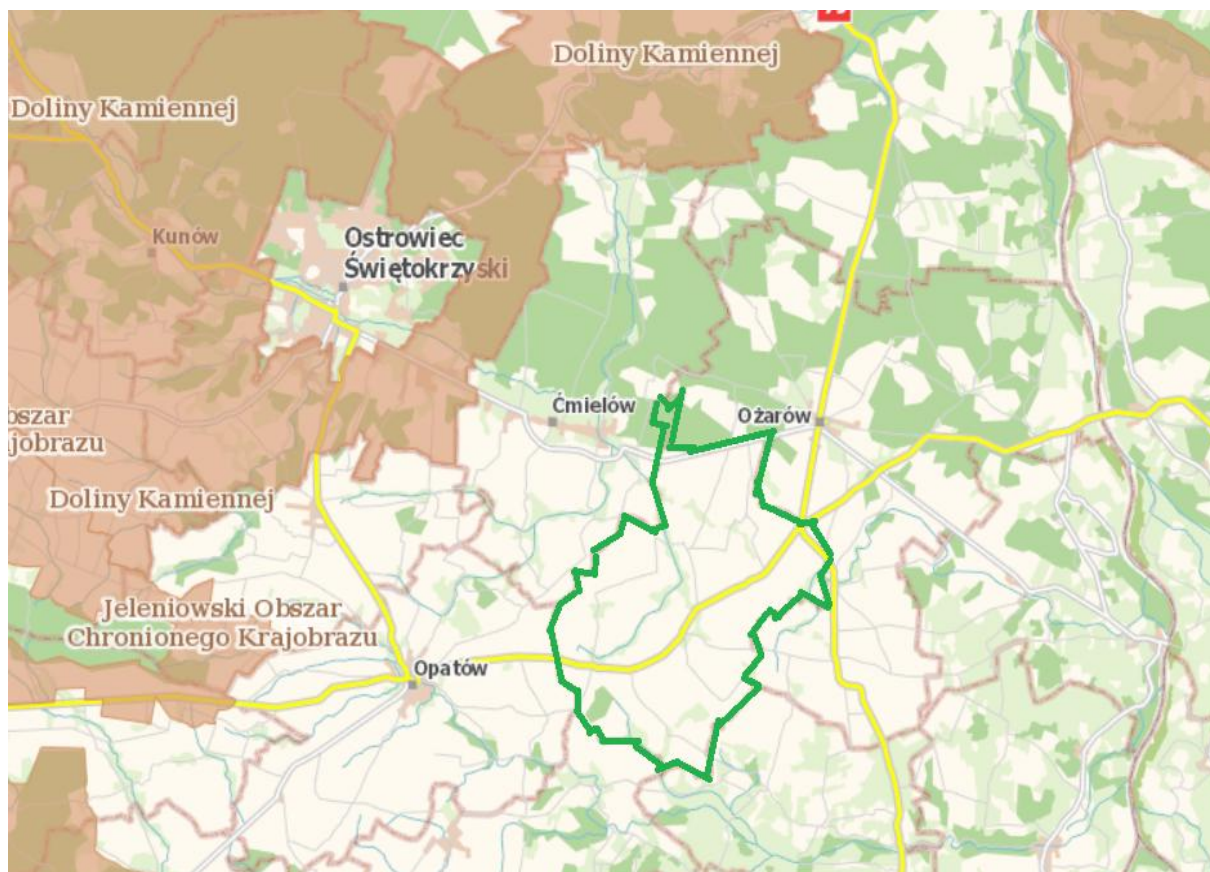
Formy ochrony

Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Gmina Wojciechowice znajduje się poza obszarami chronionymi w europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 i krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL. Gmina nie leży w obrębie obszarów chronionego krajobrazu, parków krajobrazowych, parków narodowych czy rezerwatów. W gminie znajduje się 16 obiektów objętych ochroną w formie pomników przyrody ożywionej. Istnieje potrzeba inwentaryzacji przyrodniczej.

Poniżej przedstawiono lokalizację gminy względem różnych form ochrony przyrody.

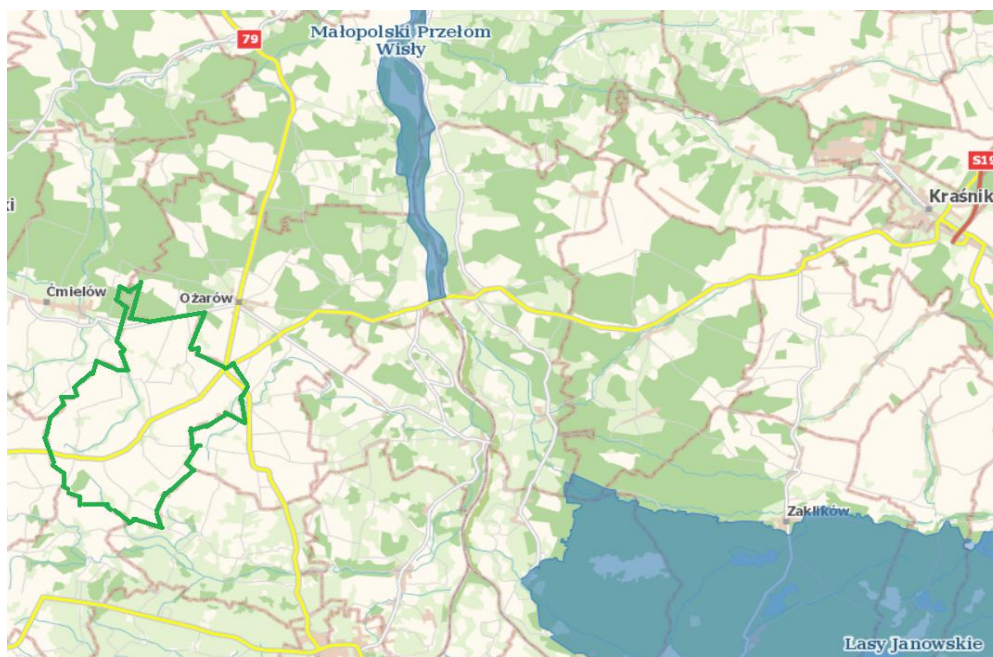
Rysunek 4 Położenie gminy Wojciechowice względem obszarów chronionego krajobrazu

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

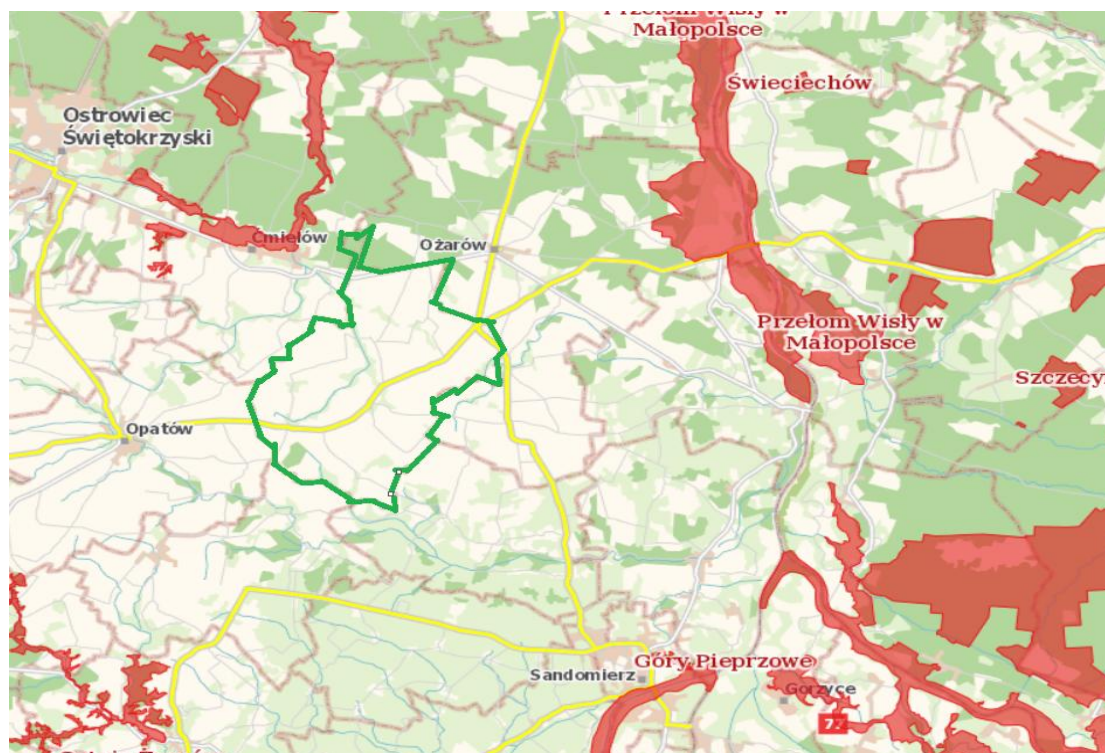
Najbliższy obszar chronionego krajobrazu „Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej” znajduje się ok. 8 km od granic gminy.

Rysunek 5 Położenie gminy Wojciechowice względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Rysunek 6 Położenie gminy Wojciechowice względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000

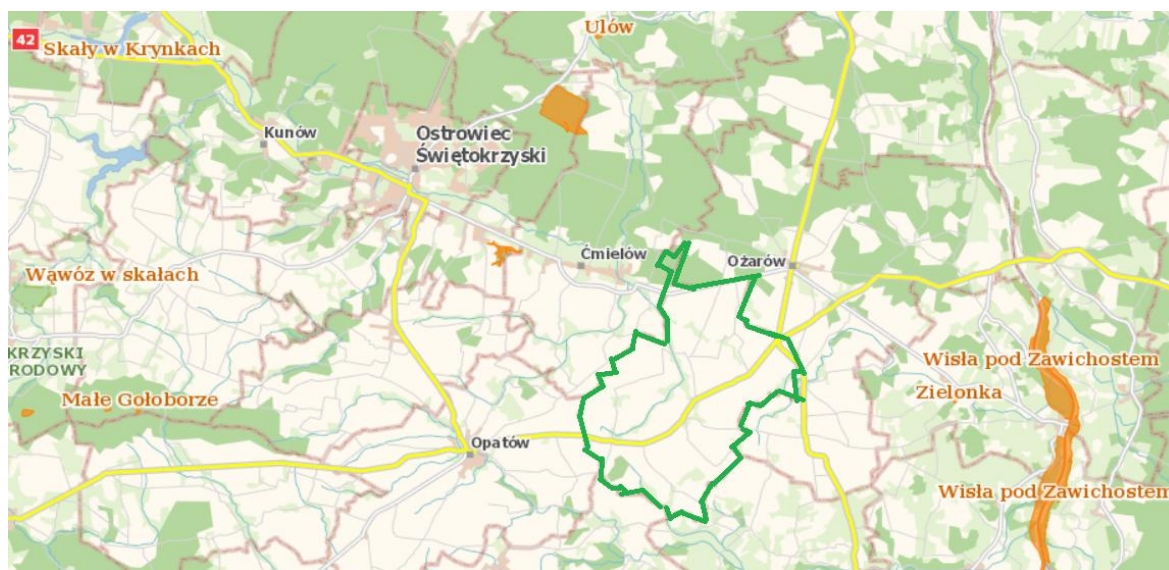

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Przełom Wisły w Małopolsce” (PLH060045) leży ok. 10 km na północy zachód od granic gminy a obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Małopolski Przełom Wisły” (PLB 140006) leży ok. 20 km na północny wschód od granic gminy.

Najbliżej położony rezerwat przyrody „Lisiny Bodzechowskie” znajduje się w gminie Ćmielów i Ostrowiec Świętokrzyski około 10 km od zachodniej granicy gminy a rezerwat „Krzemionki Opatowskie” w ww. gminach ok. 15 km od północnych granic gminy.

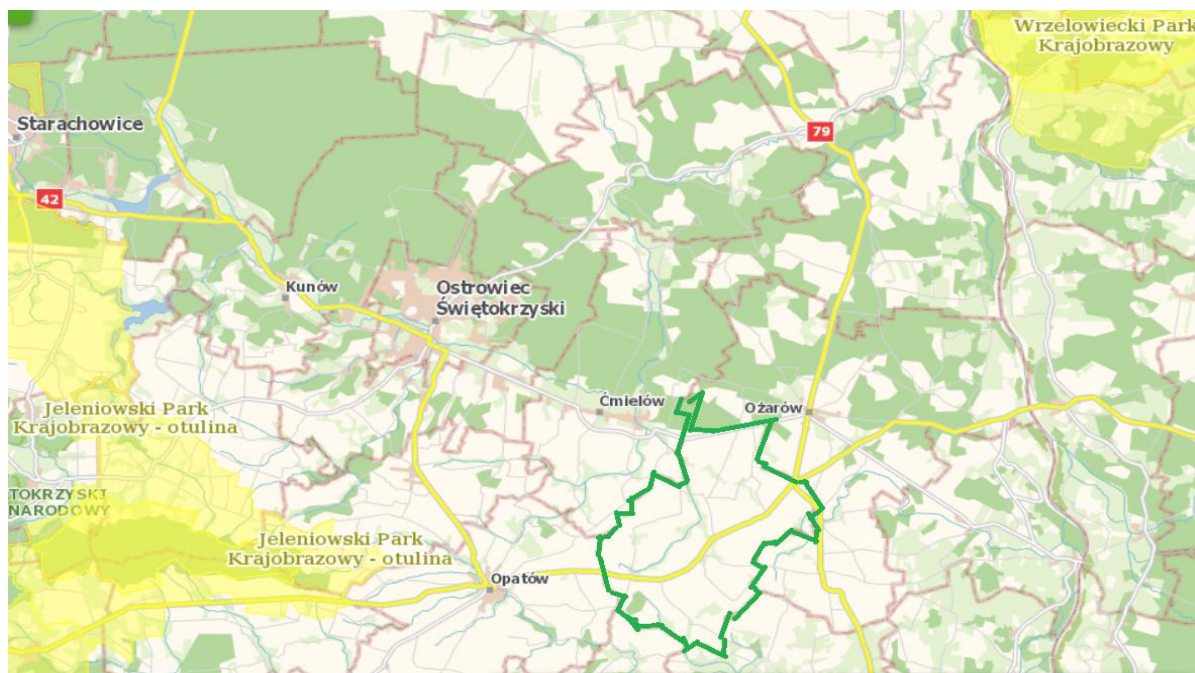
Rysunek 7 Położenie gminy Wojciechowice względem rezerwatów przyrody

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Najbliżej położony park krajobrazowy „Jeleniogórski Park Krajobrazowy – otulina” znajduje się ok. 8 km od zachodniej granicy gminy.

Rysunek 8 Położenie gminy Wojciechowice względem parków krajobrazowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.geoserwis.gdos.gov.pl

Powietrze

Największym zanieczyszczeniem powietrza na terenie gminy jest niska emisja. Problemem jest spalanie w domowych piecach paliw niskiej jakości, a także odpadów, w tym tworzyw sztucznych, gumy i

tekstyliów. Sytuacja ta nasila się szczególnie w sezonie grzewczym i powoduje wyraźne okresowe pogorszenia stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Problemem jest również niska efektywność energetyczna budynków użyteczności publicznej. Kolejnym znaczącym źródłem zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest transport drogowy.

Warunki pogodowe

Gmina Wojciechowice położona jest w środkowo-wschodniej części województwa świętokrzyskiego, w strefie klimatu umiarkowanego ciepłego przejściowego. Obszar ten znajduje się pod wpływem mas powietrza napływających zarówno z zachodu (powietrze polarno-morskie), jak i ze wschodu (powietrze kontynentalne), co skutkuje dużą zmiennością warunków pogodowych – zwłaszcza w okresach przejściowych (wiosna, jesień). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi około 8,3–8,9°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec (średnia dobową temperatura przekracza 18°C), a najchłodniejszym – styczeń (średnia temperatura w granicach -2°C do -4°C).

Roczna suma opadów atmosferycznych mieści się w przedziale 550–600 mm, z przewagą opadów w okresie letnim, co jest typowe dla klimatu przejściowego. Najbardziej deszczowymi miesiącami są czerwiec i lipiec, co ma istotne znaczenie dla gospodarki rolnej, dominującej w strukturze przestrzennej gminy. Okres wegetacyjny trwa przeciętnie od 200 do 220 dni, co sprzyja uprawom rolniczym, jednak jego zmienność z roku na rok może negatywnie wpływać na plony. Cechą charakterystyczną klimatu gminy są również przymrozki wiosenne i jesienne, które mogą stanowić istotne zagrożenie dla sadownictwa i upraw polowych.

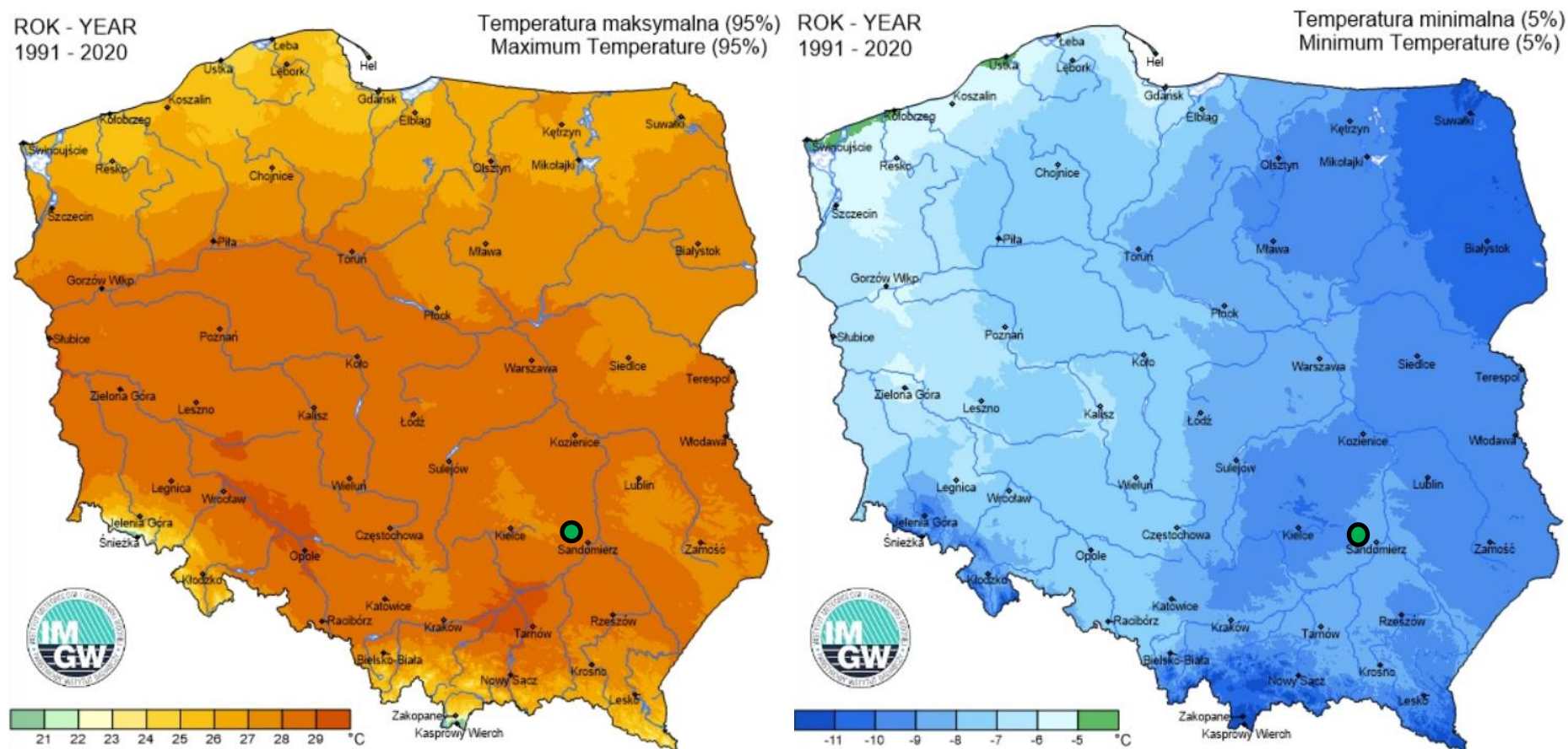
W ostatnich latach zauważalne są zmiany klimatyczne związane ze wzrostem średnich temperatur, zwiększoną częstotliwością zjawisk ekstremalnych, takich jak susze, nawalne deszcze czy burze z gradem. Skutkuje to większym ryzykiem występowania powodzi błyskawicznych, erozji gleb i utrudnień w prowadzeniu działalności rolniczej. Problemem staje się także deficyt wody w okresach letnich – zarówno dla potrzeb rolnictwa, jak i zaopatrzenia ludności w wodę pitną.

Gmina Wojciechowice cechuje się umiarkowaną siłą wiatru – średnia prędkość wiatru na tym obszarze wynosi 2,5–3,5 m/s, co nie stwarza istotnych zagrożeń, ale jednocześnie ogranicza efektywność inwestycji w energetykę wiatrową. Dużym atutem są natomiast stosunkowo dobre warunki nasłonecznienia – średnioroczna liczba godzin ze słońcem przekracza 1500 godzin, co stwarza możliwości rozwoju energetyki słonecznej, w tym mikroinstalacji fotowoltaicznych dla gospodarstw domowych i użyteczności publicznej.

W warunkach klimatycznych gminy coraz większego znaczenia nabierają działania adaptacyjne, w tym: retencja wód opadowych, zazielenianie przestrzeni publicznych, stosowanie glebopokryw i gatunków odpornych na suszę oraz działania edukacyjne na rzecz budowania świadomości ekologicznej mieszkańców. W przyszłości kluczowe będzie wdrażanie lokalnych polityk klimatycznych i środowiskowych, integrujących zarządzanie przestrzenią z potrzebami łagodzenia skutków zmian klimatu i zwiększania odporności społeczności lokalnych na ich konsekwencje.

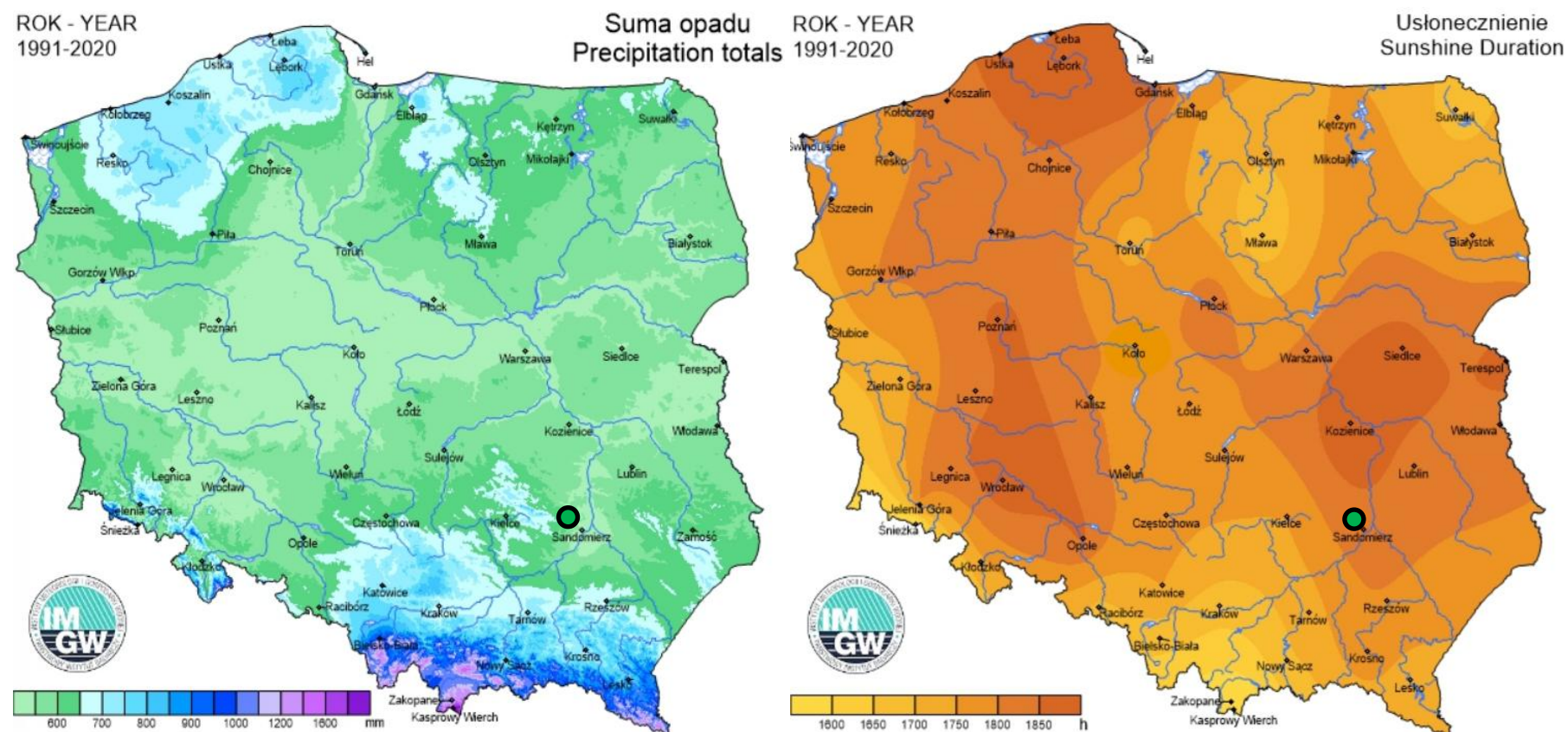
Poniżej zaprezentowano graficznie dane dla wielolecia 1991-2020 r. i zaznaczono lokalizację gminy Wojciechowice.

Rysunek 9 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 1991-2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

Rysunek 10 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 1991-2020 r.

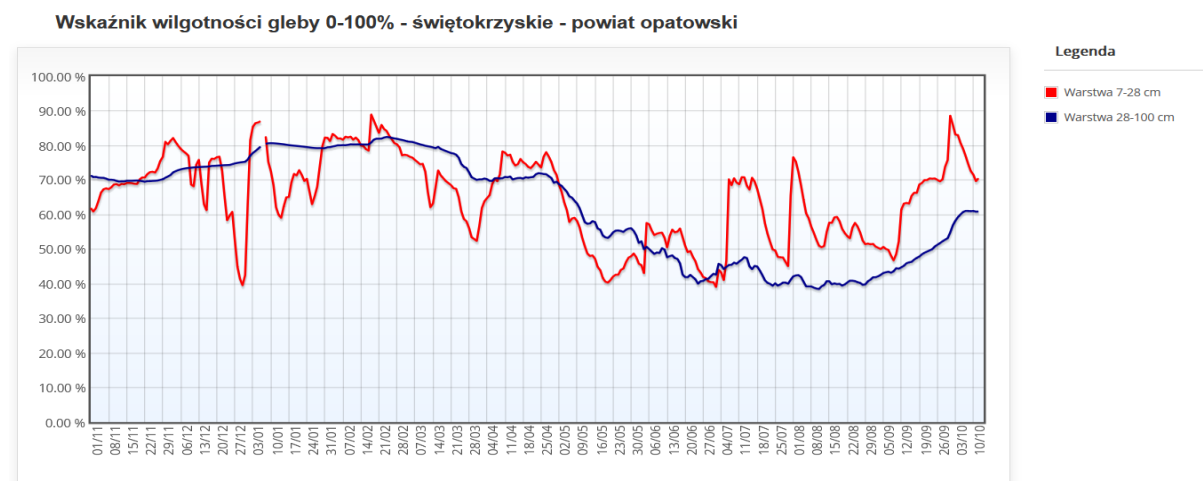

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.klimat.imgw.pl

W gminie Wojciechowice nie odnotowuje się ekstremalnych wartości temperatury, usłonecznienia i opadów w odniesieniu do wskaźników ogólnopolskich.

Jednym z istotnych zagrożeń klimatycznych dla gminy Wojciechowice jest występowanie susz. Na poniższym wykresie przedstawiono wskaźnik wilgotności gleby dla powiatu opatowskiego w okresie 11.2021 – 10.2022 r.

Wykres 11 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu opatowskiego

Źródło: www.agrometeo.imgw.pl

Na powyższym wykresie widać, że wskaźnik wilgotności gleby w analizowanym okresie był minimalnie niższy niż 40% w okresie 06-08.2022 r., co mogło wskazywać na deficyt wody w strefie korzeniowej. Wartości wskaźnika rokrocznie prezentują podobne wartości. W gminie są zbiorniki retencyjne mogące niwelować skutki suszy.

Dobra kulturowe

Gmina Wojciechowice, zwłaszcza rejon mierzanowicki, zaśląnął z wielu odkryć archeologicznych, które pozwoliły na wyodrębnienie spośród wielu kultur ceramiki sznurowej, kultury mierzanowickiej, nawiązującej wyraźnie poprzez formy naczyń oraz wyroby krzemienne do kultur neolitycznych. Gmina posiada bogate zasoby dóbr kulturowych, zabytków czy obszarów zabytkowych. Wśród charakterystycznych i szczególnie istotnych dla identyfikacji kulturowej gminy są następujące obiekty (wpisane do Rejestru Zabytków Nieruchomych według Rejestru Zabytków Województwa Świętokrzyskiego objęte ochroną konserwatorską):

- park dworski w Jasicach,
- zbiorowa mogiła żołnierzy II wojny światowej w Drygulcu,
- park podworski z aleją dojazdową w Gierczycach z XIX w.,
- zespół dworsko-parkowy w Kaliszanach,
- park podworski w Mierzanowicach z XIX w.,
- park podworski w Wojciechowicach z XVIII w.,
- kościół parafialny pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Wojciechowicach z 1362 r.,
- kościół parafialny pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Stodołach z XVII w.,
- kościół parafialny pw. św. Mikołaja Biskupa w Gierczycach z 1708 r.,
- kościół parafialny pw. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Bidzinach z 1730 r.,
- cmentarze parafialne w Bidzinach, Gierczycach, Stodołach i Wojciechowicach, cmentarz polsko-katolicki w Stodołach Wsi oraz choleryczny w Gierczycach.

Poniżej zaprezentowano zdjęcia poszczególnych obiektów z terenu gminy Wojciechowice o dużej wartości kulturowej.

Zdjęcie 25 Cmentarze w gminie Wojciechowice

Gierczyce

Gierczyce

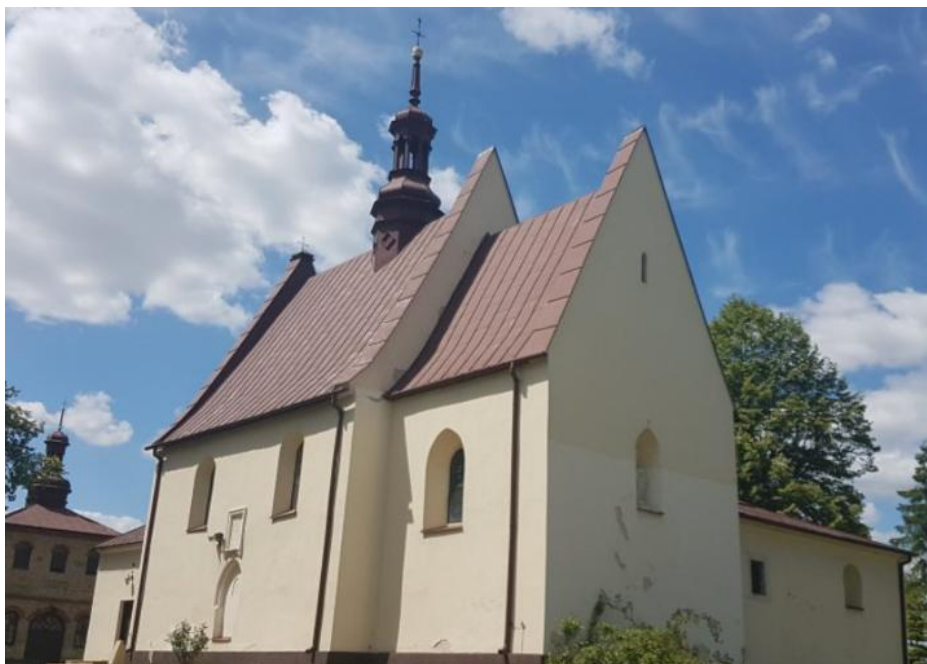
Bidziny

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Wojciechowice

Zdjęcie 26 Kościół w Wojciechowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 27 Kościół w Stodołach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 28 Kościół w Gierczycach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 29 Kościół w Bidzinach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 30 Park dworski z aleją dojazdową w Gierczycach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 31 Zespół dworsko-parkowy w Kaliszanach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Zdjęcie 32 Park dworski w Mierzanowicach

Źródło: www.wojciechowice.com.pl

Na terenie gminy Wojciechowice występują również liczne obiekty kultu religijnego o charakterze zabytków nie objęte ochroną konserwatorską tj.: przydrożne kapliczki, figury i krzyże. Część zabytków na terenie gminy Wojciechowice znajduje się w złym stanie materialnym i wymaga przeprowadzenia prac konserwatorsko-remontowych. Zabytki, których właścicielami są osoby prywatne są przez nie zabezpieczane we własnym zakresie (właściciele zabytków mają możliwości zyskania dofinansowania na renowację od Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków). Zauważalna jest potrzeba odpowiedniego oznakowania, eksponowania i promowania obiektów o dużym znaczeniu kulturowym i turystycznym oraz budowa tożsamości lokalnej mieszkańców m.in. w oparciu o posiadane zasoby dóbr kulturowych.

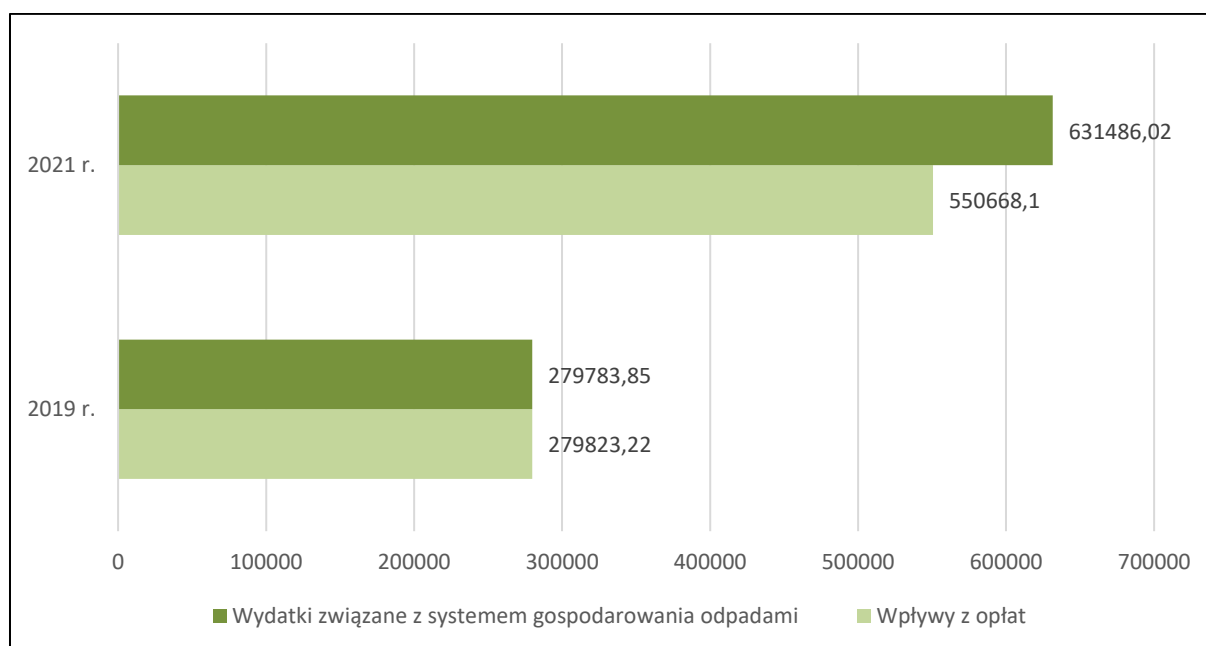
Gospodarka odpadami

Usługę polegającą na odbiorze i zagospodarowaniu odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych świadczy wyspecjalizowany podmiot zewnętrzny. W przypadku odpadów zbieranych selektywnie obowiązuje odbiór odpadów z podziałem na 5 frakcji: papier, szkło, metale i tworzywa sztuczne, bioodpady oraz odpady resztkowe. Na terenie gminy nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych.

Drugi filar selektywnej zbiórki odpadów komunalnych stanowi punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych działający na terenie gminy Wojciechowice. PSZOK znajduje się w Bidzinach. PSZOK przyjmuje odpady komunalne wytworzone w gospodarstwach domowych przez mieszkańców gminy Wojciechowice. Widoczna jest potrzeba modernizacji PSZOK w Bidzinach.

Głównym kosztem funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi poniesionym przez Gminę Wojciechowice jest koszt odbioru, odzysku, recyklingu i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, czyli koszt odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych odbieranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Wojciechowice. Poniżej przedstawiono ww. porównanie wpływów z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi i wydatków związanych z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (obsługa PSZOK, obsługa informatyczna systemu komputerowego, wydatki administracyjne, wynagrodzenie wraz z pochodnymi) w gminie Wojciechowice w latach 2019-2021.

Wykres 12 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Wojciechowice w latach 2019-2021 (w zł)

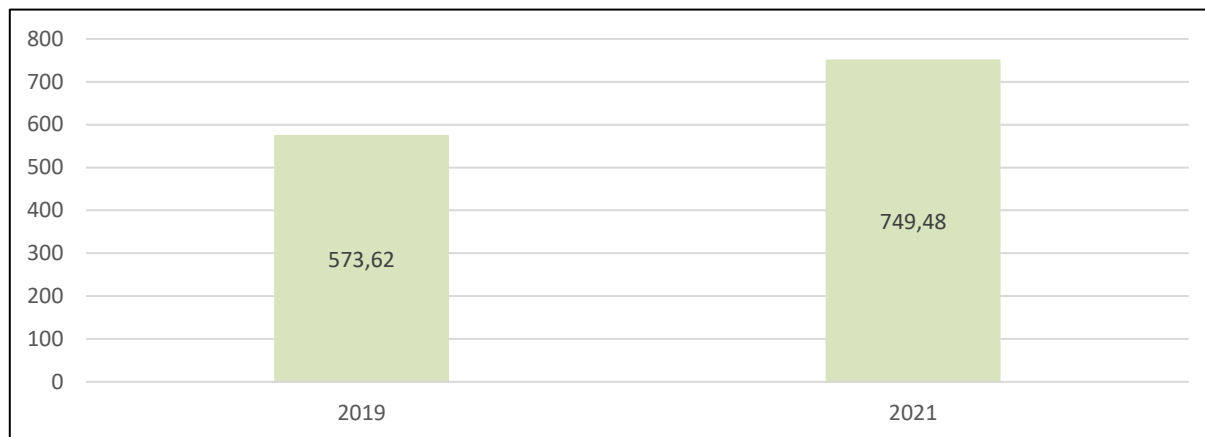

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wojciechowice za 2019 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wojciechowice za 2021 r.

Koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami w gminie Wojciechowice w 2021 r. kształtowały się na wyższym poziomie niż wpływy.

Poniżej zaprezentowano łączny ładunek odebranych odpadów komunalnych w gminie Wojciechowice w latach 2019 i 2021.

Wykres 13 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Wojciechowice w latach 2019 i 2021 (Mg)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wojciechowice za 2019 r. i Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wojciechowice za 2021 r.

Masa odebranych odpadów komunalnych w 2021 r. wzrosła w stosunku do 2019 r. o ponad 175 Mg. Widoczna jest potrzeba zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców z zakresie gospodarki odpadami, co w przyszłości może przełożyć się na zwiększenie poziomu recyklingu odpadów czy zmniejszenie liczby nielegalnych wysypisk śmieci.

Infrastruktura techniczna

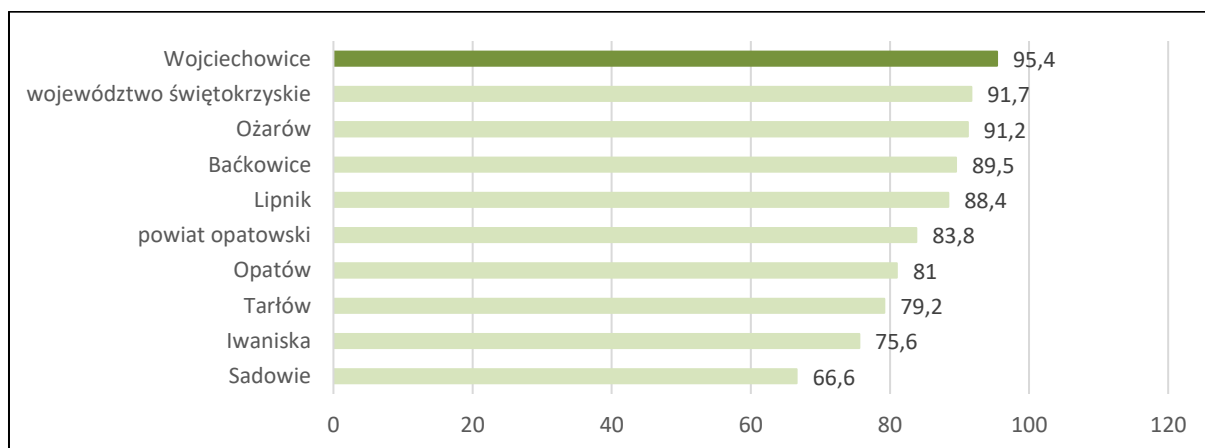
Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina w zakresie zaopatrzenia w wodę korzysta z wodociągu grupowego „Gierczyce” (z wyjątkiem miejscowości Wlonice zaopatrywanej w wodę z wodociągu grupowego „Śmiłów” eksploatowanego na terenie sąsiedniej gminy Ożarów). Wodociąg „Gierczyce” zasilany jest z ujęcia wody podziemnej zlokalizowanego w Gierczycach. W gminie są zbiorniki retencyjne mogące niwelować skutki suszy: w Jasicach i Bidzinach.

Wskaźnik mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej w gminie Wojciechowice wynosi 95,4%. Wszystkie sołectwa położone na obszarze gminy zaopatrywane są w wodę z istniejących systemów wodociągowych (wodociąg w większości wymagają modernizacji).

Długość sieci wodociągowej (stan na grudzień 2021) wyniosła 155,6 km.

Wykres 14 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego (2021 r.)

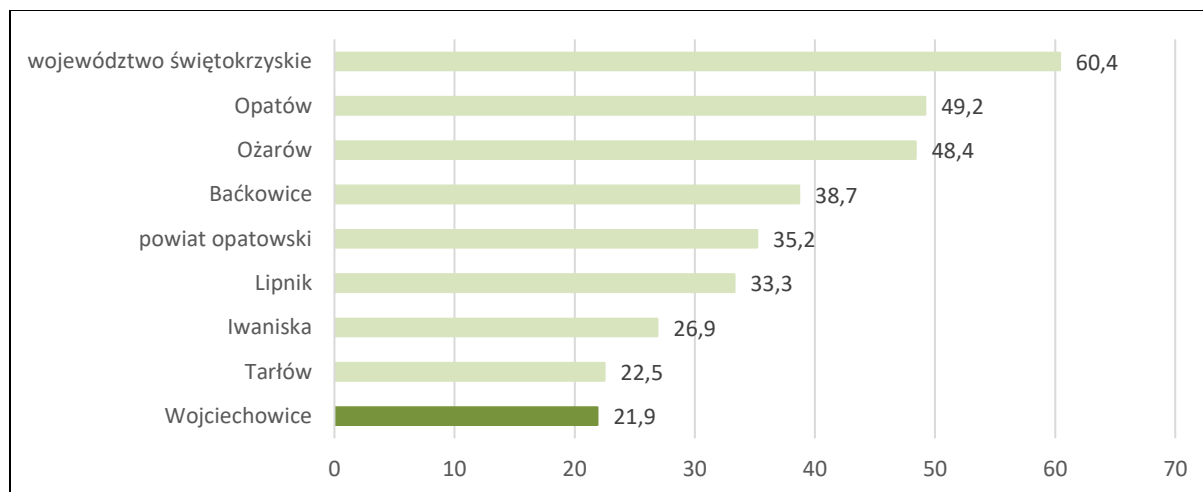

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dla gminy Wojciechowice odnotowano najwyższy wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu opatowskiego i wyższy niż dla województwa świętokrzyskiego.

Na terenie gminy Wojciechowice długość sieci kanalizacji liczy 28,1 km. Mieszkańcy odprowadzają ścieki również do szamb asenizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków. W gminie funkcjonuje oczyszczalnia ścieków w Jasicach o przepływie średniodobowym 200m³/d.

Wykres 15 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego (2021 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dla gminy Wojciechowice odnotowano najniższy wskaźnik spośród wszystkich gmin powiatu opatowskiego. Na terenie gminy Wojciechowice funkcjonuje 110 przydomowych oczyszczalni ścieków. Obserwuje się inwestycje w przydomowe oczyszczalnie ścieków (m.in. dzięki współfinansowaniu inwestycji ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach oraz środków unijnych). Niski stopień skanalizowania jest jednym z głównych problemów przestrzennych gminy.

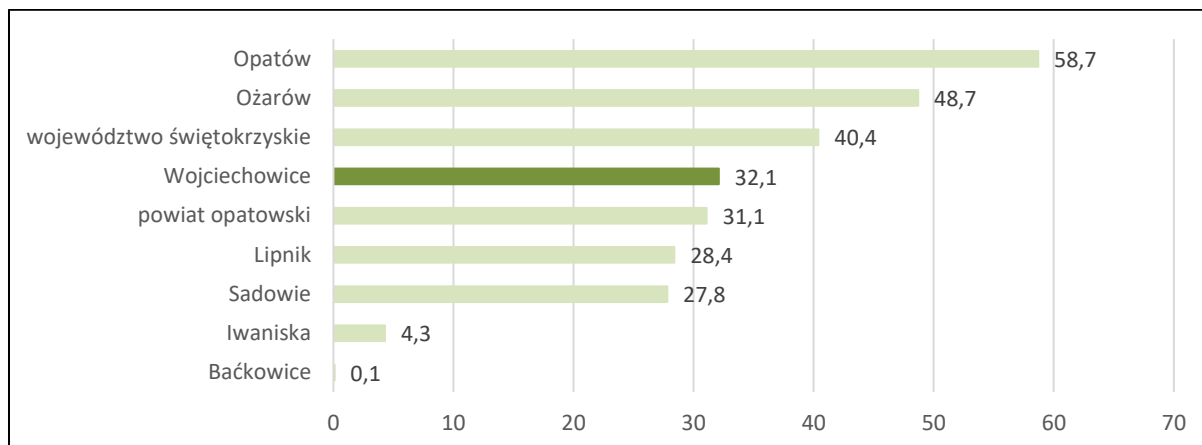
Zaopatrzenie w ciepło

Na obszarze gminy Wojciechowice nie ma zorganizowanych systemów ciepłowniczych. W siedliskach zagrodowych i zabudowie mieszkaniowej dominuje ogrzewanie piecowe. Część budynków mieszkalnych posiada instalacje centralnego ogrzewania zasilane z własnych kotłowni opalanych paliwem. Większe źródła ciepła istnieją w budynkach użyteczności publicznej.

Sieć gazowa

Na terenie gminy Wojciechowice jest sieć gazowa o długości 129,26 km. Poniżej zaprezentowano porównanie gmin powiatu opatowskiego, powiatu opatowskiego i województwa świętokrzyskiego pod kątem % mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2021 r.

Wykres 16 Osoby korzystające z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego (2021 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Dla gminy Wojciechowice odnotowano 3 najwyższy wskaźnik wśród gmin powiatu opatowskiego. Wartość wskaźnika jest też wyższa niż średni wskaźnik dla powiatu opatowskiego i niższy niż dla województwa świętokrzyskiego.

Sieć elektroenergetyczna

Przez środkową część gminy przebiega dwutorowa linia napowietrzna 110kV relacji Sandomierz-Ostrowiec Świętokrzyski i Gerlachów-Ożarów Miasto oraz relacji Sandomierz-Ostrowiec i Ożarów Miasto-Ostrowiec. Od okolic miejscowości Stodoły Kolonie w kierunku Głównego Punktu Zasilającego Ożarów Miasto przebiega dwutorowa linia napowietrzna 110kV relacji Gerlachów-Ożarów Miasto i Ożarów Miasto-Ostrowiec. Stacje transformatorowe są głównym źródłem zasilania odbiorców bytowo-komunalnych i sieci oświetleniowej. Wszystkie stacje transformatorowe są stacjami napowietrznymi. Obszar gminy obsługiwany jest w zakresie elektroenergetyki przez PGE Dystrybucja S.A., Oddział Rzeszów, Rejon Energetyczny Staszów. Sieci SN przebiegające przez teren gminy wyprowadzone są z istniejącego GPZ 110/15kV Opatów i GPZ 110/15kV Ożarów. Gmina Wojciechowice zasilana jest w układzie normalnym ze stacji 110/115kV Ożarów. Na terenie gminy znajduje się łącznie 65 stacji transformatorowych SN/nN. Sieć elektroenergetyczna mimo obecnego dobrego stanu technicznego jest sukcesywnie modernizowana i rozbudowywana.

Występują jeszcze miejscowości, w których odbiorcy otrzymują energię elektryczną o zaniżonych parametrach napięciowych, które wymagają reelektryfikacji tj. dobudowy stacji transformatorowych, sieci średniego i niskiego napięcia w celu poprawy warunków zasilania.

Infrastruktura teleinformatyczna

Dostępność mieszkańców gminy Wojciechowice do infrastruktury telekomunikacyjnej systematycznie się poprawia. Sieć przewodowa telekomunikacyjna obejmuje teren całej gminy. Dzieje się tak za sprawą rozwoju telefonii komórkowej. Praktycznie cały obszar gminy objęty jest zasięgiem wszystkich funkcjonujących w Polsce operatorów sieci komórkowej. Rozwija się również rynek usług informatycznych, tj. transmisja danych i dostęp do sieci internetowej choć wciąż widoczne są braki w tym zakresie. Dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego na terenie gminy będzie uzależniony od ograniczenia bariery ekonomicznej w dostępie do Internetu oraz od efektywnego informatyzowania administracji publicznej na poziomie gminy. Procesowi temu powinny towarzyszyć działania związane z uświadamianiem i edukacją mieszkańców jak korzystać z usług i technologii informatycznych, zwłaszcza w grupie wiekowej osób 50+.

Zagospodarowanie przestrzenne

Obecnie na terenie gminy Wojciechowice obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice (zmienione Uchwałą nr XX/98/16 Rady Gminy Wojciechowice z dnia 15.06.2016 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice). Gmina Wojciechowice posiada plan zagospodarowania przestrzennego dla:

- obrębu Smugi na działkach ewidencyjnych numer 40/7, 39/5, 40/8, 39/6, 40/4 i 39/4 (przyjęty Uchwałą nr XLV/231/2018 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 28.06.2018 r.),
- sołectwa Stodoły Kolonie na działkach 117/3, 117/4 i części działki 115/6 (przyjęty Uchwałą nr XV/65/2004 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 06.04.2004 r.),
- miejscowości Jasice na działkach 276 i 245 (przyjęty Uchwałą nr XV/91/96 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 23/02/1996 r.).

Kwestie rewitalizacji przestrzeni publicznej porusza Program Rewitalizacji Gminy Wojciechowice na lata 2018-2023 przyjęty Uchwałą nr XLII/218/2018 Rady Gminy w Wojciechowicach z 28.03.2018 r.

DIAGNOZA

Do głównych atutów gminy zalicza się dobre skomunikowanie z dużymi ośrodkami miejskimi (Kielcami, Ostrowcem Świętokrzyskim, Sandomierzem), stopień zwodociągowania gminy najwyższy w powiecie, istniejące rozwiązania retencyjne, bogate zasoby kulturowe jak na tak małą gminę, uregulowaną gospodarkę odpadami, istnienie sieci gazowej, dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej oraz obowiązujący program rewitalizacji.

Jako niezadowalające należy wskazać stan dróg gminnych wymagający modernizacji, brak obszarów o dużej wartości przyrodniczej, brak sieci ciepłowniczej, stopień skanalizowania gminy najniższy w powiecie, widoczne braki w dostępie do sieci szerokopasmowego internetu, zbyt mały obszar gminy z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz zanieczyszczenie powietrza spowodowane głównie niską efektywnością energetyczną budynków i nieekologicznymi źródłami ciepła.

1.4 Sytuacja klimatyczno-środowiskowa

Ukształtowanie terenu, gleby, budowa geologiczna

Gmina Wojciechowice położona jest w obrębie Wyżyny Sandomierskiej, charakteryzującej się falistą rzeźbą terenu z wyraźnie zaznaczonymi dolinami rzecznyymi. Wysokości bezwzględne wahają się od około 150 do 210 m n.p.m. Obszar gminy cechuje się łagodnym nachyleniem ku południowi, co sprzyja naturalnemu odwodnieniu terenów. Gleby występujące na terenie gminy są zróżnicowane, jednak dominują gleby brunatne właściwe i pseudobielicowe, które stanowią dobre warunki dla produkcji rolnej. Występują także gleby lessowe o wysokiej bonitacji, szczególnie przydatne do upraw intensywnych.

Z punktu widzenia budowy geologicznej, teren gminy zbudowany jest głównie z utworów kredowych (wapienie, margle), pokrytych warstwą osadów czwartorzędowych – głównie glin, piasków i lessów. Warunki geologiczne nie wskazują na występowanie zagrożeń takich jak ruchy masowe ziemi, jednak lokalnie mogą występować procesy erozyjne, zwłaszcza na stokach o dużym spadku.

Wody powierzchniowe

Gminę przecina kilka niewielkich cieków wodnych, z których największym jest rzeka Opatówka, dopływ Koprzywianki. Wody powierzchniowe na terenie gminy mają charakter typowo rolniczy, nieuregulowany, co skutkuje ich sezonową zmiennością przepływu. Z powodu braku większych zbiorników retencyjnych istnieje ograniczona możliwość magazynowania wody. W niektórych odcinkach cieki wodne cechują się niską jakością wód, głównie ze względu na spływy rolnicze i niedostateczną infrastrukturę kanalizacyjną.

Wody podziemne

Teren gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 421 (Niecka Nidziańska). Wody podziemne występują głównie w utworach czwartorzędowych i kredowych, zasilane są głównie opadami atmosferycznymi. Są wykorzystywane przede wszystkim do zaopatrzenia mieszkańców w wodę pitną poprzez lokalne ujęcia wodociągowe. Ich jakość oceniana jest jako dobra, jednak istnieje zagrożenie pogorszenia stanu wód w wyniku intensyfikacji rolnictwa i stosowania nawozów sztucznych.

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Wojciechowice nie funkcjonują żadne formy ochrony przyrody o randze parków narodowych lub krajobrazowych. Niemniej jednak występują obszary przyrodniczo cenne, takie jak zadrzewienia śródpolne, oczka wodne i doliny rzeczne. Znajdują się tu również użytki ekologiczne oraz siedliska chronionych gatunków ptaków i płazów. W planowaniu przestrzennym należy uwzględniać konieczność ochrony tych zasobów przyrodniczych i ich potencjalne wykorzystanie w ramach zielonej infrastruktury.

Powietrze i jakość środowiska

Stan jakości powietrza w gminie jest generalnie dobry, co wynika z braku przemysłu ciężkiego oraz rozproszonej zabudowy. Główne źródła emisji zanieczyszczeń to niska emisja z domowych kotłów opalanych węglem i drewnem oraz lokalny transport samochodowy. W okresie grzewczym mogą występować lokalne przekroczenia norm pyłów zawieszonych PM₁₀. Gmina nie posiada stacji pomiarowych jakości powietrza, dlatego rekomenduje się współpracę z instytucjami regionalnymi w celu monitorowania sytuacji i podejmowania działań naprawczych.

Klimat i warunki pogodowe

Klimat gminy został opisany w szczegółach w rozdziale 1.3. Jego najważniejszą cechą jest wzrastająca niestabilność warunków pogodowych: częstsze występowanie susz rolniczych, okresowe nadmiary opadów, burze, gradobicia oraz fale upałów. Te zmiany w istotny sposób wpływają na działalność rolniczą oraz bezpieczeństwo mieszkańców, wymuszając konieczność adaptacji przestrzeni i infrastruktury do nowych warunków klimatycznych.

Odnawialne źródła energii

Gmina Wojciechowice wykazuje istotny potencjał rozwoju odnawialnych źródeł energii, szczególnie energii słonecznej. W ostatnich latach zwiększa się liczba instalacji fotowoltaicznych – zarówno wśród mieszkańców, jak i na budynkach użyteczności publicznej. Istnieją warunki do rozwoju mikrobiogazowni na potrzeby rolnictwa oraz wdrażania pomp ciepła w nowoczesnym budownictwie. Ze względu na umiarkowaną siłę wiatru, możliwości wykorzystania energii wiatrowej są ograniczone. Gmina może aplikować o środki unijne i krajowe na rozwój infrastruktury OZE w ramach polityk klimatycznych UE.

DIAGNOZA

Analiza sytuacji klimatyczno-środowiskowej Gminy Wojciechowice wskazuje na szereg zarówno atutów, jak i wyzwań wymagających interwencji strategicznych. Ukształtowanie terenu oraz warunki glebowe sprzyjają rozwojowi rolnictwa, jednak wrażliwość gleb na erozję i ograniczone zasoby wodne stanowią zagrożenie w kontekście zmieniającego się klimatu. Mimo dobrej jakości wód podziemnych i niewielkiego stopnia przemysłowego zanieczyszczenia środowiska, obserwowane są lokalne problemy z jakością wód powierzchniowych i emisją z niskich źródeł.

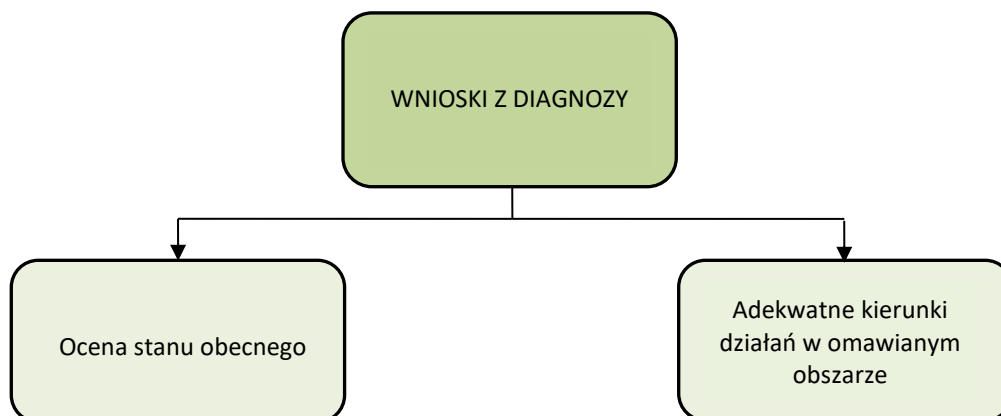
Różnorodność przyrodnicza, choć nieobjęta formalną ochroną na poziomie parków krajobrazowych, jest ważnym zasobem przestrzennym i ekosystemowym. Jej zachowanie i rozwój wymagają wsparcia w ramach planowania przestrzennego i zielonej infrastruktury. Rosnące zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii daje szansę na rozwój gminy w duchu niskoemisyjności, przy jednoczesnej poprawie efektywności energetycznej budynków i infrastruktury.

Główne wyzwania to adaptacja do zmian klimatu – poprzez poprawę gospodarki wodnej, przeciwdziałanie skutkom suszy i zwiększenie odporności infrastruktury. Istnieje potrzeba zintegrowanego podejścia do zarządzania środowiskiem naturalnym, obejmującego działania inwestycyjne, planistyczne i edukacyjne.

1.5 Wnioski z diagnozy

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wojciechowice w przedmiotowym punkcie zaprezentowano wnioski z ww. analiz. Wnioski zostały zdefiniowane w układzie przedstawionym poniżej.

Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wojciechowice

Źródło: opracowanie własne

Poniżej zaprezentowano wnioski z diagnozy sytuacji w gminie Wojciechowice zgodnie z powyższym układem w podziale na sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Na zielono zaznaczono pozytywne oceny stanu obecnego.

Tabela 17 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Wojciechowice

SFERA SPOŁECZNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Malejąca liczba mieszkańców	Zintensyfikowanie działań zachęcających do osiedlania się rodzin na terenie gminy, rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
Starzejące się społeczeństwo	Prowadzenie działań zachęcających mieszkańców do zakładania rodzin i osiedlania się rodzin na terenie gminy
Zmniejszające się bezrobocie	Utrzymanie trendu, pozyskiwanie nowych inwestorów
Rozwinięta sieć szkół publicznych	Modernizacja i wyposażenie placówek oświatowych, realizacja programów edukacyjnych
Wzrost wydatków na oświatę i wychowanie	Pozyskiwanie środków zewnętrznych, działania zmierzające do uzyskania wyższych subwencji z budżetu państwa
Opieka zdrowotna adekwatna do potrzeb gminy	Dalsza działalność Gminnego Ośrodka Zdrowia i punktu aptecznego, promowanie zdrowego trybu życia
Spadek liczby osób korzystających z opieki społecznej	Utrzymanie skutecznej działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wojciechowicach
Aktywna działalność mieszkańców w organizacjach pozarządowych	Dalsza aktywizacja mieszkańców w kwestii społeczeństwa obywatelskiego, współpraca Gminy i sołectw z organizacjami pozarządowymi
Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – stosunkowo mała liczba stwierdzonych przestępstw	Utrzymanie wysokiego poziomu bezpieczeństwa, poprawa stanu infrastruktury publicznej wpływającej na bezpieczeństwo mieszkańców, wyposażenie ochotniczych straży pożarnych
Rozwinięta baza kulturalna (wiejski ośrodek kultury, świetlice i kluby wiejskie, Biblioteka Publiczna, działalność szkół)	Utrzymanie stanu obiektów kulturowych, realizacja programów grantowych w obszarze kultury
Baza sportowa oparta o boiska przyszkolne	Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej m.in. o boiska piłkarskie, strefy aktywności (np. siłownie zewnętrzne, place zabaw, małe boiska), miejsca rekreacji na terenie gminy
Występujące problemy społeczne	Realizacja programów zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych, rewitalizacja przestrzeni publicznej zgodnie z Programem Rewitalizacji Gminy Wojciechowice na lata 2018-2023
Niewystarczający poziom cyfryzacji usług publicznych	Komputeryzacja szkół podstawowych, cyfryzacja działalności Urzędu Gminy Wojciechowice
Zarządzeni kryzysowe wdrożone w gminie	Nawiązanie współpracy międzygminnej na rzecz zapewnienia odpowiedniego zarządzania w sytuacjach kryzysowych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 18 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Wojciechowice

SFERA GOSPODARCZA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Wzrost przedsiębiorczości w gminie	Dalsze działania mające na wspieranie prowadzenia działalności gospodarczej w gminie
Rozdrobnienie gospodarstw rolnych	Podejmowania działań w celu zwiększenia odsetka osób prowadzących działalność gospodarczą niezwiązaną bezpośrednio z rolnictwem
Wskaźnik liczby osób prowadzących działalność gospodarczą w stosunku do ogółu mieszkańców gminy jeden z najniższych w powiecie	Podejmowanie działań przyjaznych prowadzeniu działalności gospodarczej na terenie gminy, aktywizacja przedsiębiorcza mieszkańców
Dochody gminy niższe niż wydatki z budżetu	Kontynuacja racjonalnego gospodarowania środkami publicznymi
Brak dużych zakładów pracy	Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów, przygotowanie oferty inwestycyjnej
Brak zakładów oddziałujących negatywnie na środowisko	Monitoring działalności gospodarczej pod kątem oddziaływania na środowisko

Źródło: opracowanie własne

Tabela 19 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Wojciechowice

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Dogodne połączenie komunikacyjne względem dużych ośrodków miejskich	Modernizacja dróg, zapewnienie transportu zbiorowego z dużymi ośrodkami miejskimi
Jakość dróg wymagająca poprawy	Modernizacja istniejących dróg gminnych i dróg dojazdowych do pól
Istnienie zbiorników retencyjnych	Utrzymanie obecnych zbiorników, budowa nowych zbiorników
Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i powietrza	Ograniczenie tzw. „niskiej emisji” poprzez wymianę indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne (wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców)
Zasoby kulturowe o stosunkowo wysokiej atrakcyjności turystycznej	Pielęgnowanie i promocja zasobów kulturowych jako lokalnych zabytków
Brak systemu ciepłowniczego	Wymiana indywidualnych źródeł ciepła na mniej emisyjne
Istnienie sieci gazowej	Modernizacja sieci
Stopień skanalizowania gminy jeden z najniższych w powiecie	Rozbudowa sieci kanalizacji, przydomowych oczyszczalni ścieków i rozwiązań asenizacyjnych
Stopień zwodociągowania gminy najwyższy w powiecie	Modernizacja sieci wodociągowej i jej ewentualna rozbudowa
System gospodarowania odpadami oparty na działalności PSZOK i na odbiorze odpadów przez podmiot zewnętrzny	Edukacja ekologiczna mieszkańców w celu odpowiedniego poziomu segregacji śmieci i recyklingu
Zbyt mały obszar gminy z uchwalonymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Opracowanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego obszaru gminy
Dobry stan i parametry sieci elektroenergetycznej	Bieżąca konserwacja sieci elektroenergetycznej, modernizacja sieci do wysokich parametrów
Braki w zasięgu sieci szerokopasmowego internetu	Rozbudowa sieci szerokopasmowego internetu

Źródło: opracowanie własne

Tabela 201 Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej gminy Wojciechowice

SFERA PRZESTRZENNA	
Ocena stanu obecnego	Ogólne kierunki działań
Wzrost częstotliwości zjawisk ekstremalnych (susze, burze, nawalne opady)	Działania adaptacyjne do zmian klimatu – retencja, systemy ostrzegania, zrównoważone zagospodarowanie terenu
Niedostateczna infrastruktura kanalizacyjna i odwodnieniowa	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, systemów retencyjnych i drenażowych
Wysoki udział źródeł niskiej emisji w lokalnym zanieczyszczeniu powietrza	Modernizacja systemów grzewczych, promocja OZE, wymiana pieców na ekologiczne źródła ciepła
Zmniejszająca się dostępność wód powierzchniowych i podziemnych	Wdrażanie działań na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej i małej retencji
Niski poziom formalnej ochrony przyrody mimo obecności cennych siedlisk	Wzmocnienie ochrony lokalnych zasobów przyrodniczych, rozwój zielonej infrastruktury
Zwiększające się zainteresowanie mieszkańców instalacjami fotowoltaicznymi	Wsparcie i promocja rozwoju energetyki prosumenckiej oraz lokalnych systemów OZE
Brak systematycznego monitoringu jakości powietrza i wód	Wdrożenie lokalnych systemów monitoringu środowiska we współpracy z instytucjami regionalnymi

Źródło: opracowanie własne

Tak sformułowane wnioski z diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wojciechowice stanowiły podstawę do analizy SWOT i identyfikacji determinantów rozwoju gminy a następnie celów rozwojowych.

2 Określenie cech warunkujących rozwój gminy i społeczności lokalnej

2.1 Analiza SWOT

Pogłębiona analiza stanu i uwarunkowań rozwoju gminy Wojciechowice pozwala na dokonanie bilansu strategicznego gminy. Sporządzono go w oparciu o analizę SWOT, która polega na szczegółowym zestawieniu mocnych i słabych stron oraz określeniu szans i zagrożeń rozwoju gminy. Analiza została dokonana w podziale na 3 poniższe obszary:

- sfera społeczna,
- sfera gospodarcza,
- sfera przestrzenna.

Analiza SWOT – sfera społeczna

Poniżej analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze społecznej.

Tabela 21 Analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze społecznej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
--------------------	--------------------

<ul style="list-style-type: none"> – działalność mieszkańców w organizacjach pozarządowych (lokalna grupa działania, koła gospodyń wiejskich itp.) – spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej – wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego – zapewnione podstawowe usługi zdrowotne – zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych – rozbudowana baza kulturalna (ośrodek kultury, świetlice i kluby wiejskie, Biblioteka Publiczna, szkoły) – rozwinięta sieć szkół 	<ul style="list-style-type: none"> – starzejące się społeczeństwo – spadek liczby mieszkańców – ujemny przyrost naturalny ludności – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – występujące problemy społeczne – niewystarczający poziom cyfryzacji usług publicznych – wzrost wydatków na oświatę i wychowanie – uboga baza sportowo-rekreacyjna
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych (w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027) na działania zwiększające przedsiębiorczość mieszkańców, rozwiązujące problemy społeczne, inwestycje gminne zwiększające atrakcyjność gminy zwłaszcza dla młodych ludzi, cyfryzację usług publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – złe prognozy demograficzne (dalszy odpływ mieszkańców i ujemny przyrost naturalny ludności)

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy związane są przede wszystkim z aktywnością mieszkańców w organizacjach pozarządowych, spadkiem liczby osób korzystających z pomocy społecznej, wysokim poziomem bezpieczeństwa, usługami zdrowotnymi, widocznym trendem zmniejszania bezrobocia, rozwiniętą działalnością kulturalną na terenie gminy, rozwiniętą siecią szkół. Słabe strony dotyczą niekorzystnej sytuacji demograficznej, występowania problemów społecznych i poziomu cyfryzacji usług publicznych oraz bazy sportowo-rekreacyjnej. Jako szanse należy wskazać możliwość pozyskania dofinansowania a jako zagrożenie definiowane są niekorzystne prognozy demograficzne.

Analiza SWOT – sfera gospodarcza

Poniżej analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze gospodarczej.

Tabela 22 Analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze gospodarczej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
<ul style="list-style-type: none"> – stabilna sytuacja finansowa gminy – widoczny wzrost przedsiębiorczości w gminie – brak dużych zakładów pracy oddziałujących negatywnie na środowisko – możliwość rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> – odpływ wykształconych i aktywnych zawodowo osób do większych ośrodków miejskich – ograniczenia w rozwoju rolnictwa stanowiącego do tej pory istotny filar gospodarki gminy – wskaźnik przedsiębiorczości jeden z najniższych w powiecie – zamożność mieszkańców jedna z najniższych w powiecie – brak dużych zakładów pracy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 	<ul style="list-style-type: none"> – złe prognozy demograficzne (dalszy odpływ siły roboczej ujemny przyrost naturalny ludności) – niska rozpoznawalność turystyczna gminy – niestabilność przepisów prawa dotyczących inwestycji i prowadzenia działalności gospodarczej

– pozyskiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych	
---	--

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy wiążą się przede wszystkim z dobrą sytuacją finansów gminy, widocznym wzrostem przedsiębiorczości w gminie, możliwościami rozwoju agroturystyki i rolnictwa ekologicznego oraz brakiem zakładów, które negatywnie oddziałują na środowisko naturalne. Szansą dla gminy w omawianej sferze są możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego i inwestorów krajowych i zagranicznych. Jako słabe strony zdefiniowano niekorzystną sytuację demograficzną, niską zamożność mieszkańców oraz niską aktywność gospodarczą gminy. Zagrożenia to głównie niekorzystne prognozy demograficzne, brak wyróżnika turystycznego gminy i niestabilność przepisów prawa.

Analiza SWOT – sfera przestrzenna

Poniżej analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze przestrzennej.

Tabela 23 Analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze przestrzennej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
<ul style="list-style-type: none"> – wysoki stopień zwodociągowania gminy – uregulowana gospodarka odpadami – dobra dostępność komunikacyjna – istniejąca sieć gazowa – istniejąca oczyszczalnia ścieków – dobry stan sieci elektroenergetycznej – atrakcyjne zasoby kulturowe – istniejące rozwiązania retencyjne – brak zakładów (m.in. zakładów chemicznych, utylizacji azbestu czy zagospodarowania odpadów), które mogą znacząco wpływać na stan środowiska naturalnego 	<ul style="list-style-type: none"> – słaba jakość dróg dojazdowych do pól – niski stopień skanalizowania gminy – brak systemu ciepłowniczego – zanieczyszczenie powietrza pochodzące głównie z indywidualnych źródeł ciepła – braki w zasięgu sieci szerokopasmowego internetu – zbyt mały obszar gminy z uchwalonymi planami zagospodarowania przestrzennego
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – perspektywy rozwoju dla odnawialnych źródeł energii – możliwość pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych, w tym w ramach perspektywy finansowej UE na lata 2021-2027 na inwestycje komunalne i proinwestycyjne – pozyskiwanie inwestorów 	<ul style="list-style-type: none"> – niska świadomość ekologiczna mieszkańców – brak środków finansowych na uregulowanie gospodarki ściekowej, poprawę jakości dróg dojazdowych do pól

Źródło: opracowanie własne

Mocne strony gminy dotyczą wysokiego stopnia zwodociągowania gminy, uregulowania gospodarki odpadami, dobrej dostępności komunikacyjnej, atrakcyjnych zasobów kulturowych, istniejącej sieci gazowej, funkcjonowania oczyszczalni ścieków i zbiorników retencyjnych, dobrego stanu sieci elektroenergetycznej oraz obowiązywania planów zagospodarowania przestrzennego. Jako szanse dla rozwoju gminy wskazano perspektywy wykorzystania OZE i możliwość pozyskania dofinansowania. Jako słabe strony zdefiniowano problem niskiej emisji, brak sieci ciepłowniczej, niski stopień skanalizowania gminy, braki w zasięgu sieci szerokopasmowego internetu i słabą jakość dróg dojazdowych do pól. Zagrożeniem dla rozwoju gminy może być niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz brak środków finansowych na inwestycje w infrastrukturę.

Analiza SWOT – sfera klimatyczno-środowiskowa

Poniżej analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze klimatyczno-środowiskowej.

Tabela 24 Analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze klimatyczno-środowiskowej

MOCNE STRONY GMINY	SŁABE STRONY GMINY
<ul style="list-style-type: none"> – Duży udział terenów zielonych i rolniczych sprzyjających zachowaniu bioróżnorodności – Niski poziom przemysłowego zanieczyszczenia powietrza i wód – Obecność naturalnych siedlisk i dolin rzecznych – Potencjał nasłonecznienia umożliwiający rozwój fotowoltaiki – Wysoka jakość wód podziemnych – Rozproszona zabudowa ograniczająca lokalne emisje – Wzrost liczby prosumentów korzystających z OZE 	<ul style="list-style-type: none"> – Niewystarczająca infrastruktura kanalizacyjna i melioracyjna – Brak systematycznego monitoringu jakości środowiska – Ograniczone zdolności retencyjne i brak zbiorników wodnych – Niska świadomość ekologiczna części mieszkańców – Wysokie zużycie energii z konwencjonalnych źródeł – Słabe zadrzewienie terenów rolniczych zwiększające erozję i deficyt wilgoci – Niska jakość wód powierzchniowych na wybranych odcinkach cieków
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Możliwość pozyskania środków unijnych na adaptację do zmian klimatu i OZE – Wprowadzenie zielonej infrastruktury do planowania przestrzennego – Rozwój lokalnej energetyki prosumenckiej – Współpraca z organizacjami ekologicznymi i naukowymi – Edukacja ekologiczna i wzrost świadomości wśród młodzieży – Modernizacja infrastruktury środowiskowej (OZE, kanalizacja, retencja) 	<ul style="list-style-type: none"> – Nasilenie się ekstremalnych zjawisk pogodowych (susze, burze, nawałne deszcze) – Degradacja siedlisk przyrodniczych przy braku ochrony formalnej – Wzrost kosztów energii i wody dla mieszkańców i instytucji – Utrata walorów krajobrazowych w wyniku niekontrolowanej zabudowy – Pogarszający się bilans wodny w wyniku zmian klimatycznych – Brak spójności lokalnych działań z polityką klimatyczną kraju i UE

Źródło: opracowanie własne

Analiza SWOT wykazała, że Gmina Wojciechowice posiada szereg atutów, które mogą być fundamentem dla prowadzenia zrównoważonej polityki środowiskowej. Szczególnym walorem jest wysoki udział terenów rolniczych, naturalnych siedlisk oraz brak dużych źródeł przemysłowego zanieczyszczenia. W połączeniu z dobrymi warunkami do rozwoju odnawialnych źródeł energii, w szczególności fotowoltaiki, stwarza to podstawy do realizacji polityki niskoemisyjnej i adaptacyjnej wobec zmian klimatu.

Jednakże szereg słabości wymaga pilnych działań – wśród nich wskazuje się zwłaszcza brak rozbudowanej infrastruktury kanalizacyjnej, ograniczone zdolności retencyjne oraz niedostateczny poziom edukacji ekologicznej. Występują również trudności w monitorowaniu jakości powietrza i wód, co utrudnia wczesne reagowanie na zagrożenia środowiskowe. Zidentyfikowane problemy, takie jak lokalne przekroczenia emisji niskiej czy deficyty wodne, mogą się pogłębiać w obliczu zmian klimatycznych.

Wśród szans dominują możliwości finansowania działań środowiskowych ze źródeł unijnych oraz rosnąca świadomość ekologiczna wśród mieszkańców, zwłaszcza młodego pokolenia. Kluczowe będzie wykorzystanie tych zasobów poprzez wdrażanie nowoczesnych rozwiązań w zakresie gospodarki wodnej, energetycznej oraz planowania przestrzennego.

Do najpoważniejszych zagrożeń zalicza się wzrost częstotliwości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych, co może skutkować degradacją infrastruktury i spadkiem jakości życia mieszkańców. Niepokojącym trendem jest również rosnące zużycie energii konwencjonalnej oraz brak spójnej lokalnej polityki klimatycznej.

Wnioski z analizy wskazują, że konieczne jest zintegrowanie działań ochrony środowiska z polityką przestrzenną, edukacyjną i infrastrukturalną, przy jednoczesnym zachowaniu i wzmacnianiu walorów przyrodniczych gminy. Tylko w ten sposób możliwe będzie budowanie odporności lokalnej społeczności na wyzwania klimatyczne i środowiskowe przyszłości.

2.2 Identyfikacja potencjału rozwojowego gminy

Na podstawie powyższych analiz zidentyfikowano czynniki w największym stopniu mogące determinować rozwój gminy Wojciechowice. Wskazując na rozwój skupiono się przede wszystkim na rozwoju gospodarczym.

Gmina posiada **walory przyrodnicze i gospodarcze właściwe do rozwoju usług agroturystycznych**. Jednym z głównych trendów charakteryzujących współczesną turystykę jest rozwój turystyki alternatywnej, przyjaznej środowisku, wykorzystującej naturalne walory dziedzictwa kulturowego i różnorodności przyrodniczej. Funkcję taką pełni z pewnością agroturystyka, będąca jedną z form turystyki wiejskiej. W gminie Wojciechowice widoczne jest rozdrobnienie gospodarstw rolnych, co sprzyja rozwojowi tego typu usług. Walory przyrodnicze gminy również pozwalają na rozwój agroturystyki. Usługi agroturystyczne mogą stanowić jeden ze sposobów przejścia mieszkańców do działalności pozarolniczej. Podstawą do rozwoju turystyki mogą stanowić **atrakcyjne zasoby kulturowe**. Niezbędne wydają się dalsze prace nad ofertą inwestycyjną gminy. Największym hamulcem w rozwoju gminy mogą okazać się znaczące braki w infrastrukturze komunalnej (kanalizacja sanitarna) i niekorzystna sytuacja demograficzna gminy.

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

3 Wizja, misja i cele Strategii

W przedmiotowym punkcie opisano wizję Strategii i misję Gminy Wojciechowice oraz przedstawiono cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań wraz z wskaźnikami osiągnięcia celów. Ponadto opisano zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym.

3.1 Wizja i misja

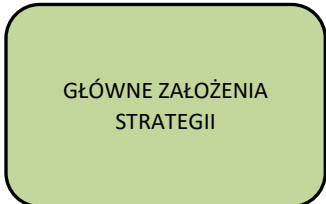
W przedmiotowym punkcie przedstawiono proces formułowania głównych założeń Strategii wraz ze wskazaniem podmiotów uczestniczących w tym procesie.

Główne założenia Strategii zostały opracowane w oparciu o analizy wskazane w niniejszej Strategii oraz w wyniku procesu konsultacji z jednostkami organizacyjnymi gminy Wojciechowice i innymi jednostkami. Poniżej wymieniono jednostki zaangażowane w proces definiowania najważniejszych założeń Strategii:

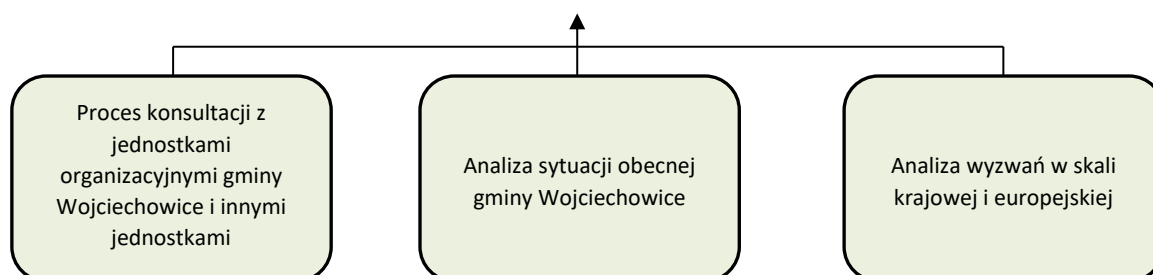
- Gmina Baćkowice,
- Gmina Iwaniska,
- Gmina Lipnik,
- Gmina Opatów,
- Gmina Ożarów,
- Gmina Sadowie,
- Gmina Tarłów,
- Powiat Opatowski,
- Województwo Świętokrzyskie,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Bidzinach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Gierczycach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Stodołach,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wojciechowicach,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wojciechowice,
- organizacje pozarządowe z terenu gminy Wojciechowice,
- mieszkańcy gminy,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Edukacji Gminy Wojciechowice „Dzieci naszym dobrem”,
- Lokalna Grupa Działania Powiatu Opatowskiego,
- Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Szeroki katalog podmiotów zaangażowanych w proces definiowania głównych założeń Strategii zagwarantował możliwość zebrania opinii z różnych środowisk. Poniżej zaprezentowano ścieżkę formułowania głównych założeń Strategii.

Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA
STRATEGII

Źródło: opracowanie własne

Poniżej przedstawiono wizję i misję gminy.

Wizja

Wizja przyszłości gminy jest podstawą określenia głównych celów i programów działania w ramach strategii rozwoju. Wizja pełni funkcję swoistego stabilizatora działań, przez określenie ogólnych ram, zapewniających spójność celów i programów. Wizja wyraża generalne dążenia władz i społeczeństwa gminy w postaci obrazu jego przyszłości.

Rozbudowana treść pojęcia „wizja gminy” uwzględniać powinna:

- determinanty geograficzne,
- wyzwania cywilizacyjne,
- pryncypia ustrojowe,
- wewnętrzne zróżnicowania strukturalne,
- dynamikę przeobrażeń,
- oczekiwane efekty.

Determinanty geograficzne są najbardziej trwałym elementem wizji, wynikającym z konsekwencji położenia określonego cechami środowiska przyrodniczego i bezpośredniego sąsiedztwa z innymi gminami. Wizja przyszłości budowana w tym kontekście, ma na celu podniesienie znaczenia gminy i wykorzystania możliwości wynikających z relacji z otoczeniem.

Wyzwania cywilizacyjne mierzone są dystansem w poziomie rozwoju cywilizacyjnego, dotyczącym głównie potencjału intelektualnego, poziomu wykształcenia, stopnia postępu naukowo-technicznego i jego zastosowania w produkcji, rozwoju systemów komunikacji i telekomunikacji. Wizja wynikająca z tych uwarunkowań wyznaczać powinna realny kierunek dążeń do podniesienia poziomu życia.

Pryncypia ustrojowe, w tym ogólne postanowienia konstytucyjne i deklaracje polityczne, jak demokracja parlamentarna, pluralizm polityczny, tworzenie społeczeństwa obywatelskiego – konkretyzują się w postaci decentralizacji władzy i samorządności terytorialnej. Pryncypia te w odniesieniu do konkretnej gminy określają mechanizm postępu i perspektywy otwarcia na przyszłość, wykorzystania aktywności i przedsiębiorczości społecznej.

Wewnętrzne zróżnicowania społeczne pozwalają na określenie stopnia jednorodności bądź zróżnicowania przestrzennego gminy, stwarzając w ten sposób możliwość interpretacji celów ogólnych i odmiennej ich hierarchizacji w odniesieniu do wyróżnionych obszarów. Kryteria zróżnicowania są z reguły odmienne dla poszczególnych sfer. W sferze społecznej wyróżnić można obszary koncentracji potencjału społecznego i gospodarczego oraz stanu posiadania z jednej strony, a obszary ubóstwa i

regresu gospodarczego z drugiej strony. W sferze ekologicznej obszary o wybitnych walorach mogą kontrastować z obszarami degradacji środowiska. W sferze produkcyjnej wyróżnić można np. obszary nowoczesnej produkcji przemysłowej i rolniczej oraz obszary zacofane, wymagające restrukturyzacji i modernizacji. W infrastrukturze technicznej mogą to być obszary o dobrej dostępności i zasilaniu w różne media oraz tereny pozbawione odpowiedniego wyposażenia. Zróżnicowania przestrzenne wzbogacają wizję i nadają jej cech realności.

Dynamika przeobrażeń odgrywa istotną rolę w kształcie wizji gminy. Znajduje swój wyraz w tempie przeobrażeń, wyznaczanym napięciami między tendencjami do przyspieszenia zmian, a oporami statycznych struktur i przyzwyczajzeń. Świadomość wchodzenia w nową fazę rozwoju uwarunkowana jest poczuciem tożsamości oraz stopniem aktywności i przedsiębiorczości społeczeństwa. Dynamice przeobrażeń określonej przez główne siły motoryczne gminy, towarzyszyć będzie zawsze tendencja do stabilizacji i gwarancji niezbędnych zabezpieczeń w sferze społecznej, kulturowej i ekologicznej.

Reasumując, wizja gminy to docelowy odległy w czasie obraz gmin – cel, dla osiągnięcia którego podejmowane są starania władz, podmiotów gospodarczych, organizacji, instytucji i osób prywatnych – wszystkich sił i środowisk działających w gminie. Wizja przyszłości gminy jest równocześnie wyrazem wiary we własne siły i możliwości rozwoju, mających swe źródło w uświadomionych atutach i szansach, jakie są możliwe do wykorzystania w długiej perspektywie oraz słabościach i zagrożeniach, które należy przezwyciężyć lub przynajmniej złagodzić intensywność ich oddziaływania.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą wizję gminy Wojciechowice:

Gmina Wojciechowice przyjazna mieszkańcom i rozwinięta gospodarczo, dzięki przedsiębiorczym i wykształconym mieszkańcom, czystemu środowisku oraz nowoczesnej i zmodernizowanej infrastrukturze.

Misja

Trafność budowy strategii rozwoju gminy w istotnym stopniu zależy od określenia jej misji i wizji, a następnie od możliwości sprecyzowania celów i kierunków rozwoju gminy. Misja bywa różnie tłumaczona i ujmowana przez różnych autorów: od ujęć bardzo ogólnych, zawierających syntetyczną formułę celów działania, do szczegółowych – akcentujących specyficzną rolę gminy i jej funkcje w otoczeniu. Misję gminy należy formułować w kategoriach służenia społeczeństwu i pomnażania korzyści,

jako ono będzie odnosić w wyniku sprawnego i efektywnego działania gminy, opartego na wdrażanej strategii rozwoju.

Syntetycznie ujmując misja gminy to:

- przedmiot trwałych jej aspiracji,
- cel usystematyzowanych, długookresowych dążeń, wyznaczających i akcentujących jej społeczne funkcje i jej postannictwo,
- najbardziej ogólnie sformułowany cel istnienia i działalności gminy.

Misja, to równocześnie forma samookreślenia gminy w zakresie takich elementów, jak:

- po co istnieje?
- do czego dąży?
- co ma zamiar osiągnąć?
- na jakim obszarze chce działać?
- czyje potrzeby zaspokajać?
- jakie potrzeby zaspakajać?

Gmina realizuje swoją misję poprzez zaspokojenie dążeń i potrzeb miejscowego społeczeństwa. Zaspakajanie tych potrzeb na społecznie akceptowanym poziomie stanowi konieczny warunek istnienia gminy, uzasadnia jego byt.

Misja określa zatem rolę jaką spełnia gmina na rzecz „swojego” społeczeństwa. Rolę nadzwyczajną tj. taką, którą nie jest w stanie pełnić żadna inna organizacja, instytucja, urząd itp. Misja określa zakres działań Gminy, kształtuje jej odbiór w społeczeństwie i otoczeniu zewnętrznym, co jest szczególnie istotne dla powodzenia realizacji danej strategii rozwoju. Sformułowanie misji pomaga koncentrować wysiłki na realizacji wspólnych kierunków działań, służy ogólnej racjonalności alokacji posiadanych zasobów i środków, czyni bardziej prawdopodobnym przyszły sukces gminy.

Na tej zasadzie sformułowano poniższą misję Gminy Wojciechowice:

Gmina Wojciechowice to gmina, której władze lokalne, podmioty gospodarcze, organizacje społeczne współpracują ze sobą dążąc do lepszego wykorzystania lokalnych zasobów, w celu podniesienia jej atrakcyjności, poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego, przy zachowaniu walorów przyrodniczych i wysokiej jakości życia mieszkańców.

3.2 Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Osiągnięcie celów przyczyni się do zrealizowania wizji Strategii. Wszystkie działania podejmowane w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu powinny być zgodne z określoną misją Strategii.

Jako cel nadrzędny Strategii określono wzrost poziomu życia mieszkańców i rozwoju gospodarczego gminy Wojciechowice poprzez wykorzystanie lokalnych zasobów i walorów środowiskowych, gospodarczych i kapitału ludzkiego oraz dogodnego położenia komunikacyjnego, przy jednoczesnym wzmocnieniu atrakcyjności inwestycyjnej gminy w powiecie i regionie. Poniżej w ujęciu graficznym zaprezentowano cele strategiczne Strategii. Następnie w układzie tabelarycznym przedstawiono również cele operacyjne i działania w ramach poszczególnych celów strategicznych. Cele zdefiniowano na podstawie wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy sprecyzowanych w punkcie 1.4 niniejszej Strategii.

Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii

Źródło: opracowanie własne

Tabela 25 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów

CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI CELÓW
1 Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do usług publicznych	1.1 Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie	<ul style="list-style-type: none"> wsparcie edukacji oraz systematyczna aktualizacja programów edukacyjnych organizacja zajęć wyrównawczych dla uczniów poszerzenie oferty efektywnych działań edukacyjnych i zajęć pozalekcyjnych wspieranie edukacji pozaszkolnej zapewnienie odpowiedniej pomocy pedagogicznej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji organizacja zajęć edukacyjnych oraz kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych pomoc stypendialna dla najzdolniejszych uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób dorosłych doksztalających się liczba kursów i szkoleń zorganizowanych dla osób dorosłych liczba udzielonych stypendiów najzdolniejszym uczniom liczba godzin zorganizowanych zajęć wyrównawczych liczba uczniów biorących udział w zajęciach wyrównawczych liczba godzin zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych liczba uczniów uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych liczba uczniów objętych specjalnym programem opieki pedagogicznej wskaźnik skolaryzacji struktura wykształcenia mieszkańców
	1.2 Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i doposażenie placówek oświatowych	<ul style="list-style-type: none"> doposażenie szkół w pomoce i materiały dydaktyczne komputeryzacja i cyfryzacja placówek oświatowych upowszechnianie kultury fizycznej wśród uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> liczba doposażonych szkół w materiały dydaktyczne liczba komputerów przypadających na jednego ucznia liczba komputerów z dostępem do Internetu przypadających na jednego ucznia
	1.3 Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	<ul style="list-style-type: none"> pomoc dzieciom i młodzieży zagrożonym wykluczeniem społecznym aktywizacja osób bezrobotnych upowszechnianie wolontariatu promowanie aktywności i dalsze wspieranie rozwoju organizacji pozarządowych promowanie form współdziałania w zakresie opieki nad osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi działania na rzecz integracji społeczności lokalnej promocja aktywności kobiet w życiu zawodowym i społecznym dalsze usuwanie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym oraz rodzicom z dziećmi wsparcie dla osób dotkniętych przemocą tworzenie centrów integracji społecznej stworzenie gminnego programu aktywizacji osób starszych tworzenie jeszcze lepszych warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności lepsza dostępność komunikacyjna gminy 	<ul style="list-style-type: none"> liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu liczba osób starszych, którym zapewniono opiekę liczba inicjatyw realizowanych przez NGO lub we współpracy JST z NGO liczba zrealizowanych projektów mających na celu usuwanie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym liczba osób dotkniętych przemocą objętych wsparciem stopa bezrobocia liczba bezrobotnych podejmujących zatrudnienie liczba osób korzystających z pomocy społecznej liczba osób żyjących w ubóstwie
	1.4 Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie i promocja badań profilaktycznych rozwój ochrony zdrowia w placówkach edukacyjnych promocja, kształtowanie i pobudzanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno-sportową w celu wypracowania zachowań prozdrowotnych profilaktyka antyuzależnieniowa/zdrowotna/programy profilaktyczne przeciwdziałanie uzależnieniom przeciwdziałanie pogłębianiu się zjawisk patologicznych poprawa dostępności do wysokiej jakości usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym (np. rozszerzenie oferty konsultacji medycznych i badań specjalistycznych) kształtowanie, pobudzanie świadomości oraz wsparcie osób wykluczonych społecznie 	<ul style="list-style-type: none"> ilość akcji promujących profilaktykę i ochronę zdrowia liczba udzielonych porad lekarskich w skali roku ilość lekarzy działających na terenie gminy ilość przeprowadzonych badań profilaktycznych liczba zrealizowanych projektów z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu liczba przeprowadzonych akcji profilaktycznych, prozdrowotnych
	1.5 Wzrost tożsamości lokalnej poprzez ofertę kulturalną i aktywne spędzanie wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none"> zwiększenie jakości funkcjonowania obiektów kultury opracowanie i rozbudowa programów kultury weekendowej i jej popularyzacja organizacja dodatkowych zajęć i kół zainteresowań w dziedzinie kultury i tożsamości regionalnej tworzenie warunków oraz działania na rzecz wzbogacenia oferty sposobów spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych rocznie na terenie gminy liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalnych organizowanych na terenie gminy ilość programów kultury weekendowej liczba uczestników programów weekendowych ilość nowopowstałych kół zainteresowań
	1.6 Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego	<ul style="list-style-type: none"> doposażanie jednostek zajmujących się utrzymaniem bezpieczeństwa na terenie gminy (zakup samochodów i wyposażenia dla jednostek OSP) poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym budowa systemu monitoringu wizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> liczba przestępstw liczba doposażonych jednostek zajmujących się utrzymaniem bezpieczeństwa na terenie gminy liczba wypadków drogowych liczba zainstalowanych kamer w systemie monitoringu wizyjnego liczba wdrożonych projektów mających na celu poprawę poziomu bezpieczeństwa

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2023-2030

		<ul style="list-style-type: none"> rozwój współpracy międzygminnej na rzecz podnoszenia poziomu bezpieczeństwa i odpowiedniego zabezpieczenia w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych 	<ul style="list-style-type: none"> publicznego
2. Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa	2.1 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> aktywne wspieranie rozwoju i konkurencyjności lokalnych przedsiębiorców wsparcie unowocześniania procesów produkcyjnych i usług wysokospecjalistycznych wspieranie doradztwa w zakresie zakładania i prowadzenia własnych działalności gospodarczej wspieranie równości szans na rynku pracy aktywizacja zawodowa kobiet organizacja kursów przekwalifikujących doradztwo zawodowe wykorzystanie nowoczesnych form szkoleniowych (np. e-learningu) efektywne wykorzystanie środków z Unii Europejskiej na rozwój przedsiębiorczości 	<ul style="list-style-type: none"> liczba nowoutworzonych przedsiębiorstw liczba przedsiębiorstw wdrażających nowe technologie produkcyjne liczba udzielonych porad w zakresie zakładania i prowadzenie własnej działalności gospodarczej struktura bezrobotnych według płci stopa bezrobocia liczba bezrobotnych kobiet podejmujących zatrudnienie liczba osób biorących udział w kursach przekwalifikujących liczba osób znajdujących zatrudnienie w branży zgodnej z kierunkiem wykształcenia liczba zorganizowanych szkoleń przy wykorzystaniu techniki e-learningu wartość pozyskanych środków z Unii Europejskiej przez przedsiębiorców
	2.2 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	<ul style="list-style-type: none"> wyznaczanie terenów pod inwestycje oraz ich uzbrajanie tworzenie i wdrażanie systemów wsparcia lokalnej przedsiębiorczości tworzenie preferencyjnych warunków przyciągających inwestorów zewnętrznych aktywne poszukiwanie inwestorów krajowych i zagranicznych zainteresowanych prowadzeniem działalności gospodarczej na terenie gminy stworzenie, promocja i upowszechnianie profesjonalnej i konkurencyjnej oferty inwestycyjnej gminy 	<ul style="list-style-type: none"> powierzchnia terenów przeznaczonych pod inwestycje powierzchnia terenów uzbrojonych liczba nowych podmiotów gospodarczych, które podjęły działalność na terenie gminy liczba przeprowadzonych akcji promujących atrakcyjność gospodarczą gminy
	2.3 Podejmowanie działań na rzecz restrukturyzacji rolnictwa oraz zwiększania opłacalności, racjonalizacji, specjalizacji i integracji produkcji rolnej	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności, towarowości i specjalizacji gospodarstw rolnych rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego pozwalający na wykorzystanie lokalnego potencjału surowcowego wzmacnianie systemu doradztwa rolniczego oraz promowanie i wspieranie inicjatyw współpracy rolników i mieszkańców (spółdzielnie, grupy producenckie, powiązania kooperacyjne) wspieranie rozwoju i promocja ekologicznego rolnictwa wspieranie edukacji rolników na temat opłacalności produkcji rolnej oraz nowoczesnego rolnictwa wyposażanie obszarów wiejskich w infrastrukturę drogową, komunalną, społeczną i energetyczną promowanie specjalizacji w produkcji rolnej pomoc w zakresie pozyskiwania środków na modernizację gospodarstw rolnych 	<ul style="list-style-type: none"> liczba zmodernizowanych gospodarstw rolnych liczba gospodarstw rolnych posiadających certyfikat gospodarstwa ekologicznego liczba nowych grup producenckich liczba gospodarstw zrzeszonych w grupach producenckich liczba gospodarstw rolnych / grup producenckich w klastrach rolno-spożywczych liczba przeprowadzonych akcji promujących ekologiczne rolnictwo liczba przeprowadzonych akcji promujących specjalizację w produkcji rolnej wartość pozyskanych środków zewnętrznych na modernizację gospodarstw rolnych
	2.4 Aktywizacja i promocja pozarolniczych form działalności gospodarczej	<ul style="list-style-type: none"> tworzenie warunków do podejmowania działalności gospodarczej i tworzenia pozarolniczych miejsc pracy promowanie przedsiębiorczych postaw na etapie edukacji szkolnej promocja i wspieranie podejmowania oraz prowadzenia pozarolniczych form działalności gospodarczej wspieranie działalności gospodarstw ekologicznych, sprzedających produkty bezpośrednio z gospodarstwa pomoc w zakresie pozyskiwania środków na modernizację gospodarstw lub podejmowanie pozarolniczych form działalności 	<ul style="list-style-type: none"> liczba osób podejmujących własną działalność gospodarczą liczba rolników podejmujących pozarolnicze formy działalności liczba przeprowadzonych akcji promujących przedsiębiorcze postawy na etapie edukacji szkolnej liczba przeprowadzonych akcji promujących podejmowania oraz prowadzenia pozarolniczych form działalności gospodarczej wartość pozyskanych środków zewnętrznych na modernizację gospodarstw lub podejmowanie pozarolniczych form działalności
	2.5 Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki	<ul style="list-style-type: none"> współpraca z gminami ościennymi w zakresie stworzenia kompleksowej oferty agroturystycznej wspieranie organizacji szkoleń dla mieszkańców w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności agroturystycznej promocja agroturystyki jako nowej formy działalności gospodarczej promocja produktów lokalnych odpowiednie zagospodarowanie i wyeksponowanie atrakcji turystycznych promocja walorów przyrodniczych występujących na terenie gminy pomoc w pozyskiwaniu funduszy na podejmowanie działalności w sferze agroturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych liczba zmodernizowanych gospodarstw agroturystycznych liczba przekształconych gospodarstw rolnych na gospodarstwa agroturystyczne liczba zorganizowanych szkoleń w zakresie podejmowania i prowadzenia działalności agroturystycznej liczba przeprowadzonych akcji promujących atrakcje turystyczne gminy (liczba wydanych broszur, ulotek, map, liczba osób odwiedzających strony internetowe poświęcone gminnym atrakcjom turystycznym) wartość pozyskanych środków zewnętrznych na działalność w sferze turystyki
	2.6 Wdrożenie nowoczesnego i efektywnego systemu promocji gminy	<ul style="list-style-type: none"> promocja na portalach społecznościowych, wykorzystanie nowych technologii komunikacyjnych dla promocji gminy stworzenie bazy danych miejsc noclegowych i punktów gastronomicznych wydawanie broszur, ulotek i map promujących atrakcyjność gminy 	<ul style="list-style-type: none"> liczba wejść na strony internetowe i profile poświęcone gminie liczba pozycji figurujących w bazie podmiotów sfery turystycznej liczba wydanych broszur, ulotek i map promujących atrakcyjność gminy liczba udzielonych porad przez centrum informacji gminnej

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2023-2030

		<ul style="list-style-type: none"> skuteczna promocja gospodarcza gminy 	
3 Kształtowanie przestrzeni gminy jako terenu funkcjonalnego i przyjaznego środowisku	3.1 Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej	<ul style="list-style-type: none"> budowa, rozbudowa i modernizacja dróg, zwiększanie przepustowości dróg, usprawnienie ruchu rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej budowa sieci kanalizacyjnej wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków modernizacja i rozbudowa systemu energooszczędnego oświetlenia drogowego budowa i modernizacja chodników i parkingów 	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanych dróg długość utwardzonych dróg długość wybudowanej/zmodernizowanej sieci wodociągowej długość wybudowanych odcinków sieci kanalizacyjnej wskaźnik zwodociągowania gminy wskaźnik skanalizowania gminy długość powstałej lub zmodernizowanej sieci energooszczędnego oświetlenia długość wyremontowanych chodników liczba nowoutworzonych miejsc parkingowych
	3.2 Estetyzacja, rewitalizacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych	<ul style="list-style-type: none"> opracowywanie i aktualizacja studium uwarunkowań przestrzennych gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego gminy rewitalizacja obszarów gminy tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze przygotowanie i promocja terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe i przemysłowe poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy (oznakowanie dróg, skrzyżowań, znaki ograniczające prędkość, przebudowa istniejących wjazdów z dróg gminnych na drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe, budowa przystanków i przydrożnych zatok poprawiających bezpieczeństwo użytkowników) rozwój i pielęgnacja zieleni na terenach rekreacyjnych i w centrach wsi inwentaryzacja zasobów przyrodniczych 	<ul style="list-style-type: none"> udział powierzchni, dla których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego do powierzchni ogólnej gminy (w procentach) powierzchnia terenów zrewitalizowanych ilość terenów przygotowanych pod inwestycje powierzchnia terenów pod budownictwo mieszkaniowe, usługowe i przemysłowe ilość środków przeznaczonych na promocje terenów inwestycyjnych liczba oznakowania poziomego dróg, skrzyżowań, znaków ograniczających prędkość, przebudowanych wjazdów z dróg gminnych na drogi wyższego rzędu liczba wybudowanych przystanków, przydrożnych zatok powierzchnia terenów zielonych na terenach rekreacyjnych i w centrach wsi podanych zabiegom pielęgnacji liczba zinwentaryzowanych obiektów i zasobów przyrodniczych
	3.3 Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej	<ul style="list-style-type: none"> rozbudowa i modernizacja obiektów oświatowych i kulturalnych modernizacja i termomodernizacja obiektów oświatowych i kulturalnych oraz użyteczności publicznej budowa obiektów sportowych budowa i modernizacja i wyposażenie placów zabaw rozwój infrastruktury turystycznej w miejscach atrakcyjnych turystycznie poprawa dostępności do szerokopasmowego Internetu urządzanie przestrzeni w centrach miejscowości na potrzeby ogólnodostępnych miejsc do rozwoju kultury, rekreacji i wypoczynku 	<ul style="list-style-type: none"> liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów oświatowych liczba wybudowanych/rozbudowanych/zmodernizowanych obiektów kulturalnych liczba zmodernizowanych/poddanych termomodernizacji obiektów oświatowych i kulturalnych liczba wybudowanych sal gimnastycznych liczba wybudowanych boisk szkolnych liczba wybudowanych/zmodernizowanych i wyposażonych placów zabaw liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych miejsc zorganizowanego wypoczynku liczba gospodarstw domowych podłączonych do szerokopasmowego Internetu liczba urządzeń ogólnodostępnych do rozwoju kultury, rekreacji i wypoczynku
	3.4 Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> zwiększanie dostępności do łączy telekomunikacyjnych, w szczególności do szerokopasmowego Internetu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu zwiększanie dostępności usług publicznych przy wykorzystaniu Internetu i innych nowoczesnych technologii zapewnienie powszechnego dostępu do e-usług i e-administracji budowa sieci bezpłatnego dostępu do Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanych sieci szerokopasmowych liczba gospodarstw domowych podłączonych do szerokopasmowego Internetu liczba osób objętych projektami związanymi z przeciwdziałaniem wykluczeniu cyfrowemu liczba komputerów z dostępem do Internetu przekazanych osobom/rodzinom zagrożonych wykluczeniem cyfrowym liczba usług publicznych dostępnych w formie elektronicznej liczba mieszkańców korzystających z e-usług i e-administracji liczba osób objętych bezpłatnym dostępem do Internetu
4 Czyste, zadbane i zasobne środowisko naturalne	4.1 Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> ochrona ważnych pod względem przyrodniczym obiektów i terenów modernizacja systemów melioracyjnych, budowa zbiorników małej retencji racjonalne wykorzystanie zasobów środowiskowych inwentaryzacja i waloryzacja obszarów cennych przyrodniczo tworzenie nowych form ochrony przyrody odpowiednie oznakowanie pomników przyrody i innych cennych przyrodniczo obiektów i terenów ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej (np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków) 	<ul style="list-style-type: none"> długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej długość zmodernizowanej melioracji liczba oznakowanych pomników przyrody oraz innych cennych przyrodniczo obiektów i terenów liczba zinwentaryzowanych cennych przyrodniczo obiektów liczba nowoutworzonych form ochrony przyrody
	4.2 Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych	<ul style="list-style-type: none"> instalacja/montaż systemów solarnych i fotowoltaicznych na budynkach użyteczności publicznej montaż instalacji prosumenckich budowa lamp hybrydowych wspieranie działań zmierzających do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii promocja wykorzystania alternatywnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji liczba zainstalowanych systemów solarnych i fotowoltaicznych w budynkach użyteczności publicznej liczba działań wspierających zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii liczba zmodernizowanych systemów grzewczych

			<ul style="list-style-type: none"> • liczba akcji promujących wykorzystanie alternatywnych źródeł energii
	4.3 Poprawa efektywności energetycznej budynków oraz gospodarka niskoemisyjna	<ul style="list-style-type: none"> • termomodernizacja budynków użyteczności publicznej • wymiana opraw oświetleniowych na energooszczędne (LED) • modernizacja systemów grzewczych • montaż pomp ciepła • transport niskoemisyjny • tworzenie infrastruktury rowerowej (budowa ścieżek rowerowych) • wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji • liczba budynków użyteczności publicznej, w których wymieniono oprawy oświetleniowe na energooszczędne • liczba budynków użyteczności publicznej, w których zmodernizowano systemy grzewcze • liczba budynków użyteczności publicznej, w których zamontowano pompy ciepła • liczba zakupionych nowych niskoemisyjnych środków transportu zbiorowego • liczba kilometrów wybudowanych ścieżek rowerowych
	4.4 Rozwój systemu gospodarki odpadami	<ul style="list-style-type: none"> • zbieranie o składowanie zebranych odpadów • organizowanie efektywnego systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych • zwiększenie udziału recyklingu • wyeliminowanie nielegalnych składowisk odpadów • monitoring zagrożeń w zakresie nielegalnych wysypisk odpadów • wsparcie procesów utylizacyjnych, w szczególności odpadów azbestowych • upowszechnianie selektywnej zbiórki odpadów • edukacja mieszkańców w zakresie odpowiedniego segregowania odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba gospodarstw domowych prowadzących selektywną zbiórkę odpadów • liczba podmiotów zajmujących się zbiórką odpadów • liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci • częstotliwość odbioru odpadów wielkogabarytowych i niebezpiecznych • liczba akcji edukacyjnych w zakresie odpowiedniego segregowania odpadów • wartość udzielonego wsparcia w zakresie utylizacji odpadów niebezpiecznych
	4.5 Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • przeprowadzanie działań na rzecz ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery • zapobieganie tworzeniu nielegalnych wysypisk śmieci • opracowanie i wdrażanie planu gospodarki niskoemisyjnej • promocja i upowszechnianie zachowań skutkujących zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń do środowiska • podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych działań na rzecz ograniczenia emisji do atmosfery • liczba zlikwidowanych nielegalnych wysypisk śmieci • liczba nałożonych kar za zanieczyszczanie środowiska • liczba zrealizowanych zadań w ramach planu gospodarki niskoemisyjnej • liczba wdrożonych programów mających na celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców
	4.6 Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia	<ul style="list-style-type: none"> • wdrożenie kampanii promocyjnej oraz działań zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców • wdrożenie w placówkach oświatowych zajęć z proekologicznych zachowań • edukacja prozdrowotna • promocja zdrowego, ekologicznego stylu życia • organizacja zajęć terenowych dla uczniów w ekologicznych gospodarstwach rolnych • organizacja akcji sprzątania świata • organizacja akcji informacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba wdrożonych programów edukacyjnych zmierzających do podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców • liczba przeprowadzonych akcji promujących ekologiczny styl życia • liczba zorganizowanych zajęć terenowych dla uczniów w ekologicznych gospodarstwach rolnych • liczba zorganizowanych akcji sprzątania świata
5. Zwiększenie odporności Gminy Wojciechowice na zmiany klimatu oraz poprawa jakości środowiska naturalnego	5.1 Rozwój i modernizacja infrastruktury środowiskowej	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków • Rozbudowa systemów retencji wodnej (zbiorniki, rowy, stawy) • Inwestycje w systemy zagospodarowania wód opadowych • Tworzenie i utrzymanie punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) • Instalacja systemów monitorowania jakości powietrza i wód • Likwidacja „dzikich wysypisk” i terenów zdegradowanych • Wprowadzenie zielonej infrastruktury w przestrzeni publicznej • Zwiększenie nasadzeń drzew i krzewów, w tym alej przydrożnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba nowych kilometrów sieci kanalizacyjnej • Powierzchnia terenów objętych retencją • Liczba nowych punktów PSZOK i zlikwidowanych dzikich wysypisk
	5.2 Promocja odnawialnych źródeł energii i poprawa efektywności energetycznej	<ul style="list-style-type: none"> • dofinansowanie mikroinstalacji fotowoltaicznych i solarnych dla gospodarstw domowych • montaż OZE w budynkach użyteczności publicznej • wdrażanie programów wymiany źródeł ciepła (piece, kotły) na ekologiczne • termomodernizacja budynków publicznych i prywatnych • promocja magazynowania energii i inteligentnych systemów zarządzania • edukacja i doradztwo energetyczne dla mieszkańców i przedsiębiorców • wspieranie projektów z zakresu lokalnych klastrów energetycznych • opracowanie lokalnej strategii transformacji energetycznej 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowych instalacji OZE • redukcja emisji CO₂ (Mg/rok) • powierzchnia budynków objętych termomodernizacją
	5.3 Adaptacja do zmian klimatu i ochrona zasobów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie działań przeciwpowodziowych i przeciwsuszowych • tworzenie zielonych stref buforowych i parków kieszonkowych • wsparcie dla rolnictwa regeneratywnego i gospodarstw ekologicznych • rewitalizacja dolin rzecznych i mokradł • utrzymanie i ochrona siedlisk cennych przyrodniczo • tworzenie ścieżek edukacyjnych i tablic informacyjnych o walorach przyrodniczych • monitorowanie i ochrona gatunków chronionych • przeciwdziałanie zjawiskom erozji i zubożenia gleb 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zrealizowanych projektów adaptacyjnych • powierzchnia terenów objętych zieloną infrastrukturą • liczba działań edukacyjnych i promocyjnych w zakresie ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne

3.3 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym

Poniżej w ujęciu tabelarycznym przedstawiono dokumenty strategiczne, z którymi zgodność powinny wykazywać działania w ramach przedmiotowej Strategii. Dokumenty podzielono na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny. W zestawieniu ujęto obowiązujące dokumenty.

Tabela 26 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny

POZIOM EUROPEJSKI	POZIOM KRAJOWY	POZIOM REGIONALNY	POZIOM LOKALNY
Instrument na rzecz odbudowy	Krajowy Plan Odbudowy	Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+	Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wojciechowice na lata 2022-2025
Wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, EFMR	Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice
Europejski Zielony Ład	Średniookresowa Strategia rozwoju kraju	Program regionalny Fundusze europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Wojciechowice
	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Strategia Rozwoju Powiatu Opatowskiego na lata 2021-2030
	Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	Program Rewitalizacji Gminy Wojciechowice na lata 2018-2023

Źródło: opracowanie własne

Działania realizowane w ramach Strategii powinny wykazywać zgodność z ww. dokumentami strategicznymi i dokumentami dotyczącymi programów finansowych. Efektem zachowania zgodności Strategii może być m.in. zwiększenie szans na pozyskanie zewnętrznych środków na realizację przedsięwzięć m.in. ze środków unijnych w perspektywie 2021-2027.

W ujęciu zgodności Strategii z innymi dokumentami na poziomie europejskim, Strategia powinna być zgodna w szczególności z dokumentami i instrumentami finansowymi dotyczącymi możliwości dofinansowania działań na terenie gminy, co w ujęciu krajowym sprowadza się zwłaszcza do Krajowego Programu Odbudowy i programów funduszy strukturalnych). Ponadto w ujęciu krajowym Strategia w szczególności powinna być zgodna z najważniejszymi strategiami rozwoju kraju.

Poziom lokalny

W ujęciu lokalnym kluczowe dla przedmiotowej Strategii są inne dokumenty strategiczne i sektorowe dotyczące bezpośrednio terenu gminy.

Program Rewitalizacji Gminy Wojciechowice na lata 2018-2023

Program został przyjęty Uchwałą nr XLII/2018/2018 Rady Gminy w Wojciechowicach z dnia 28.03.2018 r. w sprawie przyjęcia „Programu Rewitalizacji Gminy Wojciechowice na lata 2018-2023”. Jako obszar zdegradowany wyznaczono sołectwa gdzie zidentyfikowano najwięcej negatywnych zjawisk społecznych oraz negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne i techniczne. Jako sołectwa gdzie występują liczne problemy zidentyfikowano Wojciechowice, Bidziny, Gierczyce i Łopatę. Program zakłada 7 celów szczegółowych:

- wyrównywanie szans edukacyjnych na podobszarach rewitalizacji m.in. poprzez modernizację infrastruktury edukacyjnej i sportowej,
- zwiększanie zatrudnienia i rozwój przedsiębiorczości,
- zwiększenie liczby przedsięwzięć pro-ekologicznych,
- rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- rozwój usług społeczno-zdrowotnych,
- rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
- zwiększenie bezpieczeństwa oraz poprawa infrastruktury drogowej i sfery funkcjonalno-przestrzennej.

Strategia przewiduje szereg działań zgodnych z ww. celami Programu Rewitalizacji, m.in. przewiduje rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej w gminie, rozwój przedsiębiorczości, dbałość o zasoby kulturowe gminy czy poprawę infrastruktury drogowej.

Gminny Program Profilaktyk i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyk i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków, a także uzależnień behawioralnych poprzez prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych oraz podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Wojciechowice.

Strategia przewiduje działania związane ze zwalczaniem problemów społecznych występujących na terenie gminy, czyli również problemu alkoholizmu i narkomanii.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice

W Studium określono, że głównym celem polityki przestrzennej w gminie Wojciechowice jest stworzenie zrównoważonego społeczno-gospodarczego rozwoju gminy, który godziłby efektywne wykorzystanie zasobów gospodarczych, zwłaszcza wysokiej jakości gleb z jednoczesnym wdrażaniem zasad ekorozwoju oraz ochroną walorów przyrodniczych i kulturowych.

Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez:

- główne cele będące zadaniami ponadlokalnymi:
 - rozwój terenów inwestycyjnych oraz podniesienie standardów technicznych istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu,
 - usprawnienie funkcjonowania układu komunikacyjnego, w szczególności poprzez realizację wariantu obejścia drogi krajowej nr 74 (do kategorii drogi ekspresowej) oraz przebudowa w parametrach klasy technicznej GP 1 / 2 drogi krajowej nr 79,
 - przebudowa i elektryfikacja linii kolejowej nr 25 Łódź Kaliska – Dębica,
- główne cele będące zadaniami lokalnymi:
 - realizacja „Programu Małej Retencji dla województwa świętokrzyskiego”,

- realizacja potrzeb inwestycyjno-budowlanych mieszkańców gminy z jednoczesną poprawą jakości środowiska przyrodniczego,
- podnoszenie ładu przestrzennego poprzez harmonijne powiązanie architektury z krajobrazem oraz ochroną walorów gminy,
- utrzymanie wysokiej jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez zapobieganie procesowi degradacji, w tym erozji wodnej gleb oraz sukcesywne wdrożenie ekologicznych metod produkcji rolnej,
- rozbudowa układu komunikacyjnego niższego rzędu (drogi gminne),
- wskazanie i promocja potencjalnych terenów inwestycyjnych w gminie a także wprowadzenie zachęt dla potencjalnych inwestorów, szczególnie poprzez oferty tworzące nowe miejsca pracy i służące powiązaniu rolnictwa z rynkami zbytu,
- opieka nad stanowiskami archeologicznymi, zabytkami i pomnikami przyrody,
- unowocześnienie i rozbudowa infrastruktury oświatowej i sportowej,
- modernizacja i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej jako kompleksowego systemu wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków,
- reelektryfikacji obszaru gminy oraz wprowadzenie działań powodujących odnowę i rozwój wsi,
- wspieranie lokalnych inicjatyw związanych z pozarolniczą działalnością gospodarczą oraz inicjowanie różnych form samoorganizacji społeczności lokalnych (zespoły producenckie, działalność kulturalna)

Cele strategiczne w omawianym obszarze określone w Studium to:

- kształtowanie tożsamości gminy w oparciu o potencjał kulturowy i gospodarczy,
- pobudzanie lokalnych inicjatyw dla potrzeb rozwoju społecznego i gospodarczego,
- poprawa jakości życia mieszkańców z jednoczesnym zachowaniem wymogów ochrony przyrody i wartości kulturowych.

Strategia przewiduje działania (w tym te określone jako priorytetowe) zgodne z ww. celami i działaniami wskazanymi w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice. Kierunki zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych obszarów tematycznych przedstawiono w punkcie 3.4 studium.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

W ujęciu regionalnym dokumentem strategicznym o podstawowym i nadrzędnym znaczeniu jest Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Przesądza ona o kierunkach prowadzonej przez samorząd województwa polityki województwa, a także przenoszący na poziom regionalny ustalenia dokumentów krajowych i unijnych i ustanawiający ramy do tworzenia bardziej szczegółowych dokumentów na poziomie regionu. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz przenosi na poziom regionalny zapisy dokumentów przyjętych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Komisję Europejską.

Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ stanowi punkt odniesienia dla pozostałych regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2023-2030. Pozostałe istotne dokumenty planistyczne o znaczeniu lokalnym dotyczą przede wszystkim zagospodarowania przestrzennego, współpracy międzygminnej. Gmina Wojciechowice została zaliczona w ww. Strategii do dwóch kategorii OSI: Obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją i Obszaru Dolina Wisły.

W Strategii przyjęto następujące cele strategiczne:

- Cel 1 „Inteligentna gospodarka i aktywni ludzie”,
- Cel 2 „Przyjazny dla środowiska i czysty region”,
- Cel 3 „Wspólnota i bezpieczna przestrzeń, które łączą ludzi”,
- Cel 4 „Sprawne zarządzanie regionem”.

Strategia swoimi założeniami jest zgodna z ww. celami i działaniami Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+. Przewiduje bowiem wspieranie działalności gospodarczej w gminie, realizację inwestycji drogowych zwiększających dostępność komunikacyjną i spójność terytorialną gminy i regionu, działania na rzecz środowiska naturalnego i stosowanie zasad ograniczających negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko, zwiększenie dostępności usług publicznych Gminy Wojciechowice, edukację i ustawiczny rozwój dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz dbanie o lokalne zasoby kulturowe i środowiskowe wraz z promowaniem turystycznym gminy – te aspekty zostały ujęte również w działaniach w ramach ww. celów Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego

Zgodność z ogólnymi priorytetami w kształtowaniu polityk przestrzennej

W Planie wskazano priorytety w kształtowaniu m.in. polityki regionalnej i w zagospodarowaniu przestrzennym. Do priorytetów, z którymi zgodna jest Strategia należy zaliczyć m.in. następujące wskazania:

- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza na terenach posiadających najkorzystniejsze warunki pozyskania tej energii,
- poprawa efektywności energetycznej,
- kompleksowa rewitalizacja społeczno-gospodarcza i przestrzenna,
- rozwój stref przemysłowych, inkubatorów przedsiębiorczości oraz instytucji otoczenia biznesu,
- poprawa dostępności zewnętrznej i wewnętrznej drogą rozwoju infrastruktury komunikacyjnej (telekomunikacyjnej), transportowej (drogowej i kolejowej);
- tworzenie warunków dla rozwoju usług publicznych wyższego rzędu i edukacji,
- podnoszenie jakości oferty kulturalnej,
- wykorzystanie lokalnych potencjałów w tym dziedzictwa dawnej kultury przemysłowej, atrakcji geologicznych oraz zasobów leśnych i wodnych do rozwoju funkcji turystycznych,
- kompleksowe przygotowanie terenów, w tym uzupełnienie o niezbędną infrastrukturę, pod rozwój przedsiębiorczości bazującej na istniejących zasobach,
- wysoka dbałość o ład przestrzenny,
- pełna gazyfikacja i kanalizacja obszarów zabudowy zwartej,
- szeroki rozwój agroturystyki i rolnictwa ekologicznego,
- zwiększenie retencji wodnej.

Strategia przewiduje szereg działań (w tym wpisanych jako przedsięwzięcia priorytetowe), które są zgodne z ww. priorytetami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego.

Zgodność z działaniami na rzecz rozwoju obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych

Należy zaznaczyć, że cały obszar województwa świętokrzyskiego został zaliczony w omawianym Planie jako następujące obszary wymagające wsparcia procesów rozwojowych:

- obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwoju,
- obszar predysponowany do wsparcia krajowego w zakresie odnowy demograficznej.

W Planie obszar o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwoju obejmuje wszystkie gminy położone w granicach administracyjnych regionu. Do tych obszarów przewiduje się wsparcie działań mających na celu: podnoszenie poziomu innowacyjności gospodarki, aktywizację zasobów pracy i poprawę jakości kapitału ludzkiego, budowę intensywnych powiązań społeczno-gospodarczych z lepiej rozwiniętym otoczeniem drogą budowy infrastruktury: komunikacyjnej, transportowej i elektroenergetycznej. Działania te mają na celu zmniejszenie dystansu rozwojowego województw Polski Wschodniej od silniej rozwiniętych regionów w Polsce.

Województwo zostało zaliczone również jako obszar wymagający wsparcia na rzecz odnowy demograficznej – przewiduje się wsparcie w rozwiązaniu problemów demograficznych regionu w tym gminy Wojciechowice.

Strategia przewiduje szereg działań rozwiązujących ww. problemy dotyczące najniższego stopnia rozwoju i pogarszających się perspektyw rozwoju oraz odnowy demograficznej widoczne w celach 1, 2, 3 i 4 Strategii.

Zgodność z działaniami na rzecz rozwoju obszarów szczególnego zjawiska w skali regionalnej

Obszarem szczególnego zjawiska w skali regionalnej, do którego zalicza się gmina Wojciechowice jest obszar o największym potencjale rolniczym. Są to obszary obejmujące gminy o najwyższej przydatności rolniczej gleb zlokalizowane na południu i w północno-wschodniej części regionu świętokrzyskiego.

Głównym zadaniem polityki przestrzennej na tych obszarach ma być tworzenie warunków terenowych do wzrostu efektywności gospodarowania w rolnictwie z jednoczesną ekologizacją produkcji rolniczej oraz ograniczeniem negatywnych zjawisk w środowisku rolniczym. Powinny temu służyć następujące działania priorytetowe:

- preferencje przestrzenne dla działań służących poprawie struktury agrarnej, powstawaniu grup producenckich oraz tworzenie systemu rynków hurtowych i ośrodków logistyki artykułów rolnych z wiodącą giełdą rolno-ogrodniczą w Sandomierzu oraz systemem podgiełd,
- tworzenie warunków terenowych dla modernizacji i rozbudowy przetwórstwa rolno-spożywczego wraz z dostosowaniem tego przemysłu do standardów sanitarnych i jakościowych UE,
- usprawnienie sieci dróg gospodarczych do obsługi produkcji rolnej,
- podnoszenie standardów wyposażenia w infrastrukturę techniczną dostosowaną do potrzeb wsi i rolnictwa,
- koncentracja funkcji mieszkalnych i usługowych w większych ośrodkach osadniczych, zapewniających odpowiedni standard usług,
- zapobieganie tendencjom do rozpraszania zabudowy rolniczej (wzmocniona ochrona gruntów rolnych przed zmianą ich przeznaczenia),
- wykorzystanie lokalnych potencjałów np. wód geotermalnych i mineralnych w rejonie Kazimierzy Wielkiej do rozwoju przedsiębiorczości i wzmocnienia pozarolniczych rynków pracy.

Strategia przewiduje w swoich celach działania zgodne z ww. priorytetami.

W Planie wskazano również wymogi środowiskowe co do omawianych obszarów:

- podporządkowanie polityki przestrzennej na obszarach chronionych wymogom prawnym określonym w ustawie o ochronie przyrody i aktach prawnych ustanawiających te obszary
- zapewnienie zgodności charakteru i intensywności zagospodarowania terenu z cechami środowiska oraz jego naturalną chłonnością i odpornością na zniszczenie,
- ochrona potencjału gleb wysokiej jakości,

- stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych” zapewniających lepsze wykorzystanie potencjału biologicznego gleb, przy jednoczesnym zmniejszeniu negatywnego oddziaływania na środowisko nawozów i środków ochrony roślin,
- ustalenie lokalnych zasad nawożenia i stosowania środków ochrony roślin na terenach szczególnie narażonych na zanieczyszczenie wód podziemnych,
- zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo, jako narzędzi ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów biologicznych,
- zachowanie w krajobrazie rolniczym elementów różnicujących krajobraz (zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, wysp leśnych, oczek wodnych, skarp, torfowisk i in.),
- zapobieganie lokalizacji inwestycji mogących negatywnie oddziaływać na gleby wysokiej jakości, w bezpośrednim sąsiedztwie większych kompleksów tych gleb,
- ochrona gleb przed erozją wietrzną i wodną poprzez zalesienia, zadrzewienia i stosowanie odpowiednich zabiegów agrotechnicznych,
- utrzymanie właściwych stosunków wodnych w glebach poprzez zwiększenie retencji wód, zwiększenie powierzchni terenów zadrzewionych i zakrzewionych o funkcji wodochronnej oraz właściwe funkcjonowanie systemów melioracyjnych,
- stworzenie dogodnych warunków do rozwoju produkcji ekologicznej poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego i kontynuowanie programów rolno-środowiskowych; uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- uwzględnianie w: studiach gminnych, planach miejscowych, decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, obszarów szczególnie zagrożonych powodzią (studiów ochrony przeciwpowodziowej wykonanych przez Dyrektora RZGW — do chwili sporządzenia map zagrożenia powodziowego opracowanych przez Prezesa KZGW),
- ograniczenie emisji przemysłowych zanieczyszczeń i niskiej emisji do powietrza oraz zmniejszenie skali narażenia ludności na ponadnormatywny hałas,
- ograniczenie niekorzystnych skutków powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych poprzez ich właściwą rekultywację i odpowiednie zagospodarowanie terenów poeksploatacyjnych,
- zabezpieczenie terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych poprzez odpowiednie działania stabilizacyjne oraz wykluczenie z tych terenów możliwości zabudowy.

Strategia przewiduje szereg działań widocznych we wszystkich celach Strategii zgodnych z ww. priorytetami i wymogami środowiskowymi.

Zgodność z działaniami na rzecz zwiększenia dostępności do usług

Ze względu na niskie wskaźniki dostępności do usług w wielu gminach województwa (w tym w gminie Wojciechowice) cechujących się rozproszeniem przestrzennym w Planie wyznaczono autonomiczne podobszary (o zdiagnozowanej najgorszej dostępności do usług) kumulacji działań w zakresie poprawy dostępności do usług nakładających się na inne główne obszary funkcjonalne. Priorytety w zagospodarowaniu przestrzennym odnośnie ww. podobszaru:

- poprawa dostępności komunikacyjnej do ośrodków obsługi (w tym transport zbiorowy) i telekomunikacyjnej,
- poprawa dostępu do usług publicznych, w tym usług: edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, usług komunalnych i kultury (m.in.: zapewnienie odpowiednio wyposażonej bazy lokalowej w zakresie edukacji, służby zdrowia, kultury, dostępnej dla osób starszych i niepełnosprawnych, zapewnienie dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3 oraz nad osobami w podeszłym wieku, oferty terenów sportowo-rekreacyjnych, pełnego zaopatrzenia w usługi komunalne),

- tworzenie warunków dla rozwoju nowych segmentów usług w turystyce oraz ochronie środowiska i dziedzictwa kulturowego, jak również w zakresie wykorzystania lokalnych potencjałów do produkcji energii z OZE.

Przedmiotowa Strategia przewiduje szereg działań zgodnych z ww. priorytetami, które zostały określone w ramach celu 1, 3 i 4 Strategii.

Strategia Rozwoju Powiatu Opatowskiego na lata 2021-2030

W Strategii określono następujące cele strategiczne:

- cel 1 „Infrastruktura techniczna”,
- cel 2 „Przedsiębiorczość i inwestycje”,
- cel 3 „Promocja Powiatu”,
- cel 4 „Rozwój usług publicznych”,
- cel 5 „Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego”,
- cel 6 „Rozwój społeczeństwa demokratycznego”,
- cel 7 „Ambitny, proinwestycyjny, zrównoważony budżet Powiatu Opatowskiego”.

W ramach celów strategicznych Strategia wskazuje cele operacyjne wskazujące na rozwój systemu transportu drogowego i zbiorowego, ograniczenie niskiej emisji i wykorzystanie OZE, ochronę zasobów przyrody, rozwój przedsiębiorczości rolnej, rozwój nowoczesnego rolnictwa i przedsiębiorczości, rewitalizację obiektów zabytkowych, wykorzystanie potencjału rolniczego do promocji, poprawę dostępności do infrastruktury i wysokiej jakości usług publicznych, rozwój rynku pracy i przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój jakości kształcenia, aktywizację społeczną grup społecznych zagrożonych marginalizacją.

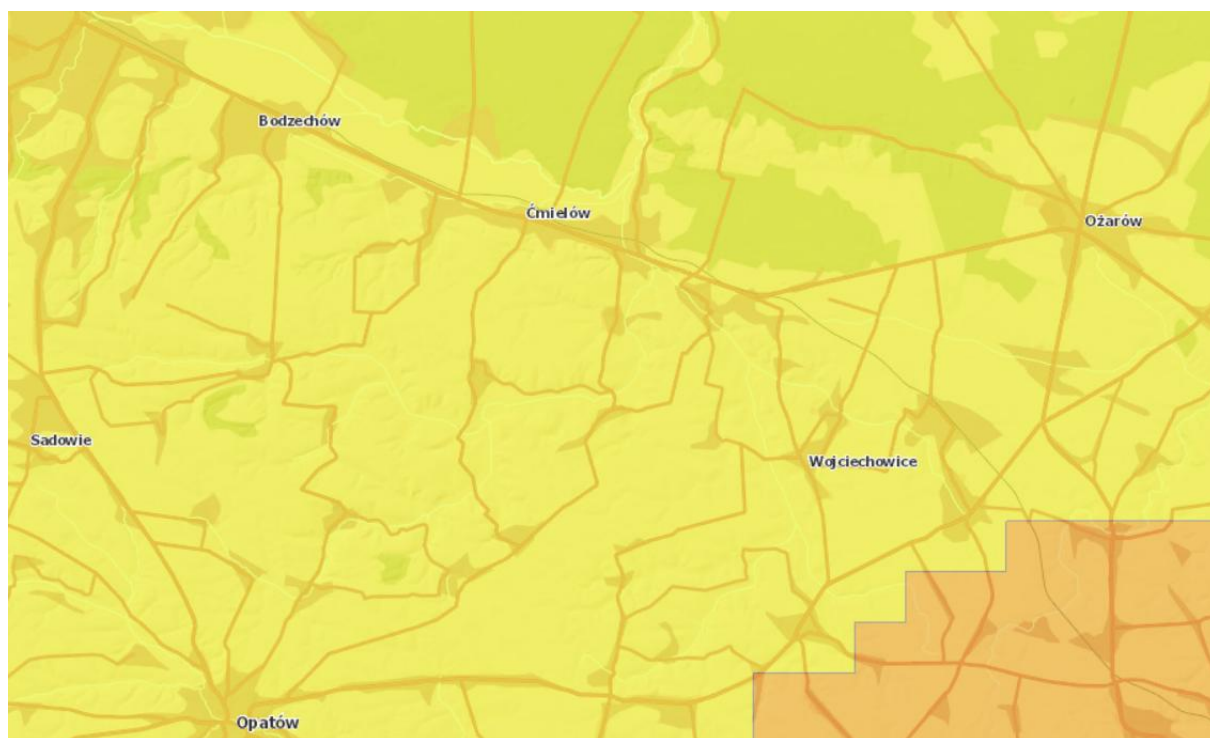
Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2023-2030 przewiduje rozwój gminy Wojciechowice również w ww. obszarach na swoim terenie, co wspólnie z działaniami określonymi w omawianej Strategii wpłynie na rozwój całego powiatu opatowskiego.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarach dorzeczy

Plan Przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021r. poz. 1615) jest najważniejszym dokumentem strategicznym w zakresie przeciwdziałania suszom. Poniżej przedstawiono w jakim stopniu tereny gminy Wojciechowice są zagrożone poszczególnymi rodzajami suszy (rolniczą, atmosferyczną, hydrologiczną i hydrogeologiczną). Stopnie zostały przypisane do poniższych kolorów:

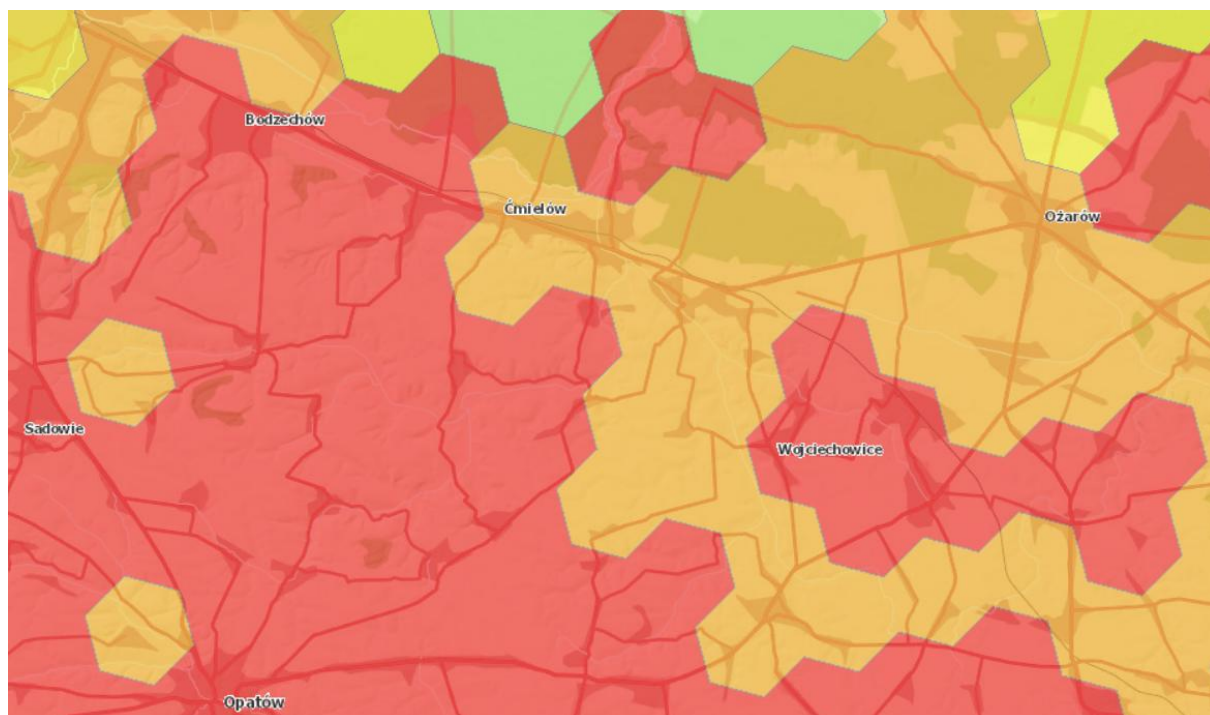
- klasa I – słabo zagrożone
- klasa II – umiarkowanie zagrożone
- klasa III – silnie zagrożone
- klasa IV – ekstremalnie zagrożone

Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną

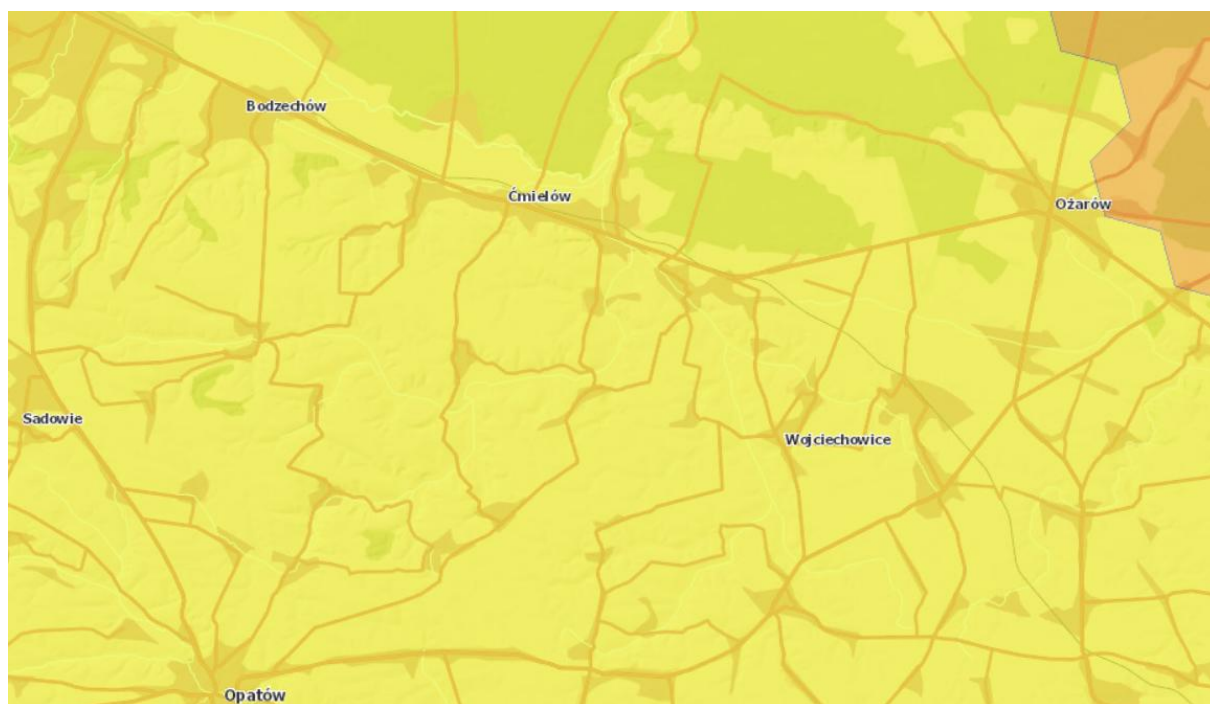
Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą rolniczą

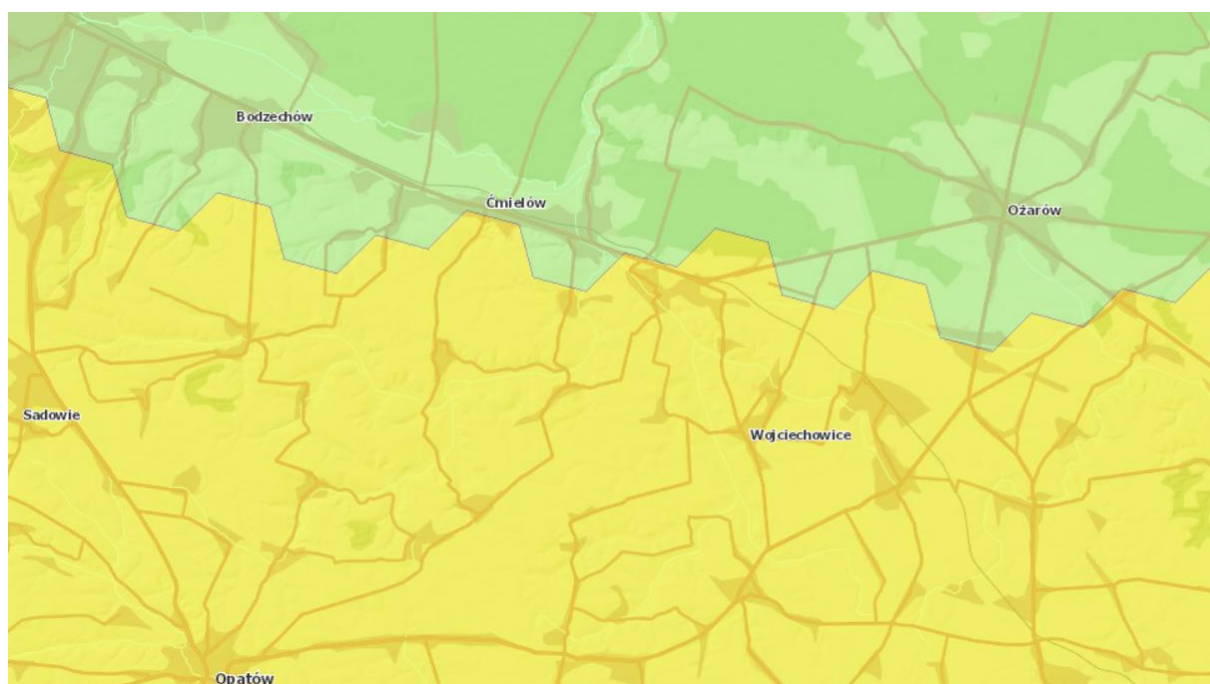
Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną

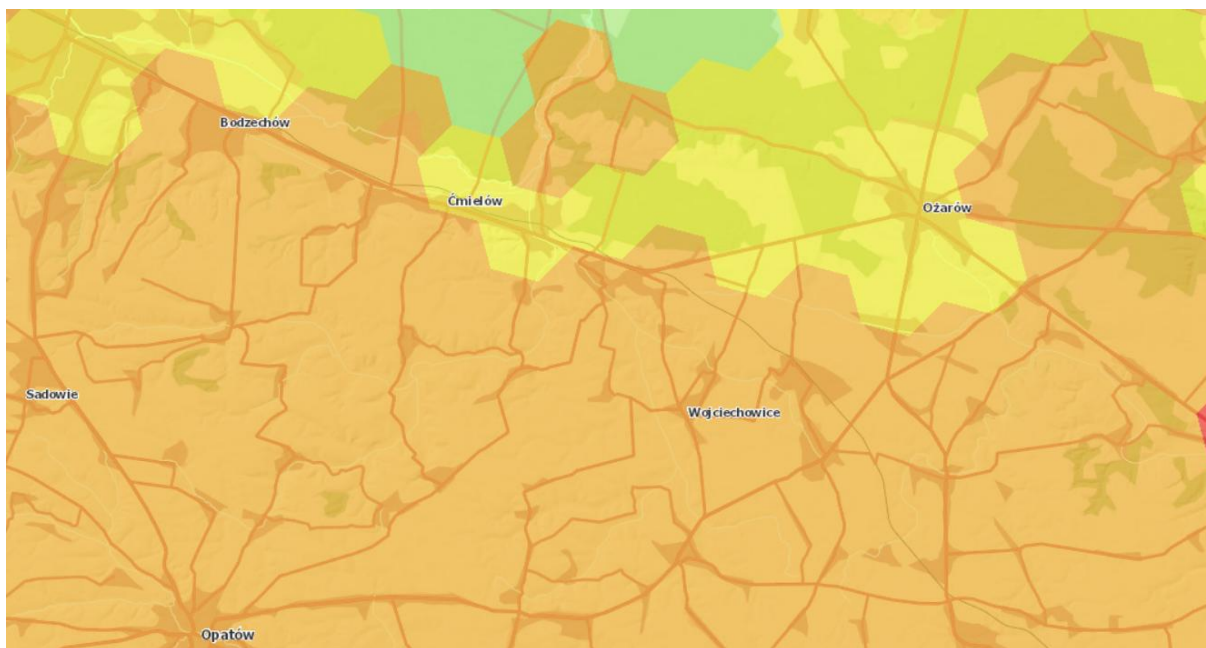
Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną

Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Rysunek 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą

Źródło: www.wody.isok.gov.pl

Powyższe mapy wskazują, że tereny gminy Wojciechowice są silnie zagrożone suszą rolniczą i przy szacowaniu łącznego zagrożenia suszą. W przypadku suszy atmosferycznej, hydrologicznej i hydrogeologicznej zagrożenie oszacowano jako umiarkowane.

W Planie w katalogu działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy wskazano:

- zwiększenie ilości i czasu retencji wód na gruntach rolnych,
- retencja i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach zurbanizowanych,
- realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększania lub odtwarzania naturalnej retencji,
- podpiętrzanie wód jezior dla przeciwdziałania skutkom suszy,
- analiza możliwości zwiększania retencji w zlewniach z zastosowaniem naturalnej i sztucznej retencji,
- budowa oraz przebudowa urządzeń melioracyjnych wodnych dla zwiększania retencji glebowej,
- wykorzystanie wód z systemów drenarskich do nawożenia i nawadniania upraw polowych,
- budowa lub przebudowa ujęć wód podziemnych do poboru na cele nawodnień rolniczych oraz budowa lub przebudowa wodooszczędnych systemów nawadniania wykorzystujących zasoby wód podziemnych,
- przeprowadzenie weryfikacji zasad gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych,
- przegląd pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych na obszarach o zasobach dyspozycyjnych o intensywnym i o bardzo intensywnym stopniu wykorzystania.

Przedmiotowa Strategia przewiduje w ramach celu operacyjnego 4.1 „Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego” m.in. budowę zbiorników małej retencji.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły

Istotne znaczenie – biorąc pod uwagę obecne i przyszłe zmiany klimatu – przy wdrażaniu Strategii ma jej zgodność z dokumentami dotyczącymi gospodarowania wodami, przeciwdziałania suszy i zarządzania ryzykiem powodziowym. Z uwagi na charakter gospodarczy gminy oraz jej położenie, silny

nacisk powinien być położony na wsparcie działań mających na celu zwiększeniu retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych, co powinno następować poprzez prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł, retencjonowanie wody w już istniejących zbiornikach i rowach oraz zachęcanie do wykonywania nowych zbiorników wodnych.

W Planie jako jedno z działań mających przeciwdziałać zagrożeniu powodziowemu i skutkom występowania susz wskazano wszelkie działania związane z retencjonowaniem wód opadowych. W Planie wskazano, że retencjonowanie wody i zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego ma nastąpić m.in. przez zwiększenie naturalnej i sztucznej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego terenu.

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje utrzymanie istniejących rozwiązań retencyjnych. Zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Osłony Kraju (www.hydrotal.isok.gov.pl) na terenie gminy Wojciechowice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym stanowi strategiczny dokument służący właściwemu zarządzaniu ryzykiem powodziowym. W Planie przyjętym na mocy rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739) jako jedno z głównych działań przeciwdziałających zagrożeniu powodziowemu wskazano ochronę lub zwiększenie retencji. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w obszarach zagrożenia powodziowego rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalnych jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje zatem ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych silnymi opadami, mogących powodować zalewanie obszarów, może wystąpić w szczególności na obszarach, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna.

Przedmiotowa Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Planu – przewiduje utrzymanie istniejących rozwiązań retencyjnych i budowę nowych oraz rozwiązania przeciwpowodziowe.

W ww. Planie nie wskazano żadnych działań bezpośrednio przypisanych do gminy Wojciechowice.

Zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Osłony Kraju (www.hydrotal.isok.gov.pl) na terenie gminy Wojciechowice nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Poziom krajowy

Zgodność z Krajowym Programem Odbudowy czy programami operacyjnymi będzie wynikała z realizacji poszczególnych projektów w ramach programów. Strategia jest w pełni zgodna z zapisami Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju i Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego – obejmuje swoim zakresem rozwój gospodarczy, społeczny i przestrzenny zgodny z kierunkami wskazanymi w ww. dokumentach.

Poziom europejski

Europejski Zielony Ład

Europejski zielony ład to pakiet inicjatyw politycznych, którego celem jest skierowanie UE na drogę transformacji ekologicznej a ostatecznie – osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Pakiet inicjatyw wyznacza kierunki, w których zmierzać powinna Europa:

- świeże powietrze, czysta woda, zdrowe gleby i różnorodność biologiczna,
- energooszczędne budynki (nowe i wyremontowane),
- zdrowa i przystępna cenowo żywność,
- wzrost znaczenia transportu publicznego,
- czystsza energia i najnowsze ekologiczne innowacje technologiczne,
- przyszłościowe miejsca pracy i umiejętności niezbędne do transformacji,
- odporny przemysł.

Europejski Zielony Ład ma pomóc przekształcić UE w nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarkę:

- która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto,
- w której nastąpi oddzielenie wzrostu gospodarczego od zużywania zasobów,
- w której żadna osoba ani żaden region nie pozostaną w tyle.

Strategia przewiduje działania na rzecz zrównoważonego rozwoju gminy – pod tym kątem należy rozpatrywać zgodność Strategii z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu.

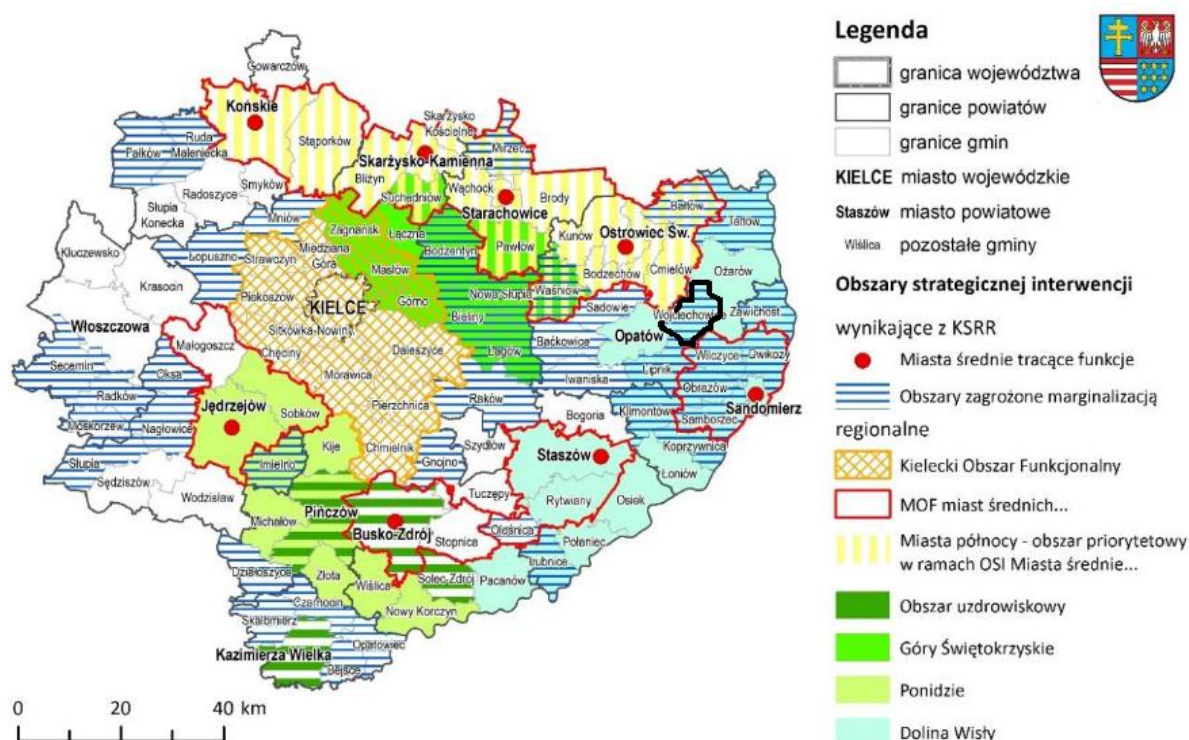
3.4 Model funkcjonalno-przestrzenny

Obszary Strategicznej Interwencji w województwie świętokrzyskim

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł lub rozwiązania regulacyjne. W Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+ wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe („Miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze” i „Obszar zagrożony trwałą marginalizacją”) i regionalne („Kielecki Obszar Funkcjonalny”, „Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) miast średnich”, „Góry Świętokrzyskie”, „Obszar uzdrowiskowy”, „Ponidzie” i „Dolina Wisły”).

Poniżej przedstawiono OSI w województwie świętokrzyskim wraz ze wskazaniem lokalizacji gminy Wojciechowice (granice w kolorze czarnym).

Rysunek 19 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie świętokrzyskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Gmina Wojciechowice została zaliczona do dwóch kategorii OSI: Obszaru zagrożonego trwałą marginalizacją i Obszaru Dolina Wisły.

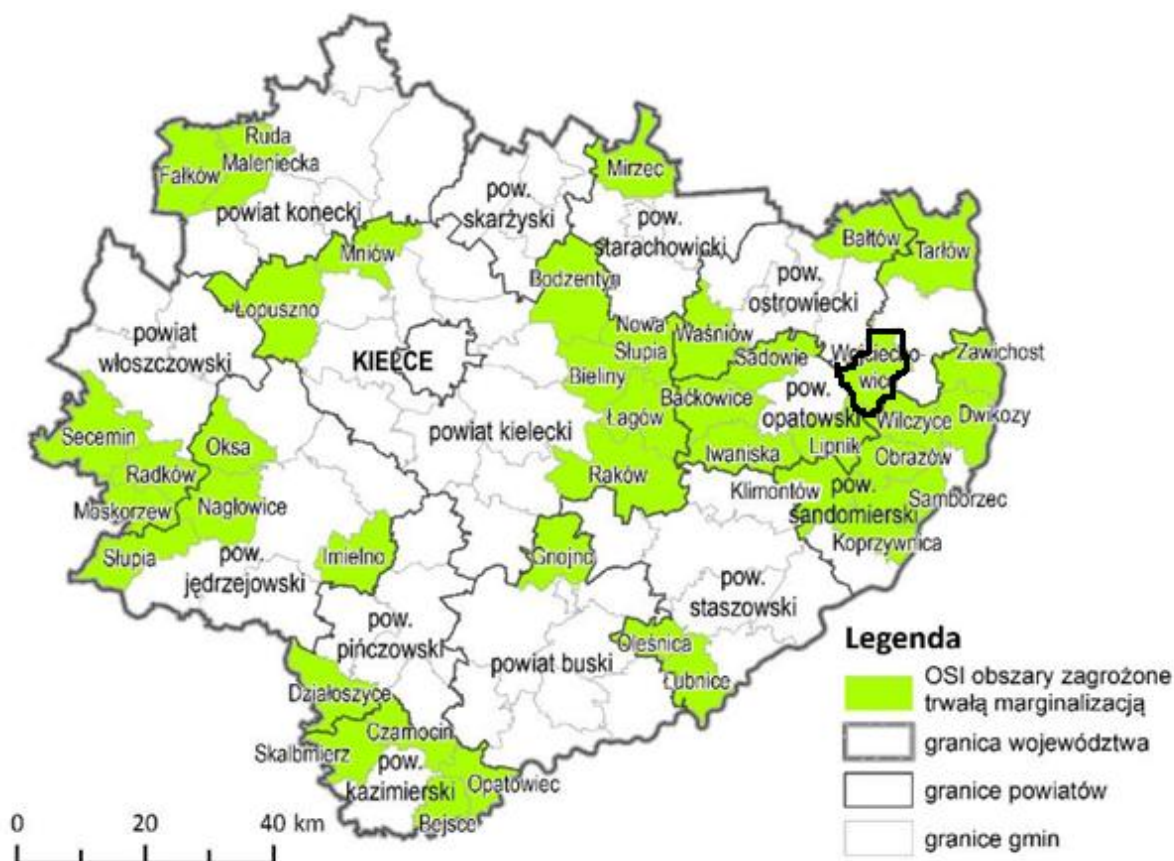
OSI Obszary zagrożone trwałą marginalizacją

OSI „Obszary zagrożone trwałą marginalizacją” obejmuje 40 gmin miejsko-wiejskich i wiejskich, które ze względu na swoje peryferyjne położenie i charakter gospodarczy zagrożone są trwałym wykluczeniem z procesów rozwoju. Gminy te położone są niemal we wszystkich powiatach (z wyjątkiem skarżyskiego), jednak szczególnie liczne są w powiatach opatowskim, sandomierskim i kazimierskim – gdzie stanowią większość jednostek oraz we wschodniej części powiatu kieleckiego. Na obszarze tym zachodzi szybka depopulacja. OSI cechuje się szczególnie trudną sytuacją społeczną – niemal co 10 jego mieszkańców korzysta z pomocy społecznej. Niekorzystne są także warunki mieszkaniowe. Jedynie 26% ludności OSI korzysta z sieci kanalizacyjnej. Głównie rolniczy charakter gmin implikuje niski poziom przedsiębiorczości. OSI cechuje też wysoki poziom bezrobocia. Niski poziom dochodów samorządów przekłada się na umiarkowane możliwości ich samodzielnego inwestowania. Pozytywną cechą jest wysoka dynamika tych dochodów.

Zasięg terytorialny OSI:

- gminy miejsko-wiejskie: Bodzentyn, Działoszyce, Koprzywnica, Łągow, Nowa Słupia, Skalbierz, Zawichost,
- gminy wiejskie: Baćkowice, Bałtów, Bejsce, Bieliny, Czarnocin, Dwikozy, Fałków, Gnojno, Imielno, Iwaniska, Klimontów, Lipnik, Łopuszno, Łubnice, Mirzec, Mniów, Moskorzew, Nagłowice, Obrazów, Oksa, Oleśnica, Opatowiec, Radków, Raków, Ruda Maleniecka, Sadowie, Samborzec, Secemin, Słupia, Tartów, Waśniów, Wilczyce i Wojciechowice.

Rysunek 20 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie województwa świętokrzyskiego uwzględniającego OSI „Obszary zagrożone trwałą marginalizacją”

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Powyższa grafika pokazuje, że gminy zagrożone trwałą marginalizacją są położone w każdej części województwa (wschodniej, zachodniej, południowej, północnej, centralnej).

OSI „Dolina Wisły”

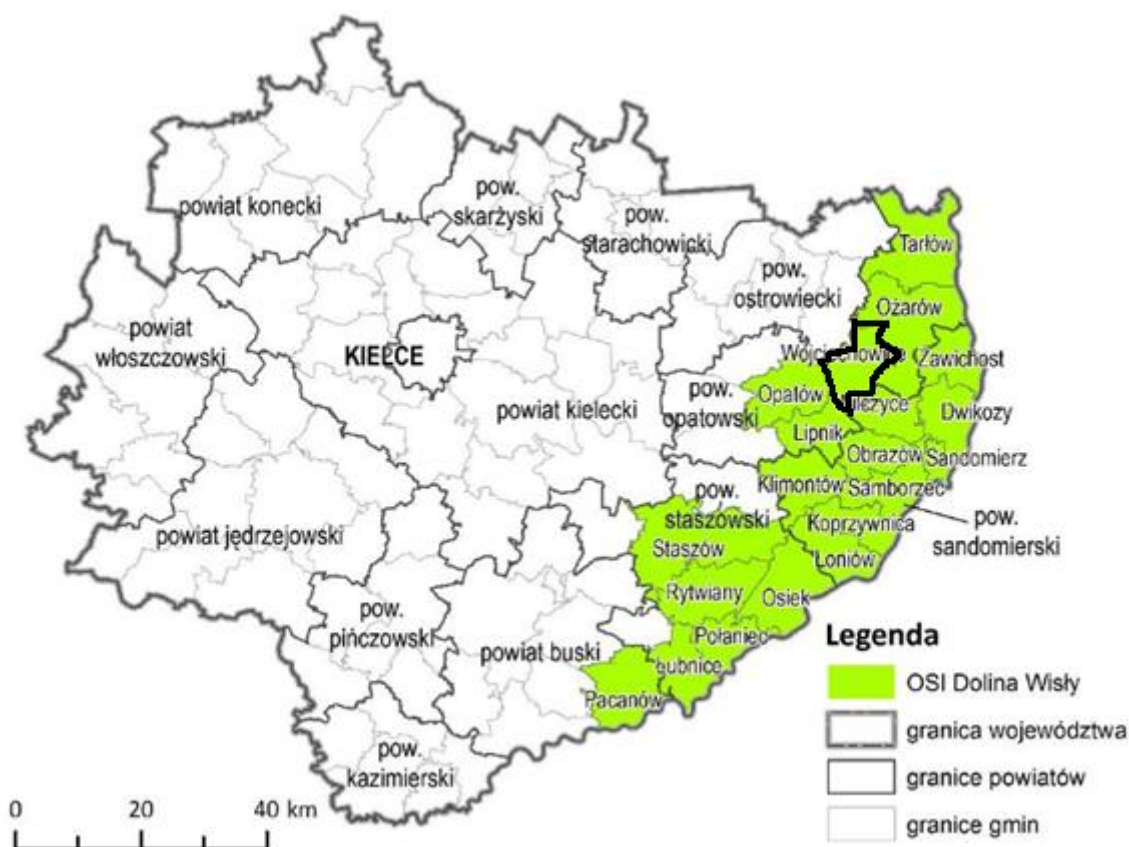
Dolina Wisły stanowi jeden z najważniejszych korytarzy ekologicznych w skali kraju, na terenie OSI niemal w całości objęty ochroną jako obszary Natura 2000. Z punktu widzenia ochrony zasobów wodnych obszar niekorzystny jest niski odsetek korzystających z kanalizacji, a także niezrekultywowane tereny zagłębienia siarkowego. Wysoka jakość gleb powoduje, że gminy OSI są także ważnym terenem rolniczym, na którym powinno postawić się na rozwój rolnictwa tradycyjnego oraz ekologicznego (ze szczególnym uwzględnieniem produkcji zbóż, warzyw oraz sadownictwa na terenie powiatu opatowskiego oraz sandomierskiego), w tym poprawy jakości produktów rolnych poprzez wspieranie innowacyjności i usług sieciowych w zakresie wykorzystania produktów rolniczych. Niewystarczające jest również wykorzystanie turystyczne wysokich walorów krajobrazu i dziedzictwa kulturowego. Obszar cechuje się najwyższymi wskaźnikami kulturowymi, architektonicznymi i archeologicznymi, co tworzy duży potencjał dla rozwoju subregionu, przeciętnymi na tle regionu wskaźnikami gospodarczymi oraz znaczącą skalą odpływu ludności. Przekłada się to także na jeden z wyższych wskaźników korzystania z pomocy społecznej. Główne ograniczenia przyrodnicze związane są z występowaniem terenów zagrożonych powodzią w przypadku przerwania wałów oraz terenów zagrożonych podtopieniami. OSI jest także strefą zwiększonej koncentracji osuwisk i terenów predysponowanych do występowania ruchów masowych. Położenie przy granicy z sąsiednimi regionami powoduje, że wiele problemów przestrzennych na tym obszarze powinno być

rozwiązywanym w ramach współpracy międzywojewódzkiej przy wsparciu polityki regionalnej państwa.

Zasięg terytorialny OSI:

- gminy miejskie: Sandomierz,
- gminy miejsko-wiejskie: Klimontów, Koprzywnica, Opatów, Osiek, Ożarów, Zawichost, Pacanów, Połaniec, Staszów,
- gminy wiejskie: Dwikozy, Lipnik, Łoniów, Łubnice, Obrazów, Rytwiany, Samborzec, Tarłów, Wilczyce i Wojciechowice.

Rysunek 21 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie województwa świętokrzyskiego uwzględniającego OSI „Dolina Wisły”

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+

Grafika pokazuje, że gminy w omawianym OSI zlokalizowane są w szczególności na wschodnich obrzeżach województwa i nad Wisłą lub w jej bliskim sąsiedztwie.

Model funkcjonalno-przestrzenny gminy Wojciechowice

Model z założenia stanowi ilustrację założeń ukierunkowanej terytorialnie polityki rozwoju lokalnego w tym przypadku gminy Wojciechowice. Przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy, wynikającą z uwarunkowań związanych z jej położeniem, trendami rozwojowymi (zarówno globalnymi, np. demograficznymi, klimatycznymi czy technologicznymi, jak i specyficznymi dla gminy) oraz kierunki zmian oczekiwanych w wyniku realizacji strategii. Prezentuje cele jakościowe i ilościowe w kontekście przestrzennym. Model wskazuje (na podstawie m.in. wniosków z diagnozy, analizy uwarunkowań) obszary kluczowe dla osiągnięcia celów (np. obszary problemowe, obszary z potencjałem rozwojowym, obszary o określonych funkcjach czy specjalnej roli) oraz rodzaje powiązań występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami (powiązania funkcjonalne). Niekiedy obszarem

problemowym dla rozwoju gminy jest obszar całej gminy. Model ma za zadanie nakreślić stan docelowy obszarów z uwzględnieniem relacji między nimi. Na podstawie modelu wskazywane są obszary strategicznej interwencji. Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy,
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy,
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu,
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

W przedmiotowej Strategii przyjęto następujący zakres modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej w gminie Wojciechowice:

- kierunki zmian w przestrzeni wynikające z celów strategii rozwoju gminy oraz uwzględniające ustalenia, zalecenia (rekomendacje) i zasady wynikające z dokumentów wojewódzkich i krajowych,
- elementy struktury osadniczej,
- dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- obszary o kluczowych funkcjach dla rozwoju gminy,
- schemat powiązań infrastrukturalnych i funkcjonalnych.

Rola gminy Wojciechowice w rozwoju regionu

Gmina Wojciechowice zlokalizowana jest w centralnej części powiatu opatowskiego. Sąsiaduje z gminami Opatów, Ożarów i Lipnik z terenu powiatu opatowskiego i gminami Ćmielów z powiatu ostrowieckiego oraz Wilczyce z powiatu sandomierskiego. Gmina pod względem gospodarczym ma charakter rolniczy – typowymi krajobrazami są pola, lasy oraz wsie i miejscowości o luźnej zabudowie.

Przez gminę Wojciechowice przebiega droga krajowa nr 74 i 79. Pozostałą część dróg stanowią drogi gminne, powiatowe i wewnętrzne. System drogowy odgrywa najistotniejszą rolę w obsłudze komunikacyjnej mieszkańców gminy. Sieć dróg o układzie promienistym jest dobrze rozwinięta i zapewnia dobre połączenia zarówno z ośrodkami zewnętrznymi jak i ze wszystkimi sołectwami w gminie, ośrodkami miejskimi wyższego rzędu tj. Kielcami, Ostrowcem Świętokrzyskim i Lublinem.

Gmina pozostaje w zasięgu wpływu Ostrowca Świętokrzyskiego, który stanowi dla niej ośrodek koncentrujący usługi dla mieszkańców na poziomie ponadlokalnym oraz mniejszych ośrodków takich jak Ożarów i Opatów. Związki funkcjonalne gminy z pobliskimi miastami mają także charakter gospodarczy: Ostrowiec świętokrzyski jest najbliższym rynkiem zbytu produktów rolnych.

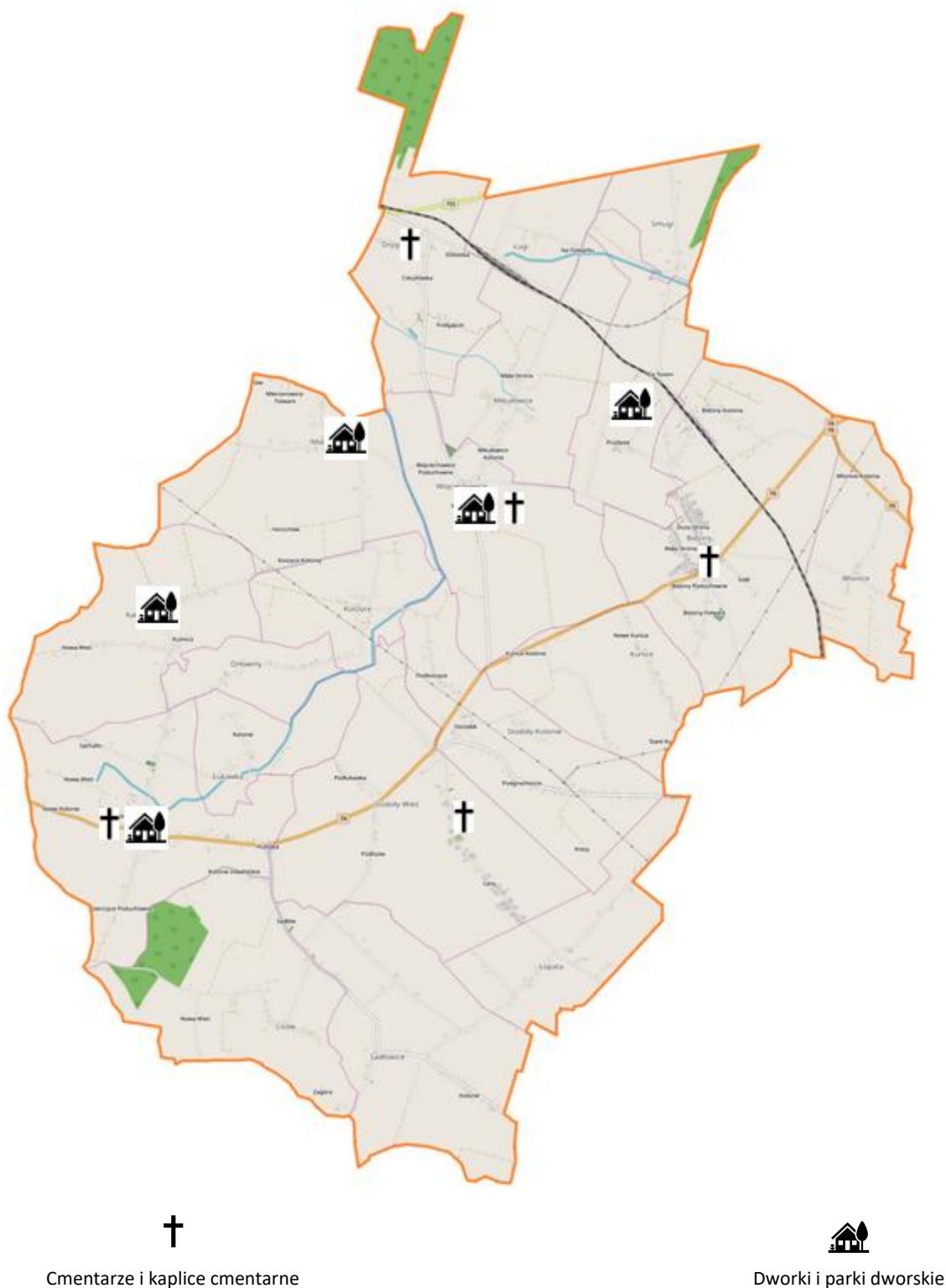
Charakterystyka funkcjonalno-przestrzenna gminy

Poniżej opisano szczegółowo kwestie wpływające na rozwój funkcjonalno-przestrzenny gminy Wojciechowice.

Dobra kulturowe

Poniżej przedstawiono graficznie orientacyjne rozmieszczenie dóbr kulturowych w gminie Wojciechowice.

Rysunek 22 Rozmieszczenie dób kulturowych w gminie Wojciechowice

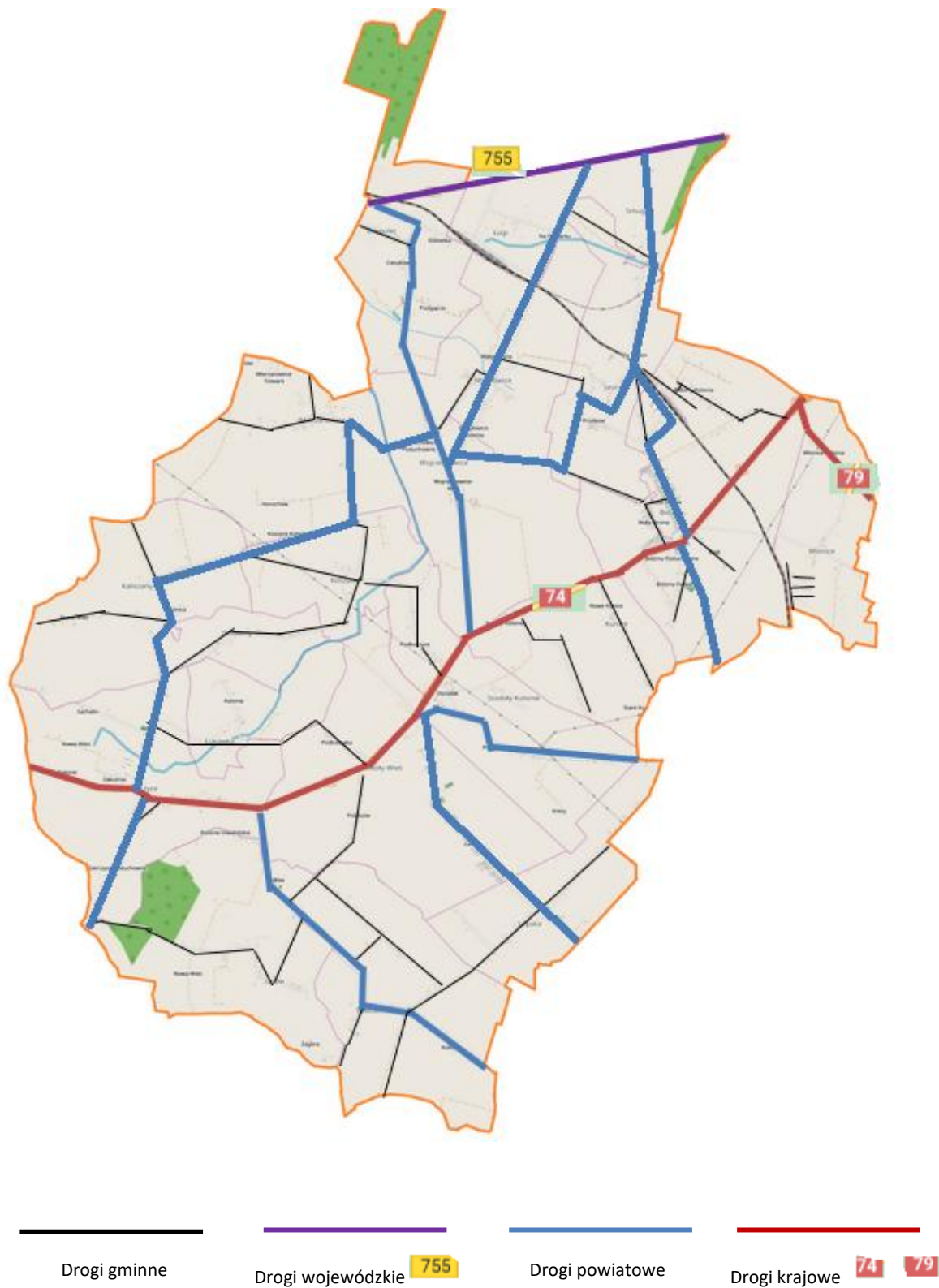
Źródło: opracowanie własne

Grafika wskazuje, że dobra kulturowe gminy zlokalizowane są w najważniejszych ośrodkach miejskich gminy: Wojciechowicach, Bidzinach, Stodołach, Gierczycach, Mierzanowicach, Kaliszanach, Jasicach czy Drygulcu.

Infrastruktura transportowa

Poniżej przedstawiono graficznie przebieg dróg w gminie Wojciechowice

Rysunek 23 Drogi w gminie Wojciechowice

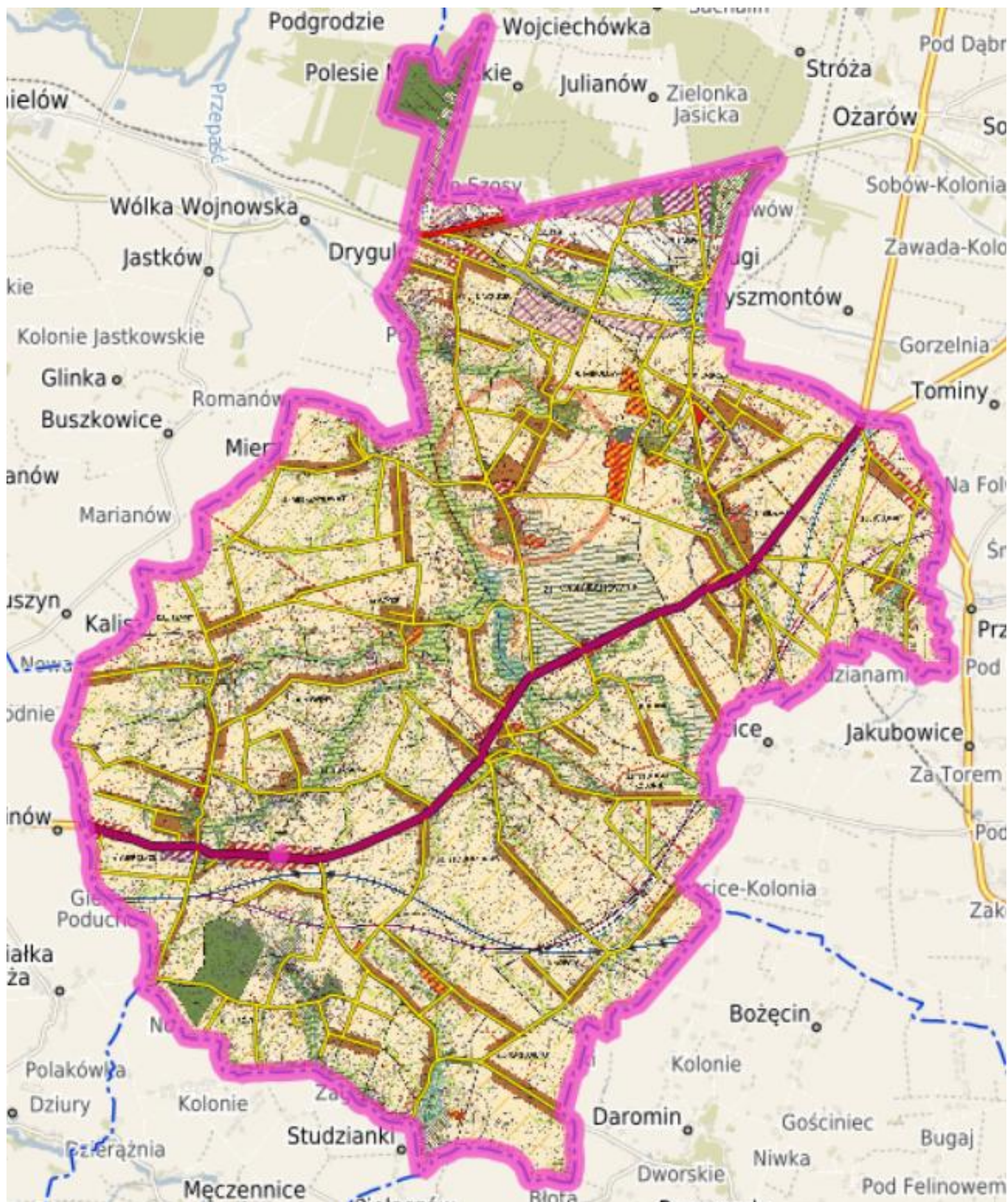
Źródło: opracowanie własne

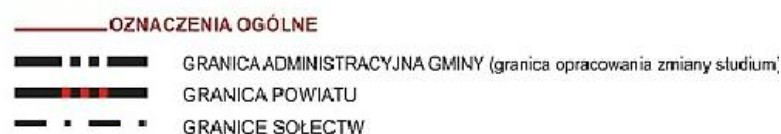
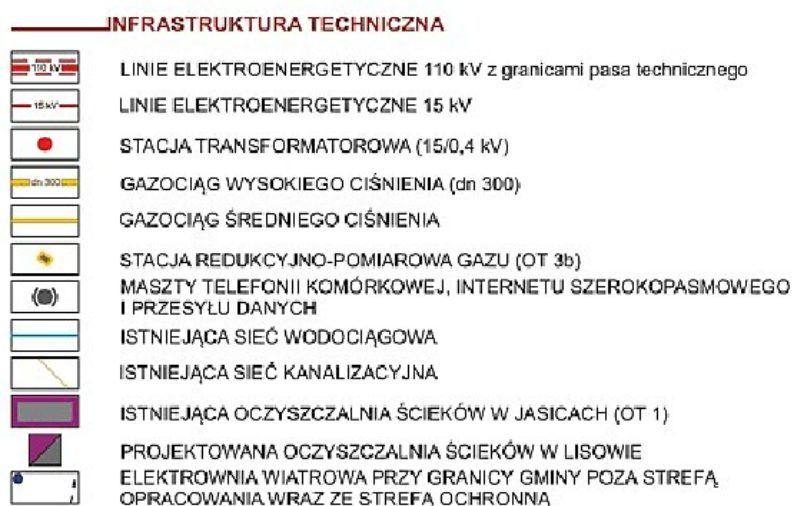
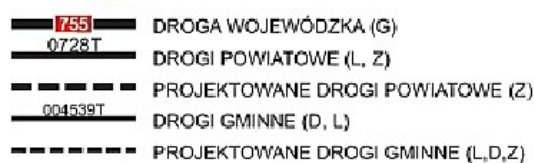
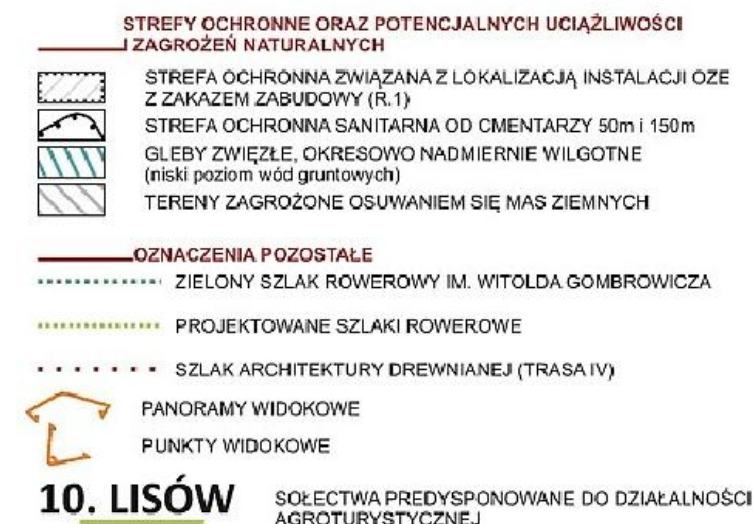
Siatka dróg pozwala na przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami gminnymi. Wszystkie drogi układu podstawowego pełnią złożone funkcje od przenoszenia ruchu zewnętrznego, obsługi zbierania ruchu z dróg znaczenia bardziej lokalnego do bezpośredniej obsługi przyległych terenów, działek położonych w ich sąsiedztwie. Droga wojewódzka przebiegająca w północnej części gminy prowadzi ruch na linii Ożarów – Ostrowiec Świętokrzyski. Drogi kategorii powiatowej pełniące funkcje dróg zbiorczych łączą gminę z pobliskimi gminami i pomiędzy miejscowościami gminnymi. Drogi kategorii gminnej pełnią funkcje dróg lokalnych i często dojazdowych. Natężenie ruchu na terenie gminy Wojciechowice jest znacznie mniejsze niż w innych gminach i jest różne w zależności od lokalizacji dróg. Największe natężenie jest na drodze krajowej nr 74 i 79 w porze tzw. szczytu. Na terenie gminy przebiegają linie kolejowe bez stacji kolejowej.

Podział funkcjonalny

Poniżej przedstawiono graficznie podział terenu gminy na tereny rolnicze, mieszkaniowe, zielone i wody.

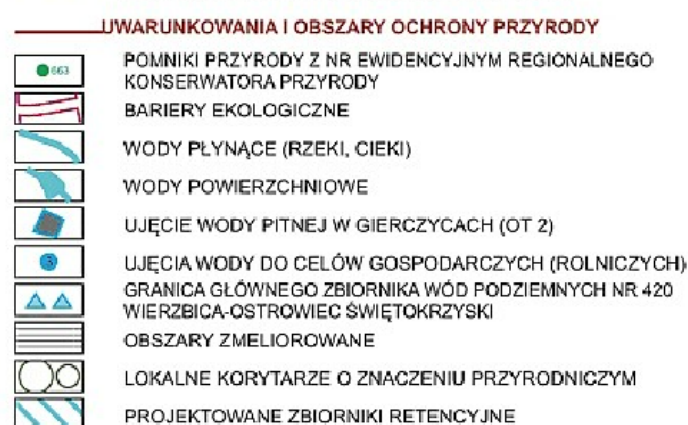
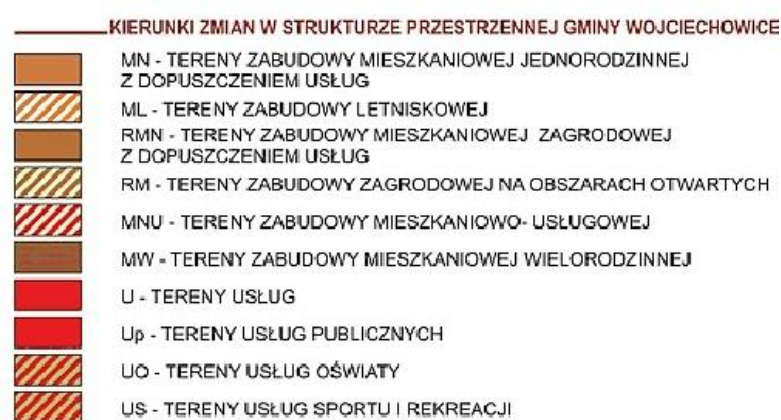
Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Wojciechowice

21. WOJCIECHOWICE

NAZWA SOŁECTWA

Z powyższej mapy wynika, że obszar niemal całej gminy Wojciechowice zajmowany jest przez tereny rolnicze. Niewielki obszar zajmują tereny zielone, wody oraz zabudowa mieszkaniowa, która zlokalizowana jest w miejscowościach gminnych.

Planowane inwestycje

Poniżej przedstawiono graficznie rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Wojciechowice.

Rysunek 25 Rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Wojciechowice

1. Modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą i rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowości Bidziny i Jasce
2. Wymiana opraw oświetleniowych na energooszczędne na terenie Gminy Wojciechowice
3. Przebudowa otwartego zbiornika retencyjnego w miejscowości Wlonice, gmina Wojciechowice
4. Budowa garaży przy OSP w Stodołach i w Gierczycach
5. Zakup wozu strażackiego dla OSP w Gierczycach
6. Budowa placów zabaw i siłowni

Źródło: opracowanie własne

Nie obserwuje się znacznej koncentracji planowanych przedsięwzięć w jednej miejscowości. Planowane przedsięwzięcia zlokalizowane będą na terenie wielu miejscowości gminnych.

Część planowanych inwestycji, w tym również wpisanych do przedmiotowej Strategii, dotyczy obszaru całej gminy a ich dokładna lokalizacja nie jest możliwa do określenia na etapie tworzenia Strategii i rzezonego modelu funkcjonalno-przestrzennego (np. budowa przydomowych oczyszczalni ścieków). Zarówno modernizacja dróg czy rozbudowa sieci wodociągowej są inwestycjami pożądanymi w gminie, ale ich dokładne umiejscowienie i określenie skali czy sposobu realizacji nie zostało dokonane przez Gminę na etapie opracowywania niniejszego dokumentu.

Obszar Strategicznej Interwencji gminy i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Gmina Wojciechowice boryka się na całym swoim terenie z problemami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi. Charakter gminy, jej powierzchnia i struktura mieszkaniowa determinuje traktowanie gminy jako jednego obszaru o wspólnych problemach do rozwiązania bez wyszczególniania konkretnych lokalizacji jako obszarów szczególnej interwencji. Tym samym gmina Wojciechowice w całości traktowana jest jako Obszar Strategicznej Interwencji. Poniżej przedstawiono rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej czyli m.in. kierunki rozwoju przestrzennego zgodne z Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice, określone strefy funkcjonalne w gminie i wpływ ośrodków gminnych na rozwój gminy.

Problemy funkcjonalno-przestrzenne

Jak już zaznaczono w części analitycznej Strategii do głównych problemów gminy Wojciechowice w sferze przestrzennej należy zaliczyć stan dróg gminnych wymagający modernizacji, brak obszarów o dużej wartości przyrodniczej, brak sieci ciepłowniczej, stopień skanalizowania gminy najniższy w powiecie, widoczne braki w dostępie do sieci szerokopasmowego internetu oraz zanieczyszczenie powietrza spowodowane głównie niską efektywnością energetyczną budynków i nieekologicznymi źródłami ciepła.

Kierunki rozwoju przestrzennego

Kierunki rozwoju przestrzennego gminy Wojciechowice zostały wskazane w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice. Główne kierunki w ww. zakresie to:

- rozwój osadnictwa poprzez przekształcenia i uzupełnienia istniejących oraz przygotowanie nowych terenów przeznaczanych pod zabudowę mieszkaniową, mieszkaniowo-usługową z podstawowymi usługami bytowymi, w tym realizacja dostępności komunikacyjnej wszystkich obszarów gminy oraz systemowe rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej, szczególnie związanej z budową kanalizacji,
- ochrona gruntów rolnych wysokich klas oraz wsparcie rolnictwa,
- ochrona walorów kulturowych,
- ochrona przyrody w zakresie:
 - ochrony zespołów przyrodniczych, obszarów leśnych oraz ekosystemów dolin rzecznych (i cieków),
 - zwiększenia lesistości poprzez zalesienia gleb najłabszych klas bonitacyjnych oraz terenów osuwiskowych lub narażonych na erozję,
 - zachowania terenów łąk i pastwisk jako terenów czynnych biologicznych,

- likwidacji dzikich wysypisk śmieci, poprawy świadomości mieszkańców poprzez programy edukacyjne,
- ograniczania zanieczyszczeń środowiska,
- rozbudowa i przebudowa infrastruktury technicznej oraz drogowej poprzez:
 - rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
 - modernizację oczyszczalni ścieków, w tym małych przydomowych oczyszczalni ścieków,
 - modernizację istniejących sieci gazowych i wodociągowych,
 - modernizację i rozbudowę sieci energetycznych,
 - poprawę jakości nawierzchni dróg publicznych,
 - zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez oświetlenie ulic,
- poprawa rynku pracy i usług,
- budowa i rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej – zwłaszcza rozbudowa i aktywizacja terenów rekreacji i agroturystyki oraz usług sportu na obszarze całej gminy, ponadto wykorzystanie walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego do promocji gminy,
- wyznaczenie obszarów realizacji inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii,
- ustanowienie ochrony akustycznej terenów narażonych na wzmożone działanie hałasu,
- pełne wykorzystanie powiązań komunikacyjnych z regionem i krajem wynikających z przebiegu dróg krajowych (DK 74 i 79) i drogi wojewódzkiej (DW 755) dla poprawy jego powiązania z układem osadniczym najbardziej predysponowanych do rozwoju głównych jednostek osadniczych gminy Wojciechowice.

Rozwój przestrzenny gminy będzie utrzymany w oparciu o już istniejące struktury. Główną strukturę kształtującą przestrzeń gminy stanowi zabudowa zagrodowa. Przewiduje się adaptację dotychczasowego zagospodarowania oraz uzupełnienie i w niewielkim stopniu rozszerzenie istniejących pasm zabudowy – nie jest wskazane rozpraszanie nowej zabudowy poza skupione układy osadnicze. Na nowych terenach przyrost zabudowy powinien również mieć charakter sukcesywny (ciągły) a nie rozproszony. Ze względu na powolną, ale stopniową wymianę zabudowy zagrodowej na zabudowę mieszkaniową oraz specjalizację gospodarstw rolnych nie przewiduje się gwałtownego zwiększonego popytu na tereny o tym charakterze zabudowy. Punktem wyjścia do kształtowania przestrzeni gminy jest system terenów zielonych i otwartych, wynikających z analizy struktury przyrodniczej gminy. Głównym kierunkiem zagospodarowania przestrzeni będzie wypełnianie wolnych przestrzeni w istniejących strukturach urbanistycznych. Struktura funkcjonalno-przestrzenna zainwestowanej części gminy jest zdefiniowana już istniejącym zagospodarowaniem i nie będzie tu większych ani zasadniczych zmian.

Wszystkie szczegółowe warunki i kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice wskazano w ww. Studium. Poniżej przedstawiono kierunki rozwoju w podziale na główne uwarunkowania rozwojowe gminy.

A. System komunikacyjny

Głównym celem polityki rozwoju transportu w zakresie układu drogowego opartego na strategii zrównoważonego rozwoju jest stworzenie dogodnych warunków dla przemieszczania się osób i towarów z jednoczesnym ograniczaniem konfliktów ze środowiskiem przyrodniczym, kulturowym oraz społecznym. Realizacja celu głównego uwarunkowana będzie dążeniem do osiągnięcia celów podstawowych:

- zapewnienie powiązań ponadlokalnymi systemami transportowymi regionu i kraju,
- tworzenie szybkich i sprawnych powiązań wewnętrznych, uwzględniając potrzeby przewozowe mieszkańców i aktualnych trendów gospodarczych,

- poprawa warunków ruchu na najważniejszych ciągach drogowych,
- zwiększanie poziomu bezpieczeństwa ruchu,
- poprawa warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz parkowania w przestrzeniach publicznych,
- ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i kulturowe oraz warunki życia mieszkańców przez redukcję oddziaływania hałasu i spalin
- rozważne decyzje przestrzenne i łagodzenie efektów rozcięcia przestrzeni przez korytarze komunikacyjne.

B. Środowisko naturalne

Ochrona wód powierzchniowych ma nastąpić poprzez ochronę zbiorowisk roślinności wodnej i przywodnej, zakaz grodzenia terenów w odległości mniejszej niż 1,5m od brzegów cieków i zbiorników wodnych oraz zapewnienie optymalnych warunków zasilania cieków.

Ochrona wód podziemnych ma nastąpić poprzez ochronę i wykorzystanie naturalnych zagłębień terenu, istniejących stawów oraz budowę sztucznych zbiorników wodnych do retencjonowania wód w tym podczyszczonych wód deszczowych i roztopowych, inwestycje w infrastrukturę techniczną, ochronę obszaru głównego zbiornika wód podziemnych.

Ochrona powierzchni ziemi ma być realizowana poprzez racjonalne gospodarowanie gruntami i zachowania wartości przyrodniczych, zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania gleb, przeciwdziałanie procesom erozji, ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania terenu, zmianę użytkowania gruntów ornych na zboczach, utrzymanie jakości gleby i ziemi na istniejącym poziomie, minimalizację odpływu ścieków komunalnych do gleb, utrzymanie i odbudowę urządzeń melioracyjnych, zachowanie wartości kulturowych z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury, sukcesywne zwiększenie liczby gospodarstw ekologicznych, zabezpieczenie stacji paliw przed przedostawaniem się do gleb substancji ropopochodnych.

Ochrona przed hałasem ma nastąpić poprzez modernizowanie trakcji kolejowego oraz dróg publicznych, stosowanie innowacyjnych rozwiązań technicznych np. nawierzchni o niskich emisjach hałasu od kół pojazdów, stosowanie zabezpieczeń akustycznych zabezpieczających tereny podlegające ochronie akustycznej oraz istniejącą zabudowę przy drogach o dużym natężeniu ruchu, zwiększanie konkurencyjności transportu publicznego w stosunku do samochodu osobowego.

Zasoby leśne mają być chronione poprzez m.in. utrzymanie wielofunkcyjności lasów, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji społecznych, poprawę stanu lasów prywatnych, powszechną i ciągłą ochronę lasów przed wyłączenie z użytkowania leśnego.

Ochrona terenów przed rozwojem erozji i form geodynamicznych ma nastąpić poprzez realizację m.in. następujących zasad: tereny zagrożone naturalnymi zagrożeniami geologicznymi powinny być bezwzględnie wyłączone z zainwestowania i zabudowy, podejmowanie działań edukacyjnych dotyczących właściwego prowadzenia gospodarki rolnej.

C. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Gmina Wojciechowice posiada Gminny Program Opieki nad Zabytkami na lata 2021-2024, który jest dokumentem o charakterze uzupełniającym w stosunku do innych aktów planowania w gminie. Celem ww. programu jest wzmocnienie ochrony i opieki nad zabytkami oraz poprawa ich stanu zachowania poprzez opracowanie systemowych rozwiązań realizowanych przez władze gminy. Wskazuje się, że działania wobec zasobów dziedzictwa kulturowego w gminie Wojciechowice powinny być zgodne z

ww. Programem oraz – tam gdzie to wymagane i zasadne – ustalone wraz z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

W kwestii regulacji stosunków wodnych przewiduje się utrzymanie i konserwację urządzeń melioracji, rozbudowę obiektów małej retencji, budowę 3 zbiorników wodnych oraz lokalizowanie stawów rybnych.

D. System infrastruktury

Zakłada się zachowanie istniejącego układu zasilania w energię elektryczną. Sieć gazowa powinna być utrzymana i modernizowana oraz w miarę potrzeby rozbudowana o dystrybucyjną sieć gazową w niezgazyfikowanych miejscowościach gminy. Zakłada się utrzymanie i modernizację istniejących ujęć wody podziemnej i ujęć przyzakładowych oraz całej sieci wodociągowej. W przypadku sieci kanalizacyjnej główne kierunki rozwoju sieci powinny dążyć do utrzymania istniejącej sieci i jej rozbudowy o miejscowości bez dostępu do sieci, rozbudowy istniejącej oczyszczalni ścieków, budowy drugiej nowej drugiej oczyszczalni ścieków, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. W kwestii zaopatrzenia w ciepło przewiduje się kontynuację działań na rzecz zmiany źródeł ogrzewania na mniej emisyjne. W przypadku telekomunikacji przewiduje się dalszy rozwój systemów telekomunikacji w zakresie urządzeń telefonii przewodowej oraz bezprzewodowej oraz w zakresie przesyłu danych i dostępu do internetu. Dopuszcza się również budowę sieci światłowodowych i anten nadawczo-odbiorczych telefonii bezprzewodowej i internetu szerokopasmowego.

E. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W studium ustalono następujące kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- wzmożona ochrona gruntów ornych klas bonitacyjnych I-III i użytków zielonych przez nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze oraz zapobieganie ich degradacji zarówno w wymogu procesów erozyjnych jak i nieracjonalnego użytkowania,
- dominujący kierunek zagospodarowania gruntów rolnych klas V-VI jest rozwój wielofunkcyjny oparty w większości o funkcje rolnicze oraz nierolnicze na obszarach w pobliżu głównych korytarzy transportowych,
- dopuszcza się rozwój funkcji nierolniczych również na gruntach klas chronionych I-III (oraz IV klasy), w sytuacji dobrego skomunikowania terenu o bliskości węzłów komunikacyjnych istniejących i projektowych,
- zachowanie charakteru elementów składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną w tym na krajobraz rolniczy,
- zachowania w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk w obszarze doliny rzeki Przepaść i pozostałych mniejszych cieków i zbiorników wodnych, w szczególności na terenach podmokłych,
- w zakresie rolnictwa:
 - utrzymanie głównych kierunków specjalizacji rolnictwa w uprawie towarowej zbóż i buraków cukrowych oraz chowie bydła mlecznego i opasowego – jeśli warunki ekonomiczne i rynek zbytu będzie wykazywał korzystne ku temu tendencje,
 - intensyfikacja sadownictwa, warzyw korzeniowych w gruncie i warzyw ciepłolubnych pod osłonami, w otoczeniu rejonu sandomiersko-opatowskiego specjalizującego się w tych uprawach,
 - kształtowanie zieleni śródpolnej powinno być oparte o gatunki rodzime,
 - alternatywne wprowadzanie upraw roślin energetycznych,
- wyłączenie z zabudowy i ograniczenie meliorowania obszarów podmokłych położonych poza dolinami rzecznyymi,

- dążenie do zmian struktury użytkowania ziemi rolniczej w kierunku wzrostu gospodarstw obszarowo większych kosztem gospodarstw mniejszych mało efektywnych,
- postuluje się wprowadzenie zakazu azotanów wysokotoksycznych oraz nawozów powodujących skażenie wód i żywności,
- wspieranie rozwoju różnych form działalności na wsiach nastawionych na zaopatrzenie i sprzedaż towarów i usług poprzez efektywne gospodarowanie środkami produkcji, produktami rolnymi i zasobami pieniężnymi,
- wspieranie rozwoju agroturystyki na całym obszarze gminy, w szczególności na terenach wsi predysponowanych do takiego rodzaju usług uzupełniających działalność rolniczą.

W studium ustalono następujące kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

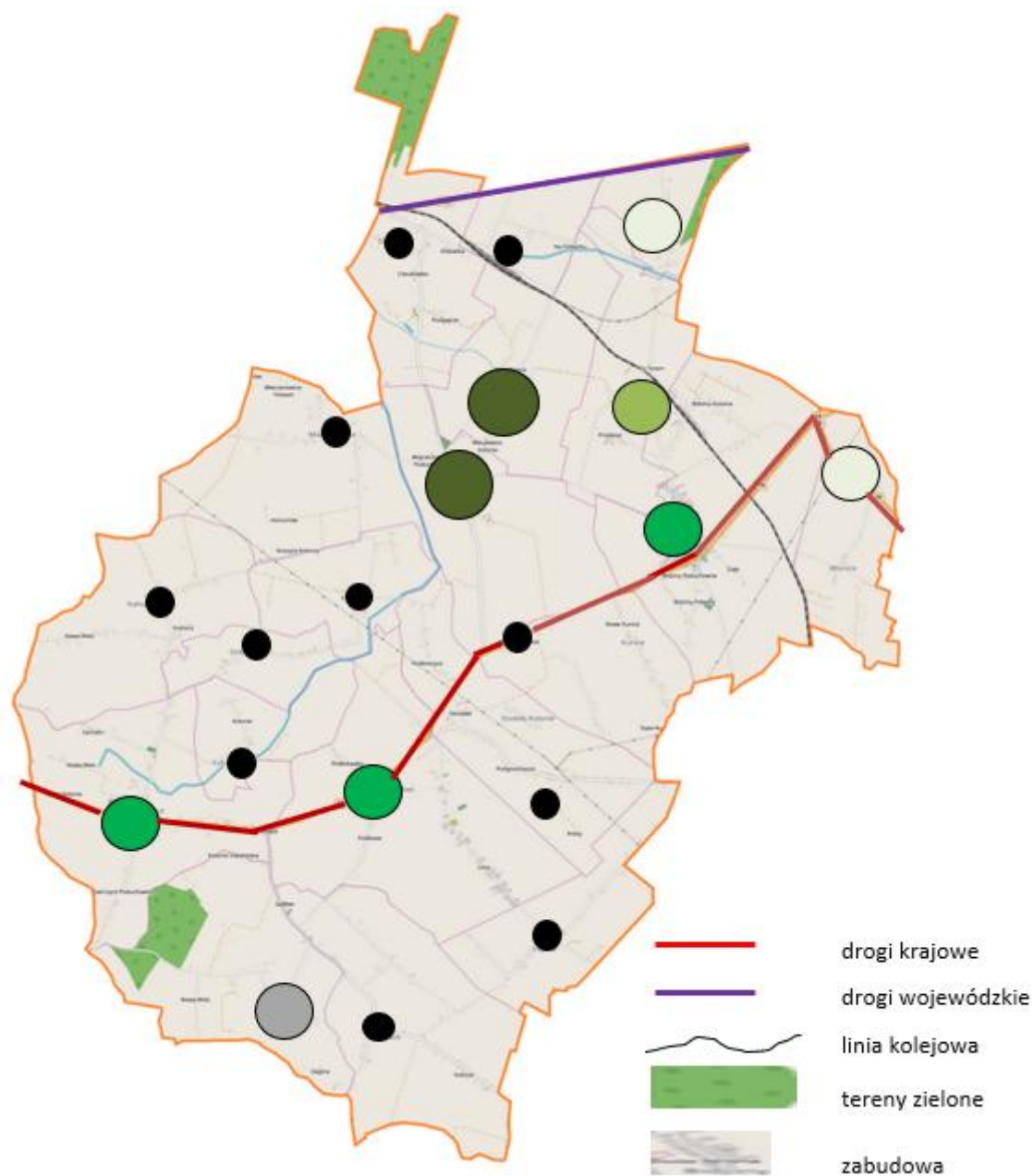
- powszechna i ciągła ochrona obszarów lasów oraz ich powiększanie, w tym na gruntach zagrożonych erozją, pełniących jednocześnie funkcję wodochronną przed spływem do rzek zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego,
- przeznaczenie gruntów leśnych na cele nieleśne może następować jedynie w uzasadnionych przypadkach i po spełnieniu wymogów określonych odrębnymi przepisami,
- tworzenie warunków przestrzennych do zachowania właściwej ochrony przeciwpożarowej dla terenów lasów,
- udostępnienie dla celów turystyki lokalnej kompleksu lasów państwowych w Lisowie z lokalizacją parkingu przyleśnego i wytyczeniem szlaków turystyki pieszej i rowerowej,
- dopuszcza się na terenie lasów w obszarze gminy rozwój funkcji rekreacyjnych na warunkach określonych w przepisach odrębnych,

Ośrodki rozwoju gminy

Zauważalny jest brak jednego znaczącego ośrodka miejskiego w gminie, który w znaczący sposób oddziaływałby na inne miejscowości z racji najważniejszych obiektów gminnych zlokalizowanych właśnie danej miejscowości czy siły gospodarczej, które determinują lub mogą determinować rozwój całej gminy. Największą miejscowością pod względem liczby mieszkańców są Bidziny, z kolei Wojciechowice są ośrodkiem władz gminnych.

Poniżej przedstawiono oddziaływanie ośrodków rozwoju w gminie Wojciechowice

Rysunek 26 Ośrodki determinujące rozwój gminy Wojciechowice oraz zasięg ich oddziaływania

- dipolowe ośrodki gminne: Wojciechowice i Mikułowice
- ośrodki dominacji aktywności społeczno-gospodarczej: Bidziny, Gierczyce, Stodoły-Wieś
- ośrodki dominacji aktywności gospodarczej: Jasice
- ośrodek dominacji aktywności turystycznej: Lisów
- ośrodki lokalne: Drygulec, Kaliszany, Orłowiny, Koszyce, Kunice, Łopata, Ługi, Łukawka, Mierzanowice, Sadłowice, Stodoły-Kolonie

ośrodki lokalne z obszarem aktywności gospodarczej przy drodze wojewódzkiej i drodze krajowej:
Smugi i Wlonice

Źródło: opracowanie własne

W centralnej części gminy zauważalny jest znaczący wpływ drogi krajowej nr 74 na rozwój gospodarczy przyległych terenów co zaznaczono na czerwono.

Oprócz Wojciechowic również Bidziny, Gierczyce, Drygulec i Stodoły-Wieś są ośrodkami o dużej sile oddziaływania na rozwój gminy, co powiązane jest z funkcjonowaniem znaczących dla gminy ciągów komunikacyjnych.

Zakłada się utrzymanie ww. funkcji poszczególnych ośrodków z uwzględnieniem potencjału ośrodków lokalnych do rozwoju w kierunku stania się ośrodkami dominacji społecznej, gospodarczej, turystycznej. Planowane inwestycje (również te wpisane literalnie do Strategii) nie zmieniają podziału funkcjonalnego i przestrzennego gminy Wojciechowice.

Strefy funkcjonalne w gminie

W studium określono strefy funkcjonalne czyli podstawowe jednostki przestrzenne określone dla wskazania obszarów predysponowanych do instrumentalizacji celów określonych w polityce rozwoju przestrzennego gminy. Stanowią one więc obszary największe powierzchniowo oraz najbardziej zgeneralizowane i uogólnione pod względem możliwości funkcjonalnych. Rodzaj oraz granice poszczególnych stref zdefiniowane są wiodącymi uwarunkowaniami rozwoju. Wyodrębnione zostały dwie generalne strefy funkcjonalne w gminie: Strefa rozwoju wielofunkcyjnego i Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

A. Strefa rozwoju wielofunkcyjnego

Strefa obejmuje północny i północno-wschodni obszar gminy znajdujący się w zasięgu oddziaływania ośrodków miejskich (Ćmielowa i Ożarów). Obszar cechuje się dogodną dostępnością komunikacyjną, niewielkim zagęszczeniem zabudowy oraz korzystnym położeniem względem gazociągu wysokoprężnego i linii SN 15kV i 30kV. Obszar ten posiada zdecydowanie niższą przydatność rolniczą gleb. Głównym kierunkiem zagospodarowania tej części gminy ma być rozwój wielofunkcyjny ukierunkowany na rozwój przedsiębiorczości wymagającej odpowiedniego zaplecza terenowego oraz dostępności do urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej. Kierunkiem przekształceń istniejącej zabudowy zagrodowej będzie zabudowa wielofunkcyjna z możliwością lokalizowania drobnej działalności gospodarczej, niestwarzającej uciążliwości dla otoczenia. Zasadą zagospodarowania tej strefy ma być ograniczenie lokalizacji zabudowy posiadającej obsługę komunikacyjną z drogi wojewódzkiej nr 755 na rzecz obsługi z dróg niższego rzędu. Ponadto ma nastąpić zwiększenie lesistości i zieleni osłonowej oraz krajobrazowej.

B. Strefa rolniczej przestrzeni produkcyjnej

Strefa obejmuje centralną i południową część gminy, która skupia pozostałe sołectwa oraz stanowi zwartą strukturę, charakteryzującą się bardzo wysoką przydatnością rolniczą gleb oraz zagospodarowaniem związanym głównie z obsługą terenów rolnych oraz ludności zajmującej się rolnictwem. Obszar ten jest niemalże pozbawiony lasów i jest przecięty ciekami wodnymi z charakterystycznym dla krajobrazów lessowych systemem dolin głównych i bocznych. Podstawowym kierunkiem zagospodarowania tej jednostki będzie transformacja rynkowa rolnictwa i jego otoczenia oraz zdecydowane zwiększenie ekologicznych metod produkcji rolnej. Towarzyszyć temu będzie ochrona wysokiej jakości gleb (przydatności rolniczej) przed stepowaniem, erozją i niepożądaną

zmianą sposobu ich użytkowania na cele nierolniczej i nieleśne. Rozwój osadnictwa podporządkowany zostanie potrzebom intensyfikacji rolnictwa jako nadrzędnej funkcji tej strefy. Obszary zabudowy skupionej będą miejscem rozwoju zabudowy i osadnictwa wielofunkcyjnego. Zasadą tych obszarów powinno być minimalizowanie kolizji funkcjonalnych oraz poprzedzenie inwestycji przez uzbrajanie terenu. Do czasu realizacji obejścia drogi krajowej nr 74 i obniżenia klasy drogi krajowej nr 74 na odcinku starego przebiegu, rozwój terenów wielofunkcyjnych wzdłuż tej drogi powinien zostać ograniczony jedynie do zabudowy istniejącej oraz wprowadzona powinna być obsługa komunikacyjna terenów nowej zabudowy istniejącymi lub projektowanymi drogami niższej kategorii.

4 Założenia wdrożeniowe

W punkcie opisano założenia systemu realizacji Strategii, przewidywane koszty realizacji działań wpisanych do Strategii oraz potencjalne źródła ich finansowania.

4.1 Planowane przedsięwzięcia

Poniżej przedstawiono priorytetowe przedsięwzięcia o charakterze inwestycyjnym w przyjętej perspektywie czasowej Strategii.

Tabela 27 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii

L.P.	PRZEDSIĘWZIĘCIE
1.	Modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków wraz z infrastrukturą towarzyszącą i rozbudowa sieci kanalizacji w miejscowości Bidziny i Jasice
2.	Wymiana opraw oświetleniowych na energooszczędne na terenie Gminy Wojciechowice
3.	Przebudowa otwartego zbiornika retencyjnego w miejscowości Wlonice, gmina Wojciechowice
4.	Budowa garaży przy OSP w Stodołach i w Gierczycach
5.	Zakup wozu strażackiego dla OSP w Gierczycach
6.	Budowa placów zabaw i siłowni
7.	Przebudowa dróg gminnych
8.	Budowa instalacji fotowoltaicznej na budynku Urzędu Gminy oraz gminnej oczyszczalni ścieków wraz z magazynami energii
9.	Budowa kanalizacji
10.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków

Źródło: opracowanie własne

Priorytetowe przedsięwzięcia inwestycyjne dotyczą przede wszystkim gospodarki wodno-ściekowej, modernizacji obiektów ważnych dla społeczności lokalnych (świetlic wiejskich i sal) i modernizacji dróg gminnych.

4.2 Ramy finansowe i źródła finansowania

Ramy finansowe

Uwzględniając zakres Strategii i przyjętą perspektywę czasową na ogólne ramy finansowe Strategii składa się wiele elementów, w tym m.in.:

- wartość planowanych inwestycji,
- zmiany wartości pieniądza w czasie,
- zmiany wartości poszczególnych produktów rzutujących na wartość inwestycji,
- koszty administracyjne związane z wdrażaniem Strategii.

Zgodnie z wykazem planowanych inwestycji w latach 2023-2030 w gminie Wojciechowice wartość inwestycji wynosi ok. 23 mln zł.

Źródła finansowania

Jako główne źródła finansowania Strategii wskazuje się:

- budżet Gminy Wojciechowice,
- budżet Województwa Świętokrzyskiego,
- budżet Powiatu Opatowskiego,
- środki pochodzące z budżetu krajowego (w tym krajowe fundusze celowe np. Rządowy Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Program inwestycji Strategicznych),
- środki prywatne,
- środki pochodzące z budżetu UE:
 - środki w ramach polityki spójności na lata 2021-2027, w tym program regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego na lata 2021-2027 i krajowe programy operacyjne,
 - wspólna polityka rolna UE,
 - programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
 - Europejski Instrument na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach instrumentu NextGenerationEU,
 - programy Komisji Europejskiej,
- inne środki, m.in. Fundusze norweskie i EOG, WFOŚiGW, NFOŚiGW, RPO WŚ, fundusze międzynarodowych instytucji finansowych (EBI, EBOR, Bank Światowy itp.).

4.3 System realizacji Strategii

Poniżej opisano podmioty zaangażowane w realizację Strategii, podstawy prawne regulujące funkcjonowanie Strategii, sposób wdrażania Strategii oraz jej wskaźniki.

Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

W realizację Strategii zaangażowane będą instytucje publiczne z terenu gminy, podmioty finansujące i współfinansujące inwestycje wpisane do Strategii i te zgodne ze Strategią, organizacje pozarządowe i przedsiębiorstwa z terenu gminy oraz mieszkańcy.

Do instytucji publicznych z terenu gminy należy zaliczyć Gminę Wojciechowice i jej jednostki organizacyjne. Do organizacji pozarządowych należy zaliczyć Ochotnicze Straże Pożarne i Koła Gospodyń Wiejskich.

Jako podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia w ramach Strategii należy zaliczyć m.in. Starostwo Powiatowe w Opatowie, Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego, Urząd Wojewódzki w Kielcach, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Centrum Unijnych Projektów Transportowych, Centrum Projektów Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Ośrodek Przetwarzania Informacji, Bank Gospodarstwa Krajowego, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz przedsiębiorców.

Poniżej w formie tabelarycznej przedstawiono rolę poszczególnych rodzajów podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii.

Tabela 28 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii

PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII	ROLA
--	------

Instytucje publiczne z terenu gminy	<ul style="list-style-type: none"> – stymulowanie podejmowania działań zgodnych ze Strategią, – monitoring realizacji Strategii, – współpraca z innymi podmiotami – aktualizacja Strategii – finansowanie i współfinansowanie działań – realizacja przedsięwzięć
Organizacje pozarządowe, fundacje w tym działające na terenie gminy Wojciechowice	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja działań w szczególności w obszarze kultury, promocji gminy, aktywności fizycznej
Podmioty finansujące i współfinansujące przedsięwzięcia	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie i współfinansowanie przedsięwzięć
Przedsiębiorcy	<ul style="list-style-type: none"> – finansowanie i realizacja przedsięwzięć
Mieszkańcy	<ul style="list-style-type: none"> – udział w konsultacjach

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszą rolę we wdrażaniu Strategii mają odgrywać instytucje publiczne z terenu gminy.

Regulacje prawne

Podstawowym aktem prawnym zobowiązującym samorządy gminne do prowadzenia polityki rozwoju jest Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. Nr 227 z dnia 11 grudnia 2006 roku, poz. 1658). Zgodnie z tą ustawą politykę rozwoju prowadzą:

- w skali kraju - Rada Ministrów,
- w skali regionu - samorząd województwa,
- w skali lokalnej - samorząd powiatowy i gminny (art. 3).

Polityką rozwoju jest, w rozumieniu art. 2 tej ustawy, zespół wzajemnie powiązanych działań podejmowanych i realizowanych w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju kraju oraz spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, w skali krajowej, regionalnej lub lokalnej. Zgodnie z ustawą zakres przedmiotowy tych działań obejmować powinien w szczególności zagadnienia:

- ochrony środowiska,
- ochrony zdrowia,
- promocji zatrudnienia, w tym przeciwdziałania bezrobociu, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej bezrobotnych,
- rozwoju kultury, kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- rozwoju miast i obszarów metropolitarnych,
- rozwoju obszarów wiejskich,
- rozwoju nauki i zwiększenia innowacyjności gospodarki, w tym rozwoju sektorów opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii,
- rozwoju zachowań prospołecznych wspólnot lokalnych oraz budowy i umacniania struktur społeczeństwa obywatelskiego,
- rozwoju zasobów ludzkich, w tym podnoszenia poziomu wykształcenia społeczeństwa, kwalifikacji obywateli, jak również zapobiegania wykluczeniu społecznemu oraz łagodzeniu jego negatywnych skutków,
- stymulowania powstawania nowych miejsc pracy,
- tworzenia i modernizacji infrastruktury społecznej i technicznej,
- wspierania i unowocześniania instytucji państwa,
- wspierania rozwoju przedsiębiorczości,
- wspierania wzrostu gospodarczego,
- zwiększania konkurencyjności gospodarki.

Zgodnie z art. 4 przedstawionej wyżej ustawy politykę rozwoju prowadzi się na podstawie strategii rozwoju przy pomocy programów operacyjnych.

Ustawodawca jedynie bardzo ogólnie określił przedmiot, funkcje i procedury tworzenia strategii rozwoju na szczeblach lokalnych, pozostawiając decyzje w tym zakresie samorządom powiatów i gmin, koncentrując się głównie na zadaniach Rady Ministrów i samorządów województw.

Zasady realizacji Strategii

System wdrażania, monitorowania i finansowania Strategii zawiera bezpośrednie odniesienie do procedur i zakresu odpowiedzialności za realizację zapisów strategicznych, dokonanie pomiaru i obserwacji postępów w realizacji Strategii. Dopełnieniem systemu jest określenie podmiotów odpowiedzialnych i zaangażowanych w jego wdrażanie, a także wskazanie możliwych źródeł finansowania realizacji Strategii. Strategia będzie wdrażana i monitorowana przez uzgodnione i wyznaczone do tego podmioty. Podmiotami zaangażowanymi w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii oraz pełniącymi określone w nim role będą:

- Wójt Gminy:
 - odpowiada za wdrażanie Strategii,
 - wyznacza Koordynatora Strategii,
- Rada Gminy:
 - analizuje postępy wdrażania Strategii,
 - akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii,
 - analizuje i zatwierdza wnioski o aktualizację Strategii,
 - uwzględnia zadania zaplanowane do realizacji przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,
- Koordynator Strategii:
 - pełni funkcje koordynacyjne wobec pozostałych podmiotów,
 - mobilizuje zasoby na rzecz realizacji działań zapisanych w Strategii,
 - upowszechnia założenia Strategii wśród mieszkańców gminy,
 - koordynuje przygotowanie okresowych sprawozdań z realizacji Strategii,
 - rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii,
 - inicjuje realizację kierunków działań,
- partnerzy realizacji Strategii tj. poszczególne komórki Urzędu Gminy Wojciechowice oraz jednostki organizacyjne Gminy:
 - realizują poszczególne kierunki działań,
 - przekazują informację o stopniu realizacji zadań do Koordynatora Strategii oraz sporządzają statystyki i dane pomocne w procesie monitorowania,
 - zgłaszają wnioski do zmian w Strategii.

Strategia jest dokumentem programującym rozwój gminy na kolejne lata. Wszystkie pozostałe plany i programy strategiczne są względem Strategii dokumentami wykonawczymi i powinny pozostać zgodne z jej zapisami, w celu zapewnienia spójności programowania rozwoju. Zgodność dokumentów wykonawczych powinna odnosić się do następujących elementów:

- zgodność na poziomie misji,
- zgodność na poziomie celów,
- zgodność na poziomie zaplanowanych efektów,
- zgodność na poziomie wytycznych i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej.

Celem systemu monitorowania Strategii jest weryfikacja skuteczności działań określonych w ramach celów strategicznych ujętych w dokumencie. Monitoring pozwoli sprawdzić czy Strategia jest wdrażana zgodnie z planem. W celu przeprowadzenia monitoringu (w zależności od potrzeby Gminy może to być monitoring coroczny lub w innym odstępie czasowym) jednostki organizacyjne gminy oraz komórki urzędu odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań przekazują Koordynatorowi Strategii informację na temat napotkanych/potencjalnych trudności i problemów w realizacji zaplanowanych zadań.

Przegląd i aktualizacja

Przegląd Strategii może odbyć się corocznie, w połowie okresu obowiązywania Strategii lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia przez jednostkę odpowiedzialną za monitoring Strategii konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii:

- Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego (aktualizacji Strategii),
- w oparciu o decyzję Rady Gminy Wójt we współpracy z Koordynatorem Strategii określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych) oraz przygotowuje harmonogram procesu aktualizacji Strategii,
- w ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:
 - zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz, misja rozwoju gminy i jej aktualność w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów gminy i jej otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
 - cele strategiczne i operacyjne i ich adekwatność do zweryfikowanej misji rozwoju (w szczególności do domen strategicznego rozwoju),
 - kierunki działań,
- zaktualizowany dokument Strategii podlega konsultacjom a następnie zostaje przedstawiony Radzie Gminy.

Ewaluacja ex-ante

Po opracowaniu Strategii, a przed jej wdrażaniem przeprowadzona zostanie tzw. ewaluacja uprzednia (ex-ante), w zakresie następujących kryteriów:

- trafności – analizie poddane zostaną adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów,
- skuteczności – czy wyznaczone cele są możliwe do osiągnięcia poprzez zdefiniowane priorytety i działania,
- efektywności – ocena dotyczącej tego, czy zdefiniowane cele są uzasadnione pod względem przewidywanych nakładów finansowych,
- spójności wewnętrznej i zewnętrznej dokumentu.

Po przeprowadzonej ewaluacji ex-ante rekomenduje się Strategię do wdrożenia.

Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania Strategii przewidziano opracowanie ewaluacji ex-post – sprawozdania/raportu końcowego z wdrażania założeń dokumentu, który będzie zawierał m.in. wykaz zrealizowanych działań i analizę efektywności wydatkowania środków finansowych.

Podsumowanie

Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2023-2030 została opracowana przy udziale mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i instytucji publicznych z terenu gminy Wojciechowice. Zainteresowani mieszkańcy i podmioty mieli możliwość przedstawienia swoich uwag do treści Strategii w ramach konsultacji społecznych. Sprawia to, że Strategia w możliwie największym stopniu odpowiada na potrzeby lokalnej społeczności.

Główne założenia Strategii są oparte na wnioskach z analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wojciechowice. Analizy te wykazały, że gmina Wojciechowice boryka się z problemami w każdej z analizowanych sfer i niezbędne są działania w celu ich rozwiązania. W Strategii zdefiniowano następujące cele strategiczne i operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2023-2030 związane ze sferą społeczną, gospodarczą i przestrzenną:

- Cel strategiczny 1: Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zwiększenie dostępu do usług publicznych
 - Cel operacyjny 1.1: Podwyższenie poziomu edukacji, zwiększenie kompetencji zawodowych i upowszechnianie uczenia się przez całe życie,
 - Cel operacyjny 1.2: Zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych poprzez modernizację i wyposażenie placówek oświatowych,
 - Cel operacyjny 1.3: Podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
 - Cel operacyjny 1.4: Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych oraz promocja prozdrowotnego stylu życia,
 - Cel operacyjny 1.5: Wzrost tożsamości lokalnej poprzez ofertę kulturalną i aktywne spędzanie wolnego czasu,
 - Cel operacyjny 1.6: Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego;
- Cel strategiczny 2: Wzrost konkurencyjności gminy poprzez rozwój przedsiębiorczości i rolnictwa:
 - Cel operacyjny 2.1: Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości i poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy,
 - Cel operacyjny 2.2: Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy,
 - Cel operacyjny 2.3: Podejmowanie działań na rzecz restrukturyzacji rolnictwa oraz zwiększania opłacalności, racjonalizacji, specjalizacji i integracji produkcji rolnej,
 - Cel operacyjny 2.4: Aktywizacja i promocja pozarolniczych form działalności gospodarczej,
 - Cel operacyjny 2.5: Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki,
 - Cel operacyjny 2.6: Wdrożenie nowoczesnego i efektywnego systemu promocji gminy;
- Cel strategiczny 3: Kształtowanie przestrzeni gminy jako terenu funkcjonalnego i przyjaznego środowisku:
 - Cel operacyjny 3.1: Modernizacja i rozwój infrastruktury drogowej i komunalnej,
 - Cel operacyjny 3.2: Estetyzacja, rewitalizacja i funkcjonalne zagospodarowanie przestrzeni publicznych,
 - Cel operacyjny 3.3: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury społecznej,
 - Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury i dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych;

- Cel strategiczny 4: Czyste, zadbane i zasobne środowisko naturalne:
 - Cel operacyjny 4.1: Ochrona walorów i zasobów środowiska naturalnego,
 - Cel operacyjny 4.2: Zwiększanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych,
 - Cel operacyjny 4.3: Poprawa efektywności energetycznej budynków oraz gospodarka niskoemisyjna,
 - Cel operacyjny 4.4: Rozwój systemu gospodarki odpadami,
 - Cel operacyjny 4.5: Wdrożenie systemu zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska,
 - Cel operacyjny 4.6: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz upowszechnianie proekologicznego stylu życia.

Cele Strategii wykazują zgodność z szeregiem innych dokumentów strategicznych o charakterze lokalnym, regionalnym i krajowym. Przyjęto, że system wdrażania Strategii będzie oparty na Radzie Gminy Wojciechowice i na strukturze organizacyjnej Urzędu Gminy Wojciechowice. Strategia zawiera listę przedsięwzięć priorytetowych. Lista działań priorytetowych jest listą otwartą – każde nowo zidentyfikowane przedsięwzięcie, które zdaniem Gminy powinno być traktowane priorytetowo, może zostać wpisane na listę poprzez aktualizację treści Strategii. Należy zaznaczyć, że realizacja działań w ramach Strategii uwarunkowana jest w głównej mierze od pozyskania dofinansowania ze środków zewnętrznych. Ponadto bieżący monitoring realizacji celów Strategii i jej bieżąca aktualizacja mają za zadanie sprawić, aby główne założenia Strategii mogły być kontynuowane w kolejnej perspektywie czasowej.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	5
Tabela 2 Saldo migracji w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	5
Tabela 3 Przyrost naturalny ludności w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 4 Dane dotyczące bezrobocia w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego – stan na 31.12.2021 r.	7
Tabela 5 Wydatki z budżetu gminy Wojciechowice na oświatę i wychowanie w latach 2016-2021	10
Tabela 6 Wskaźnik liczby zgonów na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	10
Tabela 7 Liczba beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021.....	11
Tabela 8 Liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	12
Tabela 9 Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	12
Tabela 10 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021.....	20
Tabela 11 Rodzaj działalności gospodarczej z podziałem na sekcje PKD wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w gminie Wojciechowice w latach 2018-2021	24
Tabela 12 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021.....	26
Tabela 13 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021.....	26
Tabela 14 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	26
Tabela 15 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021.....	28
Tabela 16 Dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie Wojciechowice w 2021 w porównaniu do gmin powiatu opatowskiego	29
Tabela 17 Opis Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie gminy Wojciechowice	35
Tabela 18 Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej gminy Wojciechowice	54
Tabela 19 Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej gminy Wojciechowice	55
Tabela 20 Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej gminy Wojciechowice	55
Tabela 21 Analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze społecznej	56
Tabela 22 Analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze gospodarczej	57
Tabela 23 Analiza SWOT gminy Wojciechowice w sferze przestrzennej	58
Tabela 24 Cele strategiczne, cele operacyjne, kierunki działań i wskaźniki realizacji celów	65
Tabela 25 Zgodność Strategii z dokumentami strategicznymi w podziale na poziom europejski, krajowy, regionalny i lokalny	69
Tabela 26 Lista priorytetowych przedsięwzięć o charakterze inwestycyjnym w ramach Strategii	98
Tabela 27 Podmioty zaangażowane w realizację Strategii.....	99

Spis rysunków

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie województwa świętokrzyskiego	29
Rysunek 2 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie powiatu opatowskiego.....	30
Rysunek 3 Położenie komunikacyjne gminy Wojciechowice	31
Rysunek 4 Położenie gminy Wojciechowice względem obszarów chronionego krajobrazu	35
Rysunek 5 Położenie gminy Wojciechowice względem obszarów specjalnej ochrony ptaków NATURA 2000.....	36
Rysunek 6 Położenie gminy Wojciechowice względem specjalnych obszarów ochrony siedlisk NATURA 2000	37
Rysunek 7 Położenie gminy Wojciechowice względem rezerwatów przyrody.....	38
Rysunek 8 Położenie gminy Wojciechowice względem parków krajobrazowych.....	38
Rysunek 9 Ekstremalne temperatury maksymalne i minimalne w Polsce w latach 1991-2020 r.	40
Rysunek 10 Ekstremalne sumy opadów i ekstremalne usłonecznienie w Polsce w latach 1991-2020 r.	41
Rysunek 11 Struktura wniosków z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Wojciechowice	53
Rysunek 12 Proces formułowania głównych założeń Strategii	61
Rysunek 13 Cele strategiczne Strategii.....	64
Rysunek 14 Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną.....	76
Rysunek 15 Mapa zagrożenia suszą rolniczą.....	76
Rysunek 16 Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną.....	77
Rysunek 17 Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną	77
Rysunek 18 Mapa łącznego zagrożenia suszą	78
Rysunek 19 Obszary Strategicznej Interwencji w województwie świętokrzyskim.....	81
Rysunek 20 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie województwa świętokrzyskiego uwzględniającego OSI „Obszary zagrożone trwałą marginalizacją”	82
Rysunek 21 Lokalizacja gminy Wojciechowice na planie województwa świętokrzyskiego uwzględniającego OSI „Dolina Wisły”	83
Rysunek 22 Rozmieszczenie dób kulturowych w gminie Wojciechowice	85
Rysunek 23 Drogi w gminie Wojciechowice	86
Rysunek 24 Podział funkcjonalny terenu gminy Wojciechowice	89
Rysunek 25 Rozmieszczenie planowanych inwestycji w gminie Wojciechowice	90
Rysunek 26 Ośrodki determinujące rozwój gminy Wojciechowice oraz zasięg ich oddziaływania	96

Spis wykresów

Wykres 1 Ludność gminy Wojciechowice w podziale na płeć w 2021 r.(%)	5
Wykres 2 Liczba mieszkańców gminy Wojciechowice w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (stan na 31.12.2021 r.).....	5
Wykres 3 Udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Wojciechowice (%)	6
Wykres 4 Liczba bezrobotnych w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	7
Wykres 5 Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Wojciechowice w latach 2016-2021	21

Wykres 6 Wskaźnik fundacji, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i gmin wchodzących w jego skład (2021 r.).....	21
Wykres 7 Podmioty sektorów gospodarczych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w 2021 r. (%).....	25
Wykres 8 Podmioty gospodarcze według sektorów własnościowych w gminie Wojciechowice (2021 r.)	26
Wykres 9 Wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dla województwa świętokrzyskiego, powiatu opatowskiego i gmin wchodzących w jego skład.....	27
Wykres 10 Dochody i wydatki ogółem gminy Wojciechowice w latach 2016-2021 (zł)	28
Wykres 11 Wskaźnik wilgotności gleby 0-100% dla powiatu opatowskiego	42
Wykres 12 Wpływy i wydatki związane z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami w gminie Wojciechowice w latach 2019-2021 (w zł)	47
Wykres 13 Łączna masa odebranych odpadów komunalnych w gminie Wojciechowice w latach 2019 i 2021 (Mg)	48
Wykres 14 Osoby korzystające z sieci wodociągowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego (2021 r.).....	48
Wykres 15 Osoby korzystające z sieci kanalizacyjnej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego (2021 r.).....	49
Wykres 16 Osoby korzystające z sieci gazowej w % ogółu mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu opatowskiego (2021 r.)	50

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Bidzinach	8
Zdjęcie 2 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Gierczycach	8
Zdjęcie 3 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Stodołach	9
Zdjęcie 4 Zdjęcie budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Wojciechowicach	9
Zdjęcie 5 Gminna Biblioteka Publiczna w Wojciechowicach.....	12
Zdjęcie 6 Ośrodek Kultury, remiza OSP w Wojciechowicach	13
Zdjęcie 7 Wiejski Klub Kultury w Mikułowicach	13
Zdjęcie 8 Wiejski Klub Kultury we Wlonicach.....	14
Zdjęcie 9 Świetlica wiejska, remiza OSP w Drygulcu	14
Zdjęcie 10 Świetlica wiejska, remiza OSP w Bidzinach	14
Zdjęcie 11 Świetlica wiejska, remiza OSP w Lisowie	15
Zdjęcie 12 Świetlica wiejska, remiza OSP w Gierczycach	15
Zdjęcie 13 Świetlica wiejska, remiza OSP w Kaliszanach.....	15
Zdjęcie 14 Świetlica wiejska w Sadłowicach.....	16
Zdjęcie 15 Świetlica wiejska w Koszycach	16
Zdjęcie 16 Świetlica wiejska w Orłowinach	16
Zdjęcie 17 Remiza OSP w Łopacie	17
Zdjęcie 18 Świetlica wiejska w Kunicach	17
Zdjęcie 19 Świetlica wiejska w Jasicach.....	18
Zdjęcie 20 Świetlica wiejska w Łukawce.....	18
Zdjęcie 21 Zdjęcia terenów gminy Wojciechowice	30
Zdjęcie 22 Cmentarze w gminie Wojciechowice	43
Zdjęcie 23 Kościół w Wojciechowicach	43

Zdjęcie 24 Kościół w Stodołach	44
Zdjęcie 25 Kościół w Gierczycach	44
Zdjęcie 26 Kościół w Bidzinach	45
Zdjęcie 27 Park dworski z aleją dojazdową w Gierczycach	45
Zdjęcie 28 Zespół dworsko-parkowy w Kaliszanach.....	46
Zdjęcie 29 Park dworski w Mierzanowicach.....	46

Bibliografia

1. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wojciechowice za 2019 r.
2. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Wojciechowice za 2021 r.
3. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego
4. Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
5. Plan przeciwdziałania skutkom suszy
6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego
7. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły
8. Program Regionalny Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027
9. Strategia Rozwoju Gminy Wojciechowice na lata 2015-2022
10. Raport o stanie Gminy Wojciechowice za 2021 rok
11. Strategia Rozwoju Powiatu Opatowskiego na lata 2021-2030
12. Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+
13. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wojciechowice
14. Średniookresowa Strategia rozwoju kraju
15. Umowa Partnerstwa na lata 2021-2027
16. www.agrometeo.imgw.pl
17. www.bdl.stat.gov.pl
18. www.geoportal.pgi.gov.pl
19. www.geoserwis.gdos.pl
20. www.google.pl/maps
21. www.gov.pl
22. www.rspo.gov.pl
23. www.wody.isok.gov.pl
24. www.wojciechowice.com.pl
25. www.wojciechowice.e-mapa.net